

SLOVENSKI

Poročevalec

Izdaja časopisno-založniško podjetje SZDL "Nas tisk" (Direktor: Rudi Janžura / Odgovorni urednik: Sergej Vošnjak / Tiska: tiskarna "Slov. poročevalec" / Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ulica 5, telefon 23-522 do 23-524 / Uprava: Ljubljana, Tomšičeva ulica 5, telefon 23-522 do 23-524 / Oglasi: oddelki: Ljubljana, Kardeljeva ulica 6, telefon 21-896, za ljubljanske naročnike 20-463, za zunanje 21-832 / Poštni predal 29 / Tekoči račun Narodne banke 601-Te-163 / Mesečna naročnina 200 din

Mednarodna napetost naj se reši na miroljuben način

Predstavniki Jugoslavije pri Združenih narodih
Leo Mates o govoru predsednika ZDA

New York, 12. dec. (Tanjug) Ob govoru predsednika ZDA Eisenhowerja pred Generalno skupščino so predstavniki političnega, ekonomskega in socialnega komiteja Generalne skupščine dali posebne izjave za radijski program »Združeni narodi«. Predsednik političnega odbora belgijski delegat Van Langehove je dejal, da je vili predsednik Eisenhower s svojim predlogom o nadzoru atomske energije nove upe, čeprav ni dal rešitve, ki bi se mogla takoj uresničiti. Belgijski delegat je poudaril, da bo njegova država, ki je eden največjih proizvajalcev urana, aktivno sodelovala pri uresnitvi predlogov za ustanovitev mednarodne agencije za atomo energijo.

Delegat Salvadora in predsednik časopisnega odbora Miguel Urutija je izjavil, da je bil govor

ameriškega predsednika jasen in odločen in da predstavlja najresnejši korak, ki je bil podvzet od odkritja atomske energije.

Stalni jugoslovanski delegat v Združenih narodih in predsednik ekonomske-socialnega odbora Leo Mates pa je v svoji izjavi dejal:

»Verujem, da je ta govor upravičeno izzval največjo pozornost sveta in tolikšno število pozitivnih komentarjev. Predsednik Eisenhower je se enkrat pokazal, da želi, da bi se glavni mednarodni problemi rešili s pogajanjem. Pri tem je priznal težave te naloge, vendar pa je hkrati podal precej razlogov, ki kažejo, da se ne sme varčevati z naporji pri po-

skusih, da se sedanja mednarodna napetost reši na miroljuben način. Upam, da bo takšno obravnavanje problemov olajšalo pot do pozitivnih rezultatov v bližnjih mednarodnih razgovorih. Na koncu, po mestu ne pa po važnosti, bi želel poudariti podporo, ki jo je obljubil Združenim narodom v imenu ZDA predsednik Eisenhower.«

Zasedanje Donavske komisije

Jugoslovanska delegacija se strinja s poročilom o delu v tem letu in z načrtom za leto 1954

Galac, 12. dec. (Tanjug). Na današnji plenarni seji Donavske komisije, ki ji je predsedoval madžarski delegat Sik, so presedali poročila dveh delovnih skupin. V poročilo prve delovne skupine, ki ga je podal madžarski delegat, je bila predložena

resolucija, ki odobrava delo sekretariata v letu 1953 in načrt dela Donavske komisije za 1954. V debati so sodelovali zastopniki vseh držav članic Donavske komisije.

Jugoslovanski delegat Dragoje Djurić je izjavil, da se jugoslovanska delegacija strinja s poročilom sekretariata o delu v tem letu in z načrtom za 1954. Poudaril je, da sta sekretariat in aparat. Donavske komisije v tem letu zaznamovala napredek. To velja tako za vsebino kot način dela, ki sta omogočila v tem letu tesnejše sodelovanje med aparatom Donavske komisije in državami članicami. Med zasedanjem so imele delegacije bolj kot kdajkoli prej možnost proučiti podrobnosti. Vse to je dvoložno ugodno dejstvo. Djurić se je strinjal z izjavo češkoslovaškega delegata, da je pravilno delo sekretariata ustvarilo ugodne pogoje za dober izid sedanjega zasedanja. Dodal je, da je k temu prispevalo se razpoloženje delegacij, ki pričakujejo v Donavski komisiji nor-

malne pogoje in možnost sodelovanja vseh donavskih držav pri vprašanjih, ki so važna za vse. Jugoslovanska delegacija, je dejal Djurić, sodi, da je tako razpoloženje pri vseh delegacijah in bo sama storila vse, da bo to zasedanje dalo zares tudi pričakovane uspehe. Predlagana resolucija je bila sprejeta soglasno.

V drugi točki dnevnega reda — proučitev priporočil za nadaljnjo koordinacijo hidrometeorološke službe in hidrometeoroloških ugotovitev na Donavi je poročal predsednik druge delovne skupine Dragoje Djurić. Poročilo je davi na posebnem sestanku soglasno sprejela delovna skupina. V razpravi je jugoslovanski delegat omenil koristne strani predlaganih priporočil, ki pomenijo nedvomno velik napredek za varnost plovnice na Donavi. Posebej je omenil, da bo Jugoslavija sprejela te priporočila in ocenila morda kot prvi dokaz, da Donavske komisije z delom opravičujejo svoj obstoj.

Prihodnja seja Donavske komisije bo v ponedeljek.

Želimo spoznati bogate izkušnje jugoslovanskih narodov

Izjava vodje libanonske delegacije

Beirut, 12. dec. (Tanjug) Delegacija libanonskih socialistov bo prispevala k delu v Jugoslaviji, kjer bo gost komisije za mednarodne zveze Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije. Pred odhodom je vodja delegacije in predsednik progresivne socialistične stranke Libanona Kemal Džumblat izjavil:

»Zelo srečen sem, ker se nam je ponudila priložnost, da obiščemo Vašo državo in se seznanimo z bogatimi izkušnjami jugoslovanskih narodov. Iskreno se veselimo, ker se bomo v čustvu tovarštva in prijateljstva zblížili z ljudstvom, ki se je toliko borilo, žrtvovalo in toliko storilo za svojo svobodo in svobodni razvoj. Vse nas z obal Sredozemlja, v čigar vodah se zrcali starodavna zgodovina, ob čigar obalah se je kot okoli ognjišča nanizalo toliko cesarstev in držav, nam, ki prihajamo s skrajno zahodnega de-

la velikanskega Vzhoda, ki zajema »so Azijo in čigar narodi se danes budo, vstajajo, se zgrinjajo v vrste in stopajo proti neodvisnosti, k socializmu in napredu v okviru civilizacije — vse nas nenevadno veseli, da bomo lahko od blizu pozdravili odgovorne voditelje in duhovne tvorce socialističnih zmag v Jugoslaviji.«

Tržaški Slovenci zahtevajo jasno besedo

Kaj je s »tehničnim sporazumom?« — Kdaj bodo preklicani diskriminacijski zakoni?

Trst, 12. dec. (po tel.) V Trstu se še vedno mnogo govori, zlasti med Slovenci, o znanem intervjuju »najožjega sodelavca« generala Wintertona, v katerem je med drugim izjavil: »Izročitev cone A Ita-

liji bi bila na osnovi tehničnega sporazuma. Zato ne bi bilo potrebno nobene mednarodne pogodbe. Zato so možnosti za zahtevanje garancij za svobodo mišljenja in vesti ter zaščito nacionalnih manjšin zelo omejene.« Ta izjava jasno nakazuje, da bi zahodni zavezniki prepustili slovenski življenju na milost in nemilost italijanskemu imperializmu, četudi je vsemu svetu znano, da Italija ni sposobna ravnati z nacionalnimi manjšinami. Tržaški Slovenci zahtevajo od ZVU jasno besedo. Zvedeti hočejo, kakšno je uradno stališče ZVU ker je to vprašanje za njih življenjske važnosti. Vse dosedanje izjave urada za informacije pri ZVU v zvezi s tem intervjujem niso niti potrdile, niti prekleale izjave »najožjega sodelavca«, tako da vlada v Trstu se vedno ve-

lik dvom, če se le ne skriva za tem tudi uradno stališče ZVU.

Tržaški demokrati in zlasti tržaški Slovenci imajo zato dovolj razlogov, da zahtevajo preklic vseh diskriminacijskih zakonov, ki jih uvrščajo za državljane drugega reda. Tržaški Slovenci z zaupanjem gledajo na Jugoslavijo, ker so prepričani, da bo ostala dosledna dosedanjim načelni politiki in ne bo nikdar pristala na izročitev Slovencev v mesto Trstu pod upravo Italije brez zagotovil popolne enakopravnosti in ne da bi bili Slovenci in Italijani v enakopravnem položaju. Čudno luč meče sedanje stanje v coni A tudi na zahodne države, ki se tako rade postavljajo kot »demokracije« in skušajo včasih celo deliti lekcije »iz demokracije« v Jugoslaviji, same pa v praksi puščajo v veljavi fašistične zakone ter vzdržujejo stanje, ki je vse drugo preje kot demokracijo.

S. Lenardič

Jugoslavija je vdana miru

Pismo muslimanskega verskega poglavarja v Jugoslaviji v sirijskem časopisu

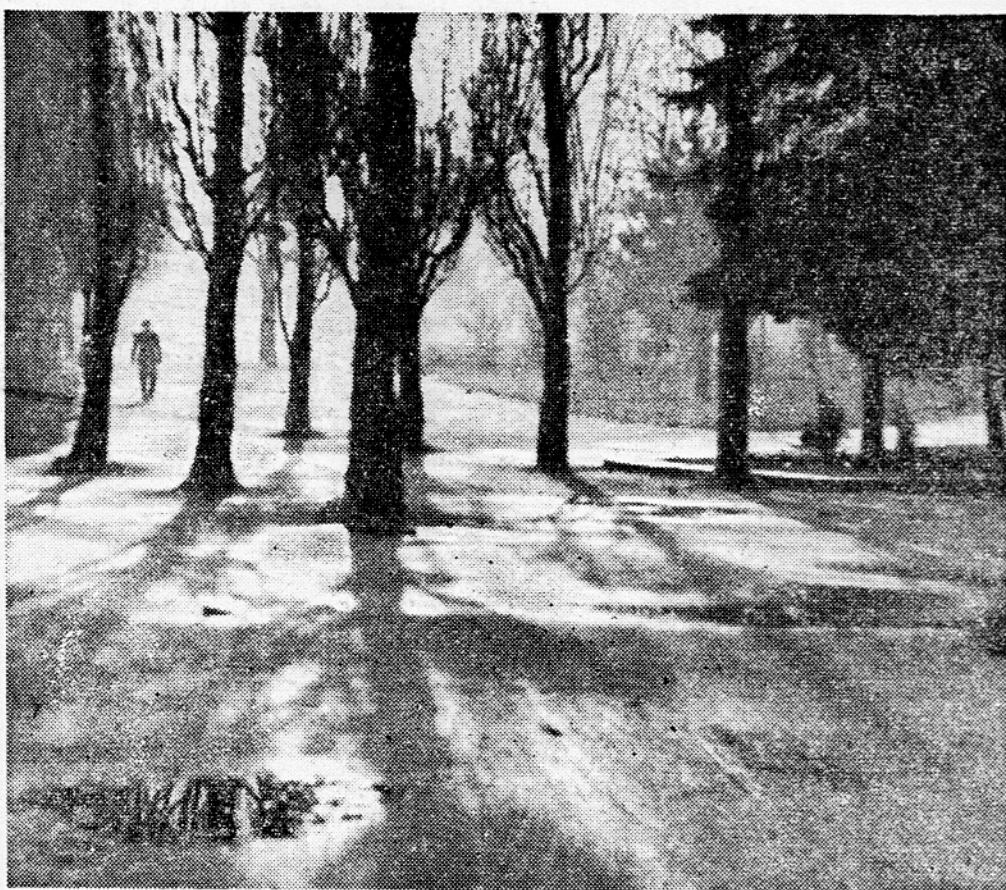
Damask, 12. dec. (Tanjug). Sirojski časopis »Al Faiha« je objavil danes pismo jugoslovanskega reis ul ulema Ibrahima Fejčiča, v katerem se le-ta zahvaljuje uredništvu časopisa, ker je svojčas objavilo njegovo izjavo o tržaškem vprašanju. V pismu sporoča med drugim:

»Jugoslavlani vseh ver in narodnosti smo kot eden združeni v ljubezni do naše domovine in smo jo pripravljeno braniti, če bi bilo treba. Nismo pozabili zločinov, nastila in preganjanj Italijanov, ki se prištevajo med omikane narode.«

Ibrahim Fejčič poudarja, da

tudi muslimani v svetu nikoli ne bodo pozabili zločinov italijanskih tolp v Tripolitaniji, ki spominjajo na strašno dobo španske inkvizicije. Na koncu pismo pravi: »Nova Jugoslavija je vdana miru, kar dokazuje vsa njena preteklost. Jugoslavija je dala pameten in koristen predlog, ki mora biti podlaga za reševanje tržaškega vprašanja. Odgovorni italijanski krogi, ki so krivi te krize, bi se morali potruditi za njeno rešitev s tem, da bi sprejeli jugoslovanske predloge. V Jugoslaviji mirno in potrpežljivo čakamo na rešitev.«

Izročitev poverilnic Beograd, 12. dec. (Tanjug). — Jugoslovanski veleposlanik v Bolgariji Mila Miljković je izročil večeraj poverljiva pisma predsedniku prežidlija Georgi Damjanovu. Pri izročitvi sta bila razvožta od našega veleposlanstva tudi sekretarja Djore Djorevski in Raif Dizdarević. Od bolgarske strani so bili navzoči podpredsednik prežidlija Georgi Kulšev, ministar za zunanje zadeve Minčo Nečev, pomočnik ministra za zunanje zadeve Milko Tarabarov, šef kabineta predsednika prežidlija Delčev in direktor protokola Aleksejev.



Blaga jesen ogrinja v neštete barvne in svetlobne odtenke naša pota in nasade

Ali naj se omeje odkupne cene kmetijskih pridelkov

Beograjski gospodarski krogi v zadnjem času veliko razpravljajo o določanju maksimalnih cen za odkup kmetijskih pridelkov. To zamisel argumentirajo strokovnjaki s tem, da so odkupne cene večjega števila poljedelskih pridelkov brez upravičene pretirano visoke, kar v letošnjem rodovitnem letu nikakor ni prav, poleg tega pa to vpliva na prodajne cene, ki so letos za večje število pridelkov višje, kakor so bile lani, ko je bila suša. To je v neki meri posledica nelojalne konkurence med odkupnimi podjetji, navijanja cen in podobno. Maksimalne cene naj bi predvsem zagotovile stabilizacijo odkupnih cen, ki sedaj v mnogih primerih zelo varirajo, v glavnem navzgor, in s tem povzročajo, da je kmetijsko tržišče neuravnoveseno. Upravičeno vredno je mnenje gospodarstvenikov, ki se sicer strinjajo z določenimi administrativnimi ukrepi, vendar pa poudarjajo, da je bistvo problema drugje ter da je treba predvsem rešiti vrsto drugih vprašanj. O teh vprašanjih bo te dni razpravljali tudi zvezni gospodarski odbor. Zaključke te diskusije beograjski gospodarski krogi zelo nestrno pričakujejo.

Maksimirane odkupne cene namreč še ne zagotavljajo nizkih maloprodajnih cen, čeprav v določenem obsegu vplivajo na njihovo raven, posebno v velikih mestih; slabo določene maksimirane cene pa lahko povzročijo celo skok malopro-

dajnih cen, in sicer zaradi tega, ker kmetje zaradi premajhnega zaslužka tistih pridelkov nocoje prodajati ali celo gojiti, ter jih zato primanjkuje. Dejstvo pa je, da so prodajne cene visoke predvsem v večjih mestih in industrijskih centrih, med tem ko je na deželi življenje dosti ceneje. Zato je treba iskati glavne vzroke druge. Naša mesta so po volni izredno hitro rasla, nihče pa ni istočasno posvečal pozornosti njihovi preskrbi, to je prodajni mreži, ki je sedaj v hudem zastanku in ne more več zadostiti vsem potrebam. Pomankljivosti so predvsem v slabem in počasnem dovozu pridelkov, v pomankanju skladišč, hladilnic, predelovalnih obratov itd. Kljub visokim prodajnim cenam so namreč zelo redko odkupna podjetja, ki obratujejo v večjem dobičku. Dobitek je ponavadi majhen (v Beogradu pri večini pridelkov le 5 do 6 din pri kilogramu), nekateri pridelke pa morajo celo prodajati z izgubo (limone, pomaranče). V Beogradu je dve tretjini odkupnih podjetij deficitnih. Zaradi slabega dovoza, pomankanja skladišč, hladilnikov in predelovalnih obratov, v katerih bi mogli na primer paradiznik, ki se je začel kvariti, takoj predelati v mazo, trpe podjetja veliko izgubo, ki jo morajo v sedanjem položaju seveda nadoknaditi z dviganjem cen. Z ureditvijo tega vprašanja pa bi rešili več problemov. Z varno vskladiščenim blagom bi lahko pod-

jetja vplivala na odkupne cene, ker bi lahko prodajala zaog, poleg tega pa bi se zaradi povečanja števila predelovalnih obratov znižale cene konzerviranih pridelkov (mesa, sadja, zelenjave itd.). S tem bi prišla naša večja mesta v položaj, v kakršnem so vsa večja evropska mesta, kjer so predelani pridelki mnogo cenejši kot sveže blago. V New Yorku na primer je mast 20 centov, meso pa stane več kot 1 dolar. Tamkaj je potrošnja konzerviranih kmetijskih pridelkov prišla že kar v pregovor. Sicer pa se je treba sprijazniti z mislijo, da je življenje v mestih povsod na svetu dražje kot pa na deželi.

Potrebnosti so ukrepi, ki bi nepravilnosti odstranili in učinkovito vplivali na cene. Med te ukrepe spada predvsem vprašanje kreditiranja odkupnih podjetij. Razpravljajo o možnosti, da se določijo podjetjem fiksna obratna sredstva, tako da se bodo morala potruditi, da prodajo blago, v katerega so ta sredstva investirala. Drugo vprašanje, o katerem razpravljajo pa je to, da bi se moral zaslužek delavcev in uslužbencev teh podjetij določiti po prometu, ne pa po zaslužku podjetij. Beograjski gospodarski krogi, ki o teh stvareh razpravljajo, se zelo zanimajo, kako bodo meročajni gospodarski organi ta vprašanja rešili.

Iz vsega tega sledi, da je določanje maksimiranih odkupnih cen le majhen del celotnega problema pri prodajnih cenah. Rešitev stvari nikakor ni lahka. S tem, da se posamezna podjetja in trgovske zbornice dogovarjajo o višini odkupnih cen, sicer prispevajo k reševanju problema; težišče reševanja pa vseeno leži ravno na komunah, ki bi jih morale reševati s sodelovanjem vseh zainteresiranih državljanov.

MLO Maribor je zasedal

Maribor, 12. dec. Sinoči je bila v Mariboru 22. skupna seja mestnega zbora in zbora proizvajalcev, ki sta razpravljala o predlogih komisije za plan in proračun in o nekaterih drugih predlogih ljudskih odborov. Med prvimi je bil predlog gospodarskega sveta o odobritvi nujnega investicijskega kredita kmetijskim gospodarstvom Radvanje, Lepi dol in Kamnica v skupnem znesku 6.100.000 din. Po daljši razpravi sta oba zbora odobrila kredit pod pogojem, da bo vrnjen MLO v roku 6 mesecev. Odobrila sta tudi posojilo mariborski livarni, ki je zaprosila za 40 milijonov dinarjev, ki jih potrebuje za dograditev novega stanovanjskega bloka. Livarna bo v novem bloku dala 12 družinskih in 6 samskih stanovanj na razpolago mestnemu stanovanjskemu uradu, dolg pa bo vrnila do avgusta 1954. Med ostalimi najvažnejšimi sklepi obeh zborov je tudi odobritev sredstev za postavitev spomenika Josipu Jurčiču v letu 1954, s katerim bo mesto dobilo prvega izmed predvidenih spomenikov v petletnem načrtu Maribora.

Glavno točko dnevnega reda — poročilo o izvršitvi družbenega plana Maribora do 30.

septembra 1953, sta obravnavala oba zbora ločeno. Dejanska izpolnitev plana akumulacije, za katerega je dolžen MLO Maribor za leto 1953, znaša do 30. septembra 64,2% iz česar sledi, da mestni ljudski odbor nima pravice do 70 odstotne akotacije na planirano dopolnilno akumulacijo, dokler se ne izpolnjuje od republiškega izvršnega sveta, da se zadolžitev plana akumulacije zmanjša v smislu predlogov, katere je poslal MLO, odnosno v smislu predpisa, na osnovi katerega je sledilo prvo znižanje stopenj akumulacije in skladov v tekstilni industriji. Čeprav so ostale stroške gospodarstva svoj plan akumulacije v glavnem presegle, zaradi visoke udeležbe na planu akumulacije mesta Maribora, ki jo imajo podjetja tekstilne industrije, plan ni dosežen.

Oba zbora sta sprejela za izpolnitev obveznosti mariborskih podjetij do konca leta več važnih sklepov, da zagotove mestnemu ljudskemu odboru izplačilo dopolnilne akumulacije in s tem sredstva za prepotrebno stanovanjsko izgradnjo. Vse to pa zavisi v največji meri od ureditve pe-rečega vprašanja — stvarne zadolžitve Maribora z maso akumulacije.

Seja odbora za proslavo 150-letnice srbske vstaje

Ljubljana, 12. dec. Danes se je prvič sestel odbor za proslavo 150-letnice srbske vstaje, katerega je pred časom ustanovilo predsedstvo SZDL. Odbor sestavljajo: Josip Vidmar, dr. Jože Potrč, Boris Zihlerl, Tone Fajfer, Franc Kimovec-Ziga, Ferdo Kozak, Vlado Krivic, Vlado Majhen, Franc Perovšek, Rudi Janžura, Miško Kranjec, Milko Goršič, Zorka Peršič in Lev Modic.

Odbor je izvolil za svojega predsednika dr. Ferda Kozaka, za tajnika pa Toneta Fajferja.

Delj časa so člani razpravljali o programu proslave 150-letnice srbske vstaje, ki bo februarja 1954. leta. Sklenili so, naj bi v okviru SZDL v večjih krajih priredili svečane proslave, prav tako pa naj bi posvetile šole v tem času kako uro pouka temu dogodku.

Velika udeležba na volitvah zbora proizvajalcev koprškega okraja

Koper, 12. dec. Danes so industrijski proizvajalci koprškega okraja volili svoje predstavnike v industrijsko skupino zbora proizvajalcev okrajnega ljudskega odbora. V vsem okraju vlada praznično razpoloženje. Volišča, ki jih je 26 za 23 volilnih enot, so okrašena z zastavami, slikami naših državnih voditeljev in gesli, ki poudarjajo pridobitve delavskega samoupravljanja. Lepo so okrašeni tudi vhodi v tovarne in podjetja ter posamezni deli mesta. Se pred 7. uro so se delavci in nameščenci pričeli zbirati pred volišči. Posebno živahno je bilo na volišču v Izoli, kjer so volili delavci in nameščenci tovarne »Arrigioni«. Pred voliščem jih je čakalo hkrati nad 360. Do 9. ure je volilo od 4875 volivcev industrijske skupine 3162 volivcev ali 65%. Se ob 8. je zaključila volitve volilna enota, pod katero

spadajo proizvajalci občin Dekani, Šmarje in Marezige. To so vedno delavci, ki delajo pri regulaciji hudournika v Oslu. Volilna udeležba v tej volilni enoti je bila 98,11%. Med tistimi, ki so že v dopoldanskih urah zaključili volitve, je 6. volilna enota v Koprju, kjer so volili delavci in nameščenci tovarne pohištva »Stil«. Tu je oddalo svoje glasove okoli 94% volilnih upravičencev, ki so izvolili od treh kandidatov dekatijski dokler Italija ne ratificira ci tovarne »Arrigioni« so zaključili volitve ob 10. uri. Volilo je 98,11% vseh volivcev. Ob istem času so zaključili volitve tudi gostinci v Koprju z 89,63 odstotno volilno udeležbo, delavci in nameščenci podjetja »Bore« v Koprju s 95,55 odstotno udeležbo, dalje tovarna ribjih konserv »Amolea« v Izoli, kjer je volilo 95,53% volivcev, in še nekatere druge volilne enote. Okoli polne so zaključile z volitvami skoraj vse volilne enote, razen tistih, kamor sodajo piranski solinarji in rudarji premožovnika v Sečoveljah, ki jim značaj dela ne dovoljuje, da bi volili v večjih skupinah. V ladjedelnici »Boris Kidrič« v Piranu je do 9. ure volilo okoli 90% volivcev. Jutri, 13. decembra, pa bodo volili svoje predstavnike v zbor proizvajalcev za družniki, ki so se danes ukvarjali še z zadnjimi pripravi na volitve. Okrajna volilna komisija bo obhvalila rezultate volitev v ponedeljek, 14. decembra. E. K.

Seja predsedstva SZDLJ bo 23. decembra

Beograd, 12. dec. V Beogradu bo 23. decembra seja predsedstva zveznega odbora Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije. Na seji bodo pregledali uspehe novembrskih volitev in proučili vprašanja, ki so v zvezi s prvim sestankom zvezne ljudske skupščine — 24. decembra.

Zasedanje LO avtonomne kosovsko-metohijske oblasti

Prština, 12. dec. Danes se je v Prštini začelo zasedanje novega ljudskega odbora avtonomne kosovsko-metohijske oblasti. Za predsednika oblasti sveta je bil izvoljen Jeismet Satri. Na ločenih sejah oblastnega sveta in zbora proizvajalcev so izvolili predsedstva, nato 4 poslanca za zvezno skupščino in oblastni izvršni svet.

Seja predsedstva SZDL

Ljubljana, 12. dec. Danes ob 12. je bila seja predsedstva SZDL Slovenija, kateri je predsedoval Miha Marinko. Poleg obravnave tekočih političnih vprašanj je predsedstvo sklenilo sklicati sejo Glavnega odbora SZDL v četrtek, 17. decembra v prostorih izvršnega sveta LRS.

Bojkot predavanj na gradbeni fakulteti končan

Podpredsednik izvršnega sveta dr. Marijan Breclj sprejel zastopnike Tehniške visoke šole, Društva inženirjev in tehnikov LRS in Zveze študentov - Kaj pravijo študenti gradbene fakultete o novo nastalem položaju

Ljubljana, 12. dec. Danes ob 10 dopoldne je podpredsednik izvršnega sveta dr. Marijan Breclj povabil na razgovor predstavnika rektorja Tehniške visoke šole v Ljubljani, prorektorja prof. Henrika Čopča, dekana gradbene fakultete prof. dr. Josipa Črnjaka, predsednika študijske komisije inž. Leskovička, predsednika univerzitetnega odbora Zveze študentov Janeza Sinkovca, tri predstavnike študentske organizacije gradbene fakultete ter tri predstavnike Društva inženirjev in tehnikov LRS.

Podpredsednik dr. Breclj je obvestil, da je izvršni svet razpravljal včeraj o stanju na gradbeni fakulteti in predlagal, da se ustanovi posebna mešana komisija iz predstavnikov Tehniške visoke šole oziroma gradbene fakultete, Društva inženirjev in tehnikov in študentske organizacije ter prosil navzoče, naj bi do ponedeljka predložili sestavo komisije, nakar bo izvršni svet Slovenije komisijo imenoval in ji odredil naloge ter kompetence. Predstavniki Tehniške visoke šole, Društva inženirjev in tehnikov ter Zveze študentov so z zadovoljstvom sprejeli predlog izvršnega sveta.

S tem sklepom so bili popolnoma zadovoljni tudi študenti gradbene fakultete, ki so z današnjim dnem prenehali bojkot predavanj in seminarov, kajti tako da bodo v ponedeljek ponovno začela redna predavanja. Po tem sestanku smo se obrnili na Zvezo študentov gradbene fakultete, katerim smo postavili vprašanje, na katerega smo dobili naslednji odgovor:

Vprašanje: Kaj meni Vaša organizacija o položaju na gradbeni fakulteti po drugem dnevu bojkota?

Odgovor: Če upoštevamo vzroke in pogoje, ki so dovedli do izbruhov bojkota na gradbeni fakulteti, nam je razumljivo, da se položaj na fakulteti v zadnjih dveh dneh ni bistveno spremenil. Položaj se je na fakulteti menjal toliko, da je s problemom seznanjena javnost, ki se je zavedla za rešitev teh problemov. In da je na pobudo javnosti posredoval izvršni svet.

Posebno smo zadovoljni s tem, da je javnost sama prišla do zaključka, da na fakulteti ne gre za drobna vprašanja (črtanje programov), ampak da je stanje na fakulteti politično pogojeno.

Treba je vedeti, da so študenti po 1945. letu dobili na visokih šolah pravico političnega uveljavljanja in združevanja. Glede na to deluje danes na visokih šolah Zveza študentov kot politična študentska organizacija z vsemi in enakimi pravicami kot jih imajo druge naše politične in množične organizacije.

V povojnem razvoju in preobrazbi družbe in v uveljavljanju in krepitvi socialističnih odnosov so naše visoke šole močno zaostale za življenjem izven nje, ki je v času obnove in napredka za gospodarsko krepitev države napravilo velik razvoj. Vemo, da je to karaktristično tudi za ostalo naše državo.

Močno ukoreninjena konservativnost v delu profsorskih zborov, ki se ne more ali pa morda tudi neče sprijazniti z

učni program. Fakultetni svet pa bo moral dati jamstva, da se učni načrti in pogoji študija ne bodo stalno spreminjali.

Prepričani smo, da nikoli ne bi prišlo do bojkotiranja predavanj, če bi pri pretresanju učnih načrtov na sejah fakultetnega sveta sodelovali zastopniki Društva inženirjev in tehnikov in našega združenja.

Studentje pričakujemo, da bodo pod vplivom javnosti profesorji spremenili svoje gledanje na študente, ki jih smatrajo za predmet obdelave. Mi iščemo sicer navadno birokratske odnose med našimi študenti, imamo jih pa tudi med vzgojitelji, kar odločno nasprotuje naši pedagogiki. Če študentska organizacija daje pripombe k osnutkom zakonov in so ti često osvojeni, potem je edino logično, da ji priznamo pravico, da njeni predstavniki nekažnovano izražajo mišljenje organizacije o delu fakultete.

Šola naj postane učencu drugi dom

Z občnega zbora Združenja profesorjev in predmetnih učiteljev - Učni načrti je treba zmanjšati, učitelje pa razbremeniti z novimi kadri

Ljubljana, 12. dec. Danes so se zbrali na občnem zboru združenja profesorjev in predmetnih učiteljev številni delegati. Med drugimi je zboru prisostvoval tudi tajnik centralnega odbora profesorjev Jugoslovanskega združenja profesorjev dr. Svetozar Lilišić, zastopnik združenja univerzitetnih predavateljev dr. Svetozar Lilišić ter zastopniki sveta za prosveto in kulturo LRS, sveta za prosveto in kulturo pri MLO in Ljubljani, društva prijateljev mladine Slovenije, Centralnega komiteja ljudske mladine Slovenije in drugi predstavniki raznih strokovnih šol in organizacij.

Predsednik Združenja profesorjev in predmetnih učiteljev Slovenije Miroslav Ravbar je v svojem poročilu poudaril vrsto problemov, ki stojijo pred našimi prosvetnimi delavci.

Eden je, da se bo morala dvigniti raven naših šol na vseh stopnjah, katerim bo treba zboljšati tudi materialno osnovo. To je tudi eden izmed pogojev socialistične šole, v kateri ne sme biti verbalizma. Tega je mogoče odpraviti le z dobro usposobljenimi, socialistično zavednim vzgojiteljskim kadrom, z znanstveno in psihološko utemeljenimi učnimi načrti, primernimi učbeniki, bogatimi zbirkami učil, knjižnicami in ustreznimi šolskim poslopji, kjer naj bi naša učenci svoj drugi dom.

Le v takih pogojih bodo učitelji lahko dosegli namen, ki ga imajo pred seboj - vzgojiti naše otroke v razgledane, koristne člane naše družbe. Predvsem bo treba znatno okrepiti učiteljski kader. Na nižjih gimnazijah se zlasti močno čuti pomanjkanje fakultetno izobraženih učiteljskega kadra - komaj 13,5% - medtem ko prevladujejo predavatelji, ki so absolvirali le učiteljske.

Slovenija naj ima le eno kmetijsko zbornico

ki bo koordinirala delo med kmetijskimi posestvi, industrijo kmetijskih strojev, kmetijskimi inštituti, gozdnimi gospodarstvi ter agronomsko in gospodarsko fakulteto

V sredo dopoldne je imel v prostorih Sekretariata za gospodarstvo LRS v Ljubljani svoj prvi sestanek pripravljalni odbor kmetijske zbornice. V tem odboru so zastopani predstavniki državnih kmetijskih posestev, tovarnih kmetijskih strojev, okrajnih združenj zvez, kmetijskih inštitutov, agronomske in gozdarske fakultete itd.

Takoj v začetku sestanka so člani pripravljalnega odbora razpravljali o številu kmetijskih zbornic, ki naj bi jih imeli v Sloveniji. To vprašanje je nastalo zaradi tega, ker je bilo pred nedavnimi v drugih republikah precej govora o tako imenovanih področnih zbornicah (te zbornice naj bi praktično obsegale več okrajev), ki naj bi reševale kmetijske probleme določenega področja. Kar se tega tiče, so si bili navzoči brž odin v tem, da je zdaj povsem ne-

pravilno ustanovljati na posameznih področjih organizacije, ki bi vnašale zmerno v že izdelane načrte za razvoj kmetijstva po okrajih, kar pomeni, da bi bila s tem okrajna tudi komunala. Zato so člani pripravljalnega odbora soglasno sklenili, naj se ustanovi v Sloveniji le ena kmetijska zbornica s sedežem v Ljubljani.

Sklep, da zadošča Sloveniji ena kmetijska zbornica, je potrdila tudi nadaljnja razprava o vsebini dela bodoče zbornice. Pri tem vprašanju so vsi člani izrazili bojazn, da bi zbornica z nepravilnim delom lahko podrla vse tisto, kar je bilo doslej s težavo zgrajeno; pri tem so mislili na uspehe kmetijskega zadrževanja v Sloveniji, kamor spadajo kolektivni napori za napredek v živinoreji, sadjarstvu, semenski službi itd.

Češ, tam v gimnaziji boš šele videl in mu tako že vnaprej omrziš šolo.

Delegati so pred zaključkom zbora izvolili novi odbor in sprejeli več sklepov za nadaljnje delo.

Pšenica iz Turčije bo prispela do konca januarja

Reka, 12. dec. (Tanjug) Edina turška ladja, ki sodeluje pri prevažanju pšenice, kupljene v Turčiji, »Selim«, je danes prispela na Reko s 6000 tonami pšenice. »Zužemberk« bo te dni pripeljal še 1800 ton pšenice. Podjetje »Grand export«, ki je kupilo v Turčiji 100.000 ton pšenice, smatra, da bo prevoz končan do konca januarja.

V Sloveniji je skoraj 47.000 obrtnih delavcev

Danes dopoldne je v Ljubljani III. redna plenarna seja članov upravnega in nadzornega odbora obrtne zbornice Slovenije. Zanj je pripravil izvršni odbor obširno poročilo o delu zbornice od julija, ko je bila II. plenarna seja, do danes. Iz tega poročila posnemamo:

Kakor za vse naše gospodarstvo, je značilno tudi za obrt stalno naraščanje njene moči, zlasti v socialističnem sektorju. V letošnjih prvih devet mesecih se je število socialističnih obrtnih obratov povečalo za 114 in doseglo število 2366. Teh 114 novih obratov je zaposlilo 1572 novih delavcev, tako da dela sedaj v socialističnem sektorju obrti vsega 20.622 delavcev. V privatnem sektorju obrti se je število obratov v istem času zmanjšalo za 160, vendar se

temeljna naloga bodoče zbornice bo reševanje neresenih vprašanj in dopolnjevanje v republiškem merilu. Sem sodi koordinacija med industrijo kmetijskih strojev, kmetijskimi inštituti, agronomsko in gozdarsko fakulteto, gozdnimi gospodarstvi itd. Člani pripravljalnega odbora so se strinjali, da je bilo doslej med temi podjetji premalo stikov in sodelovanja, kar pomeni, da bodo morala ta podjetja odsej razpravljati o teh pomanjkljivostih na skupnih sestankih v bodoči kmetijski zbornici.

Precej razprave je bilo tudi o sekcijah kmetijske zbornice. Glede na že omenjeni obseg dela zbornice so bili navzoči mnenja, da se takšne sekcije z večjim številom uslužbencev lahko spremenijo v birokratski organ. Zato so sklenili, naj te sekcije ne bi imele stalnega tehničnega aparata, iz česar sledi, da bi njihovo delo obstajalo v obliki koordinacijskih sestankov. Sklepe in predloge teh sestankov naj bi potem izvajal sekretar zbornice. Tudi glede inštitutov in postaj, ki naj bi jih zbornica po prvotnem načrtu ustanovljala, so prisotni menili, da jih le-ta naj ne ustanavlja, ker bi se prav gotovo spremenili v administrativne organe.

Naposled so člani pripravljalnega odbora zbornice sklenili, naj bodo redni člani zbornice okrajne zveze, državnih in združenja posestev ter ekonomije, družbene kmetijske ustanove (trsnice, drevesnice itd.), gozdna gospodarstva, večja trgovska in industrijska podjetja, ki prodajajo ali predelujejo kmetijske pridelke na širše področje, izredni člani s posvetovalnim glasom pa kmetijski in gozdarski strokovnjaki fakultete in inštitutov. Ob zaključku sestanka so navzoči izvolili ožji odbor, ki bo pripravil vse potrebno za ustanovni občni zbor kmetijske zbornice.

—

Doživljaji »Brez komentarja«

Vse to mi je pripovedoval dober znanec:

Te dni sem kupoval v neki ljubljanski mlekarji napolitanki. Že ko je prodajalka jemala vrečko, sem ji dejal, da bo premajhna. Ni verjela. Ko je odšla, so napolitanki gledale čez rob vrečke. »Kako pa mislite, da bom to nosil po cesti, sem ji dejal. Namesto, da bi napolitanka predela v večjo vrečko, je z njimi začela tolči po pulitu, da bi se stlačile. »Kaj pa počnete vendar! Mislite, da so napolitanke sir!« — »Saj bo šlo! Boste videli,« je samo odgovorila in končno mukomame zmečkala zgornji rob vrečke, da zmečkani napolitanki ni bilo več videti.

Kakšen dan pred tem sem stopil jutraj v neko drugo mlekarjo in dovolj glasno dejal: »Mleko, prosim, in dve žemljici.« Namesto mleka je prinesla kavo. — »Mleko sem rekli!« je ježno in užaljeno rila. In on? — »Mleko ste rekli!« je ježno in užaljeno pihnila in zamenjala kavo z mlekom.

Tretja pa prav tako v mlekarji, je že nekoliko starejša. Za mleko ki so mi ga dali v neki mlekarji jutraj za zajtrk, sem dejal, da ima nekam voden okus. Pa je planila prodajalka nadme: »Ste verjetno le vi slabo spali; to je!«

In končno še ena, tudi iz trgovine. Kmalu po pocienitvi tekstila sem kupoval v neki večji ljubljanski — ne specializirani — trgovini par nogavice. Po daljšem iskanju sem našel primerne in jih vzel. Na neso je, da sem prišel čez 7 dni ali kaj v isto trgovino; po še en par nogavic. Prodajalka me je spoznala. »No,« je rekla, »ali so vam bile zadnje one nogavice prav?« (Stučajo imam tako nogo, da najdem prav težko primerne nogavice.) »Ne vem,« sem odgovoril, »jih še nisem nosil; mislim pa, da bodo.« In odgovor? — Očitek: »Kaj jih potlej danes zopet kupujete?!«

fp

Izdelan je projekt avtomobilske ceste Ljubljana—Zagreb

Ljubljana, 12. dec. V projektantskem zavodu Slovenije so zaključili dela na projektu avtomobilske ceste Ljubljana—Zagreb. Projekt, ki je dokončno izdelan za odsek do Stične, idejno pa od tod naprej do žrge, je nove ceste na hrvatski strani, bodo prihodnji teden dalj v razpravo.

Skupno vzeto bo dolžina te ceste od Ljubljane do Hrvatske znašala okoli 110 km oziroma 135 km do Zagreba. Po mnenju strokovnjakov je obremenitev sedanje ceste Ljubljana—Zagreb zelo velika in znaša povprečno okoli 300 motornih vozil na dan. Z dograditvijo avtomobilske ceste se bo promet podvojil, obenem pa nam bo za prometna arterija med glavnimi mesti Hrvatske in Slovenije prihranila letno približno pol milijarde dinarjev na transportnih stroških, na stroških vzdrževanja in zaradi krajših poti. Nova avtomobilska cesta bo imela velik gospodarski pomen tudi za Dolensko.

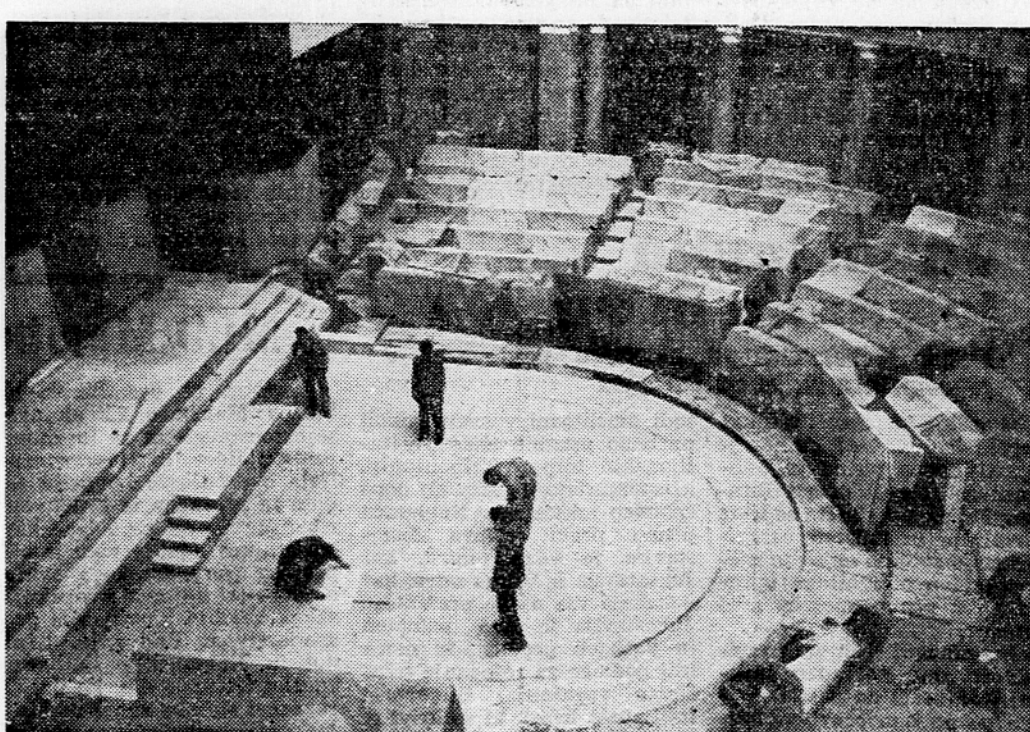
Najmodernejša tovarna avtomatskih telefonskih naprav

Zagreb, 12. dec. Danes je bila v Zagrebu v navzočnosti člana izvršnega sveta Hrvatske dr. Dušana Čalića, predsednika pokrajinskega odbora Zveze sindikatov Hrvatske Manka Belinca, predsednika ljudskega odbora mesta Zagreba Večeslava Holjeveca ter velikih števila predstavnikov javnega in gospodarskega življenja svečanost o pričetku začetka obratovanja nove tovarne avtomatskih telefonskih naprav »Nikola Tesla«. Tovarna je zgrajena po najmodernejših načelih in ima najbolj precizne stroje, tako da se bo proizvodnja lahko v primeri z delom v stari tovarni podvojila.

Ze takoj v veži, ko vstopim v poslopje, zadisi po sveži barvi in se sliši razbijanje s kladivom. Poslopje zvezne skupščine z vso naglico preurejajo, da bi lahko že 14. t. m. sprejelo poslanke ljudske skupščine Srbije, ter da bi bilo dokončno urejeno do 24. decembra, ko bo ob 11. uri dopoldne predsednik dosedanje skupščine z zvoncec sklical nove zvezne poslance, in bo nova, tretja, ljudska skupščina začela z delom.

Dela je mnogo. Nova ljudska skupščina bo namreč večkrat zasedala, pri čemer bodo zasedanja daljša, še bolj redno pa se bodo sestajali posamezni odbori in komisije, tako da bo poslopje stalno polno poslancev, in seveda tudi občinstva in novinarjev. Zato je bilo treba poskrbeti, da bodo imeli kje delati, pa tudi odpočiti se ali okrepčati. Od stare opreme ni bilo mnogo ohranjenega. Le v veliki dvorani, kjer je zasedal zvezni svet (zasedal bo tam tudi v bodoče), so izpred predsednikove mize odstranili oder za stenografe in fotelje, v katerih so v bivši Jugoslaviji sedeli ministri. Pri tem so odkrili nekaj, kar je bilo prav do tedaj še neznan. Ti »ministrski« fotelji so bili armirani. V teh železnih foteljih, pokritih z usnjem, so se pred vojno ministri čutili »varnejše«. Ze to dovolj pove o predvojni skupščini in o njenem delu. Sedaj seveda ti fotelji niso več potrebni, saj v povojnih zasedanjih v njih ni nihče sedel, in so ostajali po večini prazni; zato so odšli v staro šaro, kot vse navade in metode predvojne »parlamentarizma«. Namesto teh je ravnali, osredniji, del dvorane pokrit z usnjem in priklonimi sedeli. S tem se je v seveda povečalo število razpoložljivih sedežev, tako da bodo ostale lahko poslanci obeh zbornic — zveznega sveta in sveta proizvajal-

BULEVAR REVOLUCIJE ST. 13



cev — udobno sedeli na skupnih zasedanjih.

S tem pa seveda ureditev še ni dokončna. V dvoranih, kakršne so bile doslej, je bila zelo slaba svetloba, tako da so morali v deževnih dneh privojiti luči, poslanci pa tudi določiti, kaj se tam dogaja in ali ni morda njihova prisotnost nujno potrebna. Isto velja seveda tudi za novinarje. Glede razsvetljave pa sedaj ne bo nikakih težav. V vseh prostorih bodo namreč montirali posebne žarnice, ki dajejo dnevno svetlobo.

Stenografi odsej ne bodo sedeli v glavnih dvoranih. Sledili bodo delu zbornic s pomočjo zvočnikov. V dvoranih bosta le eden ali dva stenografa, da bi lahko sledila burnejšim debatam, ko pride do medključev in govorov iz klopi. Ostali pa bodo zbrani v svojih prostorih. To bo omogočilo mnogo hitrejšo stenografsko službo, saj bo odpadlo vse nepotrebno prenašanje zapisikov v strojepisni in mimeografski oddelki.

Za obveščanje javnosti je zelo dobro preskrbljeno. Filmski reporterji bodo imeli v poslopju vse kar potrebujejo. Električni vodi se že sedaj montirajo in bodo skriti pod zidovi. Doslej je bilo novinarje lože kar prepredene z različnimi kablji, sedaj pa bodo zgradili celo za radijske novinarje posebno celico, kjer bo v-a oprema, ki jo radijske postaje potrebujejo za prenos iz skupščine. Radijski novinarji bodo poleg tega imeli

tudi posebno dvorano za radijske intervjuje.

Ostali novinarji se bodo zbirali v prostorih, ki bodo določili posebej zanje. Poleg tega pa bodo imeli svoj klub. V skupščini bo več klubov, ali bolje, prostorov, v katerih se bodo zbirali poslanci ali novinarji ali prvi z drugimi ter se pogovarjali o tem ali onem. Po načrtih bodo imeli poslanci vsake republike na razpolago takšen prostor, seveda poleg velike dvorane za pogovore, ki ostane nespremenjena. Tudi dvorane, v katerih so doslej zasedali odbori, ostanejo nespremenjene, poleg tega pa se bo v to svrhu preuredilo še nekaj večjih prostorov. Tudi ti bodo ozvočeni in tako urejeni, da bo občinstvo z lahkotostjo sledilo poteku sej.

Mala dvorana, v kateri bo zasedal svet proizvajalcev, se preurejuje podobno kot dvorana zveznega sveta. Tudi tu bodo postavili zvočnik v vsako klop, ter zgradili posebno kabino za radijske reporterje. Predvsem pa so v malo dvorano postavili še večje število sedežev, da bi lahko sprejela vse poslance.

Po vsem tem je razumljivo, da je te dni v poslopju zvezne ljudske skupščine sila živahno. Zlasti v veliki dvorani delavci kar tekmujejo med seboj. Medtem ko eni še montirajo kable za zvočnike, pa drugi že čistijo klopi in tla, ter opravljajo še tisoč drugih malenkosti ki jih terjajo taka dela. V tej dvorani se bo namreč že jutri sestala skupščina LR Srbije. Pa tudi v drugih delih stavbe ni nič manj živahno. V hodnikih stoji oprema in čaka, da bodo prazni prostori dokončno očisti (bili so večji del nanovo popleskani), skratka vse je klub navidezni neurejenosti v dokončni fazi in bo v nekaj dneh vse na svojem mestu.

Aljoša Furjan

Predstava, ki bo še dolgo ostala v spominu Celjanov

Celje, 12. dec. Sinoči je prvič v stoletni zgodovini delovanja celjskega gledališča gostoval v Celju ansambel Narodnega pozorišta iz Beograda. Gostje iz Beograda so v Krleževi drami v treh dejanjih »Gospoda Glembayev«, ki jo je režiral Rašo Plaović, gotrdili visoko raven umetniškega znanja. Celjani so jih sprejeli z velikim navdušenjem, zlasti pa še Ljubko Jovanoviča v naslovni vlogi bankirja Glem-baya. Na koncu predstave se je v imenu uprave celjskega gledališča ter vseh gledalcev gostom zahvalil upravnik mestnega gledališča, mag. pharm. Fedor Gradišnik, ki jim je izročil tudi zlat lorvorjev venec. V imenu članov gostujočega beogradskega gledališča pa se je za topel in navdušen sprejem zahvalil upravnik beogradskega gledališča dr. Bogdanović. Vsi igralci gostujočega gledališča so na koncu predstave prejeli še šopke rdečih nageljnov od svojih stanovskih tovarišev iz Celja. Celjani žele, da bi uprava mestnega gledališča take predstave še večkrat pripravila. M. B.

IZREDNI OBČNI ZBOR DRUŠTVA NOVINARJEV

Na temelju določb novega Statuta Zveze novinarjev Jugoslavije sklicuje Društvo novinarjev Slovenije izredni občni zbor, ki bo v nedeljo 20. t. m. ob 8. uri jutraj v dvorani socialnega zavarovanja, Kidričeva 5.

OB ROBU DOGODKOV

V začaranem krogu

Vse kaže, da se je po zadnjem govoru italijanskega ministrskega predsednika Pella o četrtletnem zvečer v italijanskem senatu in po predlogih za konferenco, o katerih se se baje trije sporazumeli na Bermudih, vprašanje rešitve tržaškega problema zopet odmaknilo precej daleč. Seveda ne zaradi »jugoslovanske nepopustljivosti«, kakor trdi italijanski tisk, ki sodi, da bi morala popuščati le naša vlada, in sicer popuščati toliko časa, da bi bilo v popolnosti zadostno italijanskim zahtevam.

Nepopustljivost je doma na drugi strani, na strani Italije. Celo »New York Times«, ki navadno vedno zastopa protitalijanske stališče, trdi, da problem Trsta ni prišel dalje od tam, kjer je bil takoj po objavi deklaracije od 8. oktobra, čeprav je bilo storjenih več koncesij s strani zahodnih sil in Jugoslavije. O kakih koncesijah Italije ni govora. To je dokazal tudi Pella v svojem govoru, v katerem je le ponovil svoje štirje, že davno odklonjene pogoje za konferenco.

Kaj pa predlog bermudske konference? Kaže, da tudi tu ni bilo nobenega napredka v smeri zblizanja stališč. Njihov novi predlog uradno ni bil objavljen, vendar se sodeč po pisarni tujega tiska ne razlikuje skoro nič od predlogov 13. novembra, le da naj bi italijanski funkcionarji ne prišli v Trst vsi pred konferenco, temveč del ob začetku konference, ostali del pa med konferenco. Kakor piše britanski »Daily Telegraph«, sta skušali Velika Britanija in ZDA vplivati na Bidaulta, da bi sprejel formulo za konferenco, ki bi Italiji vnaprej zelo malo zagotovila. Toda kaže, da Bidault vedno bolj trdovratno zastopa italijanske zahteve, ker je to trenutno Franciji bolj koristno, kajti dokler Italija ne ratificira pogodbe o evropski obrambni skupnosti, tudi Francija pred ZDA laže zagovarja svoje zahtevane ratifikacije.

Kakor poroča tuji tisk, je Jugoslavija »ljubeznivo toda odločno« odklonila predloge, ki so prišli z Bermudov, in je predložila svoje protipredloge, ki naj bi bili, kakor piše »Parisienne«, v tem, da bi jugoslovanski funkcionarji prišli v slovenske kraje cone »A« istočasno kot italijanski v Trst; sporazum o Trstu bi moral biti dokončen; Jugoslavija mora dobiti suverenost nad cono »B«, katero upravlja, medtem ko dobi Italija suverenost nad Trstom, medtem ko bi o suverenosti nad ostalim delom cone »A« govorili na konferenci petih obojnih pri dostranskih razgovorih med Jugoslavijo in Italijo. Naj bodo ta ugovori »Parisienne« točna ali ne, vseeno, za italijanski »Tempe« so to zahteve, ki jih nihče ne more smatrati za sprejemljive. To se pravi, »naključna želja« no sporazum rešitvi je za Italijo neizvedljiva, kajti tamkaj še vedno žive v prepričanju, da mora Italija dobiti vse, Jugoslavija pa bi se morala vseeno, kar je njeno, odpovedati.

Razumljivo je, da ob nadaljevanju takega stališča Italije ne bo moglo priti niti do konference, niti do bilateralnih razgovorov. Še manj pa do rešitve tržaškega vprašanja.

Američani v Karadžiju

Indijski podkontinent preživlja politično krizo, ki je prav toliko posledica nerazodene razdelitve Indijskega polotoka na dve nasprotni državi, kolikor tudi novih strateško-političnih interesov vzlesli. Medtem ko si je Nehrujeva Indija vsa leta od ustanovitve prizadevala poudariti svojo nevtralnost in se kot taka postaviti za glasnika težnjenj azijskih množic, je Pakistan — plod angleške politike v Indiji — vedno težil k tesnejšim povezavam bodisi s prejšnjimi gospodarji v Londonu, bodisi z novimi pretendenti za nadoblast v jugovzhodni Aziji in Srednjem vzhodu — Američani.

Strateške težnje ZDA v Aziji so zajele Indijski polotok in Pakistan naj bi postal »naravni most« med Srednjim vzhodom in ameriškim strateškim »obročem« na azijskem jugu in Daljnem vzhodu. Amerika je sposobna nuditi pomoč nerazvitim azijskim deželah, toda njena pomoč ima skoraj vselej priokus — ameriških strateških potreb... Zato so pogajanja med Washingtonom in Karadžijo, po katerih naj bi ZDA dobile vojaška oporišča v Pakistanu, dvignila precej prahu v New Delhiju in seveda tudi v Pekingu.

Kar se tiče Pekinga je odnos Američanov — še dokaj jasen. Nerazumljivo — in nemara tudi nesamperno — pa je, če si hoče Eisenhowerjeva vlada pridobiti prijatelje v Pakistanu, pri tem pa izgubiti vse simpatije v 400 milijonski Indiji. Indija ni samo zunanje-politični problem, pač pa so le bolj pereče njene notranje razmere: Indija potrebuje zunanjo pomoč! ZDA bi ji edine lahko dale, toda za to pomoč nemara zahtevajo »povračilo«.

Prekinitev pogajanj v Pan Mun Jomu

Kitajski in severnokorejski zastopniki so žalili ZDA — V Londonu upajo, da se bodo pogajanja kmalu nadaljevala

Pan Mun Jom, 12. dec. (AFP) Po pet in pol ure trajajoči seji je vodja delegacije Združenega poveljstva Arthur Dean danes prejel uvodne razgovore v Pan Mun Jomu. Izjavil je, da so kitajski in severnokorejski zastopniki imenovali ZDA »nesramne« in jih obtožili, da so v sporazumu z južnokorejskim predsednikom Sing Man Rimjem pripravile beg vojnih ujetnikov iz taborišč v Južni Koreji.

Po prekinitvi pogajanj je Arthur Dean izjavil, da so severnokorejske obtožbe na račun ZDA razlog za prekinitev pogajanj. Po njegovih besedah združeno poveljstvo ne bo storilo ničesar, da bi se razgovori spet začeli. Če severna delegacija želi nadaljevati pogajanja, naj mu napiše pismo ali na drug način to sporoči. Za enkrat ne ve, če se bo vrnil v ZDA.

Do prekinitve pogajanj je po izjavah Arthurja Deana prišlo takoj po sporazumu, ki ga je sklenil z južnokorejskim predsednikom Sing Man Rimjem. Oba se protivita, da bi Sovjetska zveza sodelovala na konferenci kot nevtralna država, južnokorejski predstavnik pa je poleg tega dal svoje pripombe glede udeležbe nevtralnih držav na politični konferenci.

Po mnenju opazovalcev je postal položaj spet zelo resen. Poslalski se je bil v torek, ko je Arthur Dean predlagal sporazum, ki ga je označil kot končnega in kot nekaj ultimata.

Opazovalci v Pan Mun Jomu opozarjajo na to, da prekinitev pogajanj ni posledica nesoglasja v vprašanjih, ki se nanašajo na mirovno konferenco. Dejstvo, da bi se morali severnokorejski delegati javno opravičiti, otežkoča skorajšnje nadaljevanje razgovorov.

London, 12. dec. (AFP) Sklep delegata Združenega poveljstva Arthurja Deana o

jem pripravile beg vojnih ujetnikov iz taborišč v Južni Koreji.

Po prekinitvi pogajanj je Arthur Dean izjavil, da so severnokorejske obtožbe na račun ZDA razlog za prekinitev pogajanj. Po njegovih besedah združeno poveljstvo ne bo storilo ničesar, da bi se razgovori spet začeli. Če severna delegacija želi nadaljevati pogajanja, naj mu napiše pismo ali na drug način to sporoči. Za enkrat ne ve, če se bo vrnil v ZDA.

Do prekinitve pogajanj je po izjavah Arthurja Deana prišlo takoj po sporazumu, ki ga je sklenil z južnokorejskim predsednikom Sing Man Rimjem. Oba se protivita, da bi Sovjetska zveza sodelovala na konferenci kot nevtralna država, južnokorejski predstavnik pa je poleg tega dal svoje pripombe glede udeležbe nevtralnih držav na politični konferenci.

Po mnenju opazovalcev je postal položaj spet zelo resen. Poslalski se je bil v torek, ko je Arthur Dean predlagal sporazum, ki ga je označil kot končnega in kot nekaj ultimata.

Opazovalci v Pan Mun Jomu opozarjajo na to, da prekinitev pogajanj ni posledica nesoglasja v vprašanjih, ki se nanašajo na mirovno konferenco. Dejstvo, da bi se morali severnokorejski delegati javno opravičiti, otežkoča skorajšnje nadaljevanje razgovorov.

London, 12. dec. (AFP) Sklep delegata Združenega poveljstva Arthurja Deana o

časni ustavitvi pogajanj, ni presenetil britanskih krogov. ki sodijo, da ne gre, ali še ne gre za »prekinitev« pogajanj in so še vedno prepričani, da se bodo kmalu nadaljevala. V Londonu menijo, da je vse odvisno od tega, kako si bosta Kitajska in Severna Koreja razlagali »pameten rok«, ki jima ga je dal Arthur Dean. Poleg tega sodijo, da so računali z odhodom Arthurja Deana v Washington in da bo njegov pomočnik Kenneth Young ostal v Pan Mun Jomu, da bo lahko nadaljeval pogajanja.

V teh krogih poudarjajo, da je bila Velika Britanija stalno obveščena o poteku pogajanj po odboru zastopnikov 16 držav udeleženk v korejski vojni, ki se vsak teden srečajo v Washingtonu ali New Yorku.

Dulles o Eisenhowerjevem govoru



Eisenhower in Dulles

Pariz, 12. dec. (AFP). Ameriški minister za zunanje zadeve John Foster Dulles je prišel davi z letalom v Pariz. Po prihodu je izjavil, da je predsednik ZDA Eisenhower s svojim govorom napovedal novo obdobje, ter da upa, da bo šla tudi Sovjetska zveza po tej poti. Glede četverne konference je Dulles izrazil upanje, da bodo na njej govorili o Avstriji in Nemčiji in da bo Sovjetska zveza opustila svoj način zavlačevanja in pomagal k uresničitvi miru.

Berlin, 12. dec. (UP). Podpredsednik vzhodnonemške vlade Nuschke je napovedal v svojem govoru, da bo Sovjetska zveza sprejela predlog zahodnih sil za četverno konferenco 4. januarja v Berlinu.

Sestanek Pella-Nenni

Nennijevci bodo v parlamentu spet načeli tržaško vprašanje

Rim, 12. dec. (Tanjug). Vest, ki so se te dni razširile v političnih in novinarskih krogih o možnosti sodelovanja med Nennijevimi socialisti in krščansko demokratsko stranko, so dobile potrdilo v nedavnem sestanku med Pello in Nennijem. Po zanesljivih vesteh sta socialistični vodja in predsednik vlade govorila na tem sestanku o tržaškem vprašanju. Nenni je sporočil Pelli, da ima njegova stranka namen, v bližnji parlamentni debati vnovič načeti tržaško vprašanje in postaviti vladi vprašanje, kaj je storila glede na obljube, ki jih je bila dala o tem v parlamentu.

Zanimivo je, da se je Nenni po tem sestanku, na katerem je po neravnen način odkril namen

njenega »popuščanja« v tržaškem vprašanju.

S sodelovanjem med Pello in Nennijem ter pritegnitvijo opozicijskih strank pripravlja vlada na ta način razpoloženje, ki bi ga lahko izkoristila pri reševanju tržaškega vprašanja. — Umetno pripravljene napadi na vlado bi dali tej, kakor trdijo obveščeni, možnost, da bi se sklicevala na »razpoloženje« opozicijskih strank in od Zahoda zahtevala novo popuščanje in nov pritisk na Jugoslavijo.

Rekrutiranje v Trstu

Nov dokaz, da so v Trstu italijanske vojaško ustanove

TRST, 12. dec. (Tanjug). — Italijansko ministrstvo za obrambo je pozvalo mladeniče cone A STO, naj se prijavijo za službo v italijanskem vojaškem letalstvu, čeprav italijanske oblasti nimajo pravice na tem ozemlju nabirati ljudi za svoje oborožene sile. Razpisani je bil poseben natečaj, ki ga je davi objavil lokalni irendistični tisk in po katerem bodo prijavljenci obiskovali posebno šolo za vojaško pilotiranje. Zdravniški pregled bo v Milanu, učili pa se bodo na letališču v Ronkah, v bližini meje s cono A STO. Posebno pozornost vzbujajo navodila, naj se prijavljenci obratujejo na nekako »središče« za pomoč letalskemu osebju, čigar sedež je v Trstu.

To je nov dokaz, da so v Trstu italijanske vojaške

Britansko zunanje ministrstvo ponavlja izjave o Trstu

LONDON, 12. dec. (Tanjug). Zastopnik britanskega ministrstva za zunanje zadeve je ponovil včerajšnje izjave, da je britanska vlada v stalnih stikih z Beogradom in Rimom glede tržaškega vprašanja.

Priprave za berlinsko konferenco

BERLIN, 12. dec. (AFP). — V vzhodnem in zahodnem sektorju Berlina so v teku priprave za konferenco ministrov za zunanje zadeve štirih velesil. Po vesteh, ki so jih dobili v Zahodnem Berlinu, so sovjetske okupacijske oblasti zasedle več vil v Karlshorstu, v okolici sovjetskega glavnega štaba in hotel »Inturist« v Friedrichstrasse. Tudi brzojavna služba sovjetskega setkorja se pripravlja za večje delo med konferenco. Ni pa še znano, če bodo med obema sektorjema mesta napeljal telefonske zveze. Tudi v zahodnem Berlinu se pospešeno pripravljajo. Sedaj urejujejo poslopje bivšega sedeža zavezniške nadzorstvene komisije.

Od Adenauerjeve izjave v Parizu ne pričakujejo uspeha

Pred berlinsko konferenco se ne da ničesar storiti glede evropske obrambne skupnosti

Bonn, 12. dec. (Tanjug) Izjava, ki jo je dal zahodnonemški kancler Adenauer včeraj v Parizu, ko se je zavezal za integracijo Zahodne Evrope, je povzročila v Bonnu več komentarjev. Adenauerjev poziv Franciji, naj omogoči evropsko obrambno skupnost, ocenjujejo po eni strani kot pogumno dejanje, po drugi pa kot potezo, ki je naprej obsojena na neuspeh. Ni namreč verjetno, da bi bilo mogoče pred berlinsko

konferenco kar koli storiti glede evropske obrambne skupnosti, ker se nobena od zahodnih držav niti pred sestankom s Sovjetsko zvezo resneje zavežati v kakršni koli smislu, da bi se tako izognile povečanju nasprotij.

Kakor menijo v tukajšnjih novinarskih krogih, je zelo malo upanja, da bi Adenauerjeva pobuda mogla povečati možnost za rešitev tako občutljivega problema, od katerega je po zahodno-

nemškem naziraju odvisna usoda evropske obrambne skupnosti in francosko-nemški odnosov sploh. S tem mislijo sarksi problem. Še tisto malo upanja, ki so polagali zadnje dni v Bonnu na morebitno Dullesovo posredovanje v sarskem vprašanju, se je razblinilo. Zadnje vesti namreč pričajo, da bo potekal sestanek treh ministrov za zunanje zadeve v Parizu, na katerem bo navzoč tudi Adenauer, popolnoma v senci skorajšnje sestanka štirih in zato ni treba pričakovati nobenih pobud, ki niso v zvezi s pripravi za berlinsko konferenco. To tembolj, ker Francija čedalje očitneje kaže, da se je njeno stališče do evropske obrambne skupnosti do temelja spremenilo. Pri takem položaju se pojavlja sarksi problem v popolnoma drugi luči in se ga očitno ne bodo dotaknili, dokler zahodni vrstniki ne bodo rešili problemov, nastalih po bermudski konferenci. Po splošnem mnenju v Bonnu je začla Zahodna Nemčija, ali bolje rečeno, Adenauerjeva zunanja politika, v kritično obdobje, ki se je začelo po debati v francoskem parlamentu pred konferenco na Bermudih.

Vojaški odbor

Atlantskega pakta

Pariz, 12. dec. (UP) Predsednik vojaškega odbora Atlantskega pakta danski admiral Kvistgard je izjavil, da razvoj atomskega orožja še ni dosegel višine, ki bi omogočala zmanjšanje števila vojaških enot zahodnih sil in njihovo oborožitev, zahodnoevropska obramba pa je najslabša v letalstvu. Odbor je končal priprave za konferenco sveta ministrov.

Ko ugotovijo, da se je leta in leta odlašalo z rešitvijo tržaškega vprašanja, pa da je vlada Pella nenadoma zopet postavila to vprašanje na mednarodno pozornost ter iz tega naredila osrednji problem ne samo italijanske zunanje politike, temveč celo vsega nacionalnega življenja. Po kritiki angloameriškega sklepa od 8. oktobra prehaja na italijansko jugoslovanske odnose in piše:

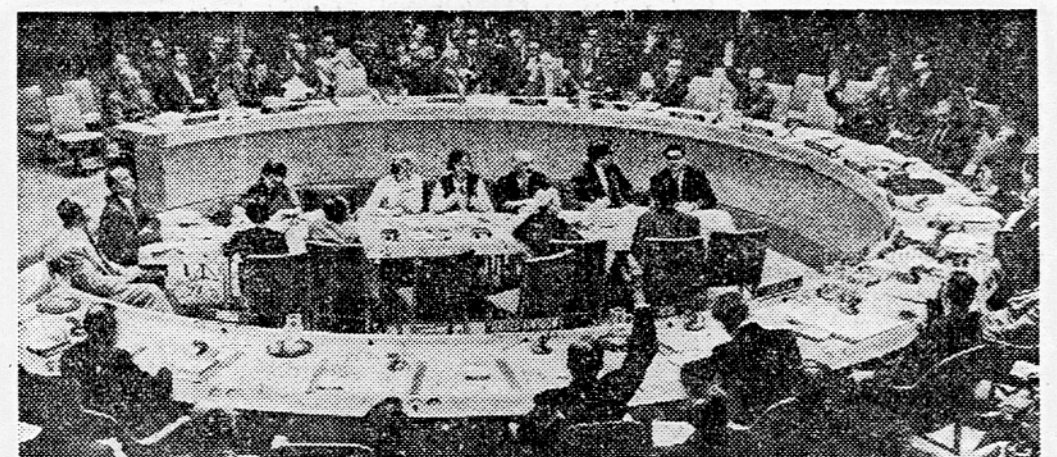
»Medtem ko so se v prvi svetovni vojni Italijani in Slovani skupno borili proti avstroogromski cesarstvu za neodvisnost in svobodo svojih narodov, je med drugo svetovno vojno lažem napadom Jugoslavijo, že pramagano od Nemčije, okupiral Hrvaško (Savoje) ki moral postati njen kraj, hotel imeti Dalanacijo. Po celotni angloameriškega sklepa od 8. oktobra prehaja na italijansko jugoslovanske odnose in piše:

»Medtem ko so se v prvi svetovni vojni Italijani in Slovani skupno borili proti avstroogromski cesarstvu za neodvisnost in svobodo svojih narodov, je med drugo svetovno vojno lažem napadom Jugoslavijo, že pramagano od Nemčije, okupiral Hrvaško (Savoje) ki moral postati njen kraj, hotel imeti Dalanacijo. Po celotni angloameriškega sklepa od 8. oktobra prehaja na italijansko jugoslovanske odnose in piše:

»Medtem ko so se v prvi svetovni vojni Italijani in Slovani skupno borili proti avstroogromski cesarstvu za neodvisnost in svobodo svojih narodov, je med drugo svetovno vojno lažem napadom Jugoslavijo, že pramagano od Nemčije, okupiral Hrvaško (Savoje) ki moral postati njen kraj, hotel imeti Dalanacijo. Po celotni angloameriškega sklepa od 8. oktobra prehaja na italijansko jugoslovanske odnose in piše:

»Medtem ko so se v prvi svetovni vojni Italijani in Slovani skupno borili proti avstroogromski cesarstvu za neodvisnost in svobodo svojih narodov, je med drugo svetovno vojno lažem napadom Jugoslavijo, že pramagano od Nemčije, okupiral Hrvaško (Savoje) ki moral postati njen kraj, hotel imeti Dalanacijo. Po celotni angloameriškega sklepa od 8. oktobra prehaja na italijansko jugoslovanske odnose in piše:

NOVICE V SLIKI



Varnostni svet je predvčeršnjim nadaljeval razpravo o arabsko-izraelskih nasprotjih. Pred časom je Varnostni svet razpravljal o incidentu pri Quibljah (glej sliko), tokrat pa je bila na dnevnem redu pritožba Sirije zaradi izraelskih del na reki Jadrani.

London med upanjem in skepsjo

Poseben dopis »Slovenskemu poročevalcu«.

London, 12. dec. Sklepnega poročila bermudske konference v Londonu niso dočakali z aplavzom. Če spregledamo sarkastične pripombe nekaterih opozicijskih članov parlamenta in diplomatskih komentatorjev, ki pravijo, da je poročilo polno izrabljenih fraz, da je »mlate« prazne slame in celo da je »najbolj neumen diplomatski dokument sodobnega časa«, potem nam preostanejo še umirjeni opazovalci in politični komentatorji, povezani s Foreign Officeom, ki si prizadevajo poudariti konstruktivne sklope treh vlad in pomen tega, da je prišlo do izmenjave mnenj na najvišjem nivoju. To naj bi po njihovem mnenju samo po sebi pomenilo potrdilo Churchillovih prizadevanj in skokov napreje. Avtoritativni razlagalci politike britanske vlade pravijo, da je bermudski sestanek določil svodilna načela politike zahodnih držav, ni pa točno definiral programa, ker to pač ni bil niti smoter razgovorov treh.

Ni dvoma, da je med vodilnimi državami Zahodne Evrope v sedanjem razmerju sil Velika Britanija najbolj dosleden pobornik zamisli, da je treba izkoristiti vsako šanso za sporazum s Sovjetsko zvezo. Zato tudi ni izzvala nobenega presenečenja odločitev treh držav, da pristopijo k razgovorom s Sovjetsko zvezo. Vendar pa nekateri pravijo, da so resnični rezultati konference ostali zveč ne še vedno zaupni. Javno mnenje v Veliki Britaniji se namreč zaveda, da bermudska konferenca ni napravila konec nesporazumom med zahodnimi državami. Krepitev iz Londona — Washington je eno izmed osnovnih načel politike Churchillove vlade. Š časom, ki se odmika, pa prihajajo na dan tudi razne indiskrecije, ki pravijo, da se obe državi ne strinjata v oči »nove smeri« sovjetske politike, pa tudi, da sta vprašanje

sprejema Kitajske v Združene narode in zamisel o razgovorih štirih na najvišjem nivoju naletel na nasprotovanje ZDA. Ameriški veto je preprečil razpravo o sklenitvi miru v Indokini, razen tega pa francoska delegacija tudi ni dobila zaželenih podpore v razgovorih o evropski obrambni skupnosti. Incidenti, ki so jih resda očitno pretiravali, so izzvali sum, da je prišlo na Bermudih do poslabšanja britansko-francoskih zvez. Francija se toži ne samo nad negotovnostjo, temveč tudi nad nerazumevanjem težav ter neupoštevanjem argumentov, ki sta jih Bidault in Laniel branila v imenu svoje države. S precejšnjim presenečenjem so v Londonu opazili tudi javno potrditev disharmonije v francosko-britanskih odnosih in sicer v brzojavkah, ki jih je Bidault poslal po vrnitvi v Pariz Eisenhowerju in Churchillu in ki sta si po tonu tako nasprotujoči, da sta izzvali številne komentarije.

V Londonu pričakujejo, da bo razprava, ki bo ta teden v britanskem Spodnjem domu, povedala kaj več o bermudski konferenci in jo bolj osvetlila, kakor pa je to storil svetovni tisk v vrsti nasprotujočih si poročil.

Medtem pa se je pozornost političnih opazovalcev osredotočila na razgovore štirih. Kaj bo prinesla konferenca z Molotovom? Upanje, ki je spremljalo sklep o sestanku s predstavnikih Sovjetske zveze polagoma odstopa mesto nestrpnosti in skepticizmu, če ne bo morda berlinska konferenca le uvod v obdobje še večjih nesoglasij med Vzhodom in Zahodom? Iz sklepov bermudske konference in note, odposlane sovjetski vladi, ni vidno, da bi tri zahodne države menjale stališče do evropskih vprašanj. Če pa že vnaprej izjavljajo, da zahodne države ne bodo spremenile svoje politike, in če po drugi strani ni nobenih znakov, da bi

Sovjetska zveza odstopila od svojih, že znanih stališč, potem je najmanj, kar se lahko reče, to, da berlinski sestanek ne obljublja kompromisa.

Brezdvoma bo Nemčija osrednja točka četvernih razgovorov. Velika Britanija, ZDA in Francija so na Bermudih potrdile da ostaja Atlantski pakt temelj njihove skupne politike. Evropska obrambna skupnost pa njegov bistveni del. Sovjetska zveza pa zahteva razpust teh organizacij in likvidacijo ameriških vojaških oporišč. Po podatkih ki jih je navedel britanski tisk, imajo danes Združene države Amerike v inozemstvu sto letalskih oporišč, ki so razporejena okoli sovjetskih meja v krogu, dolgem 20.000 milj. Zaradi velikega števila ameriških oporišč in bližine sovjetskega ozemlja lahko ameriški bombniki dosežejo vsako točko v Sovjetski zvezi v največ treh in pol urah leta.

Ce nameravajo zahodne države začeti razgovore v Berlinu s stališča, ki mu v diplomatskem žargonu pravijo »pozicija moč«, potem so sedaj v veliko boljšem položaju, kakor pa na zadnji konferenci štirih zunanjih ministrov 1949. leta v Parizu. Vendar, če bodo šle v Berlin s prepričanjem, da bi bilo potrebno okrepiti stvar miru, potem bi se bilo treba odrediti formule, da ne bo nobenih sprememb v dosedajni politiki treh vlad. V Londonu uradno ne pridajajo pesimizma in v javnosti se širijo glasovi o novih predlogih, ki bi jih mogle podati tako ena kakor druga stran. Kajti, če bo Berlin samo propagandna tribuna in repriza konference pred štirimi leti, če bi na berlinski konferenci prišlo samo do razmenjave ultimativnih predlogov, potem bi bilo — kakor tu menijo — boljše, če bi do sestanka sploh ne prišlo. Tako bi se vsaj ohranila sedanja iluzija, da se hladna vojna sicer nadaljuje, vendar pa z manjšo ostrino.

JOSIP VIDMAR:



Ob slikarski razstavi, ki jo te dni lahko vidimo v Moderni galeriji, nimam izrecnega namena govoriti samo o Stanetu Kregarju, za katerega primer gre, marveč mi je predvsem za pot in smer, ki nam jo je tukaj pokazal, čeprav se sliče tendence zadnje čase pojavljajo na naših razstavah nekam pogostejše. Njegov primer je samo nekoliko očitnejši in glasnejši.

Kregarja poznam po njegovem delu od prvega njegovega nastopa pred našo javnostjo. Predstavil se nam je kot nekoliko hladen, dekorativno in barvno okusen, nekoliko fantastičen, toda prav v fantastiki dovolj samovoljen in malo prepričevalen surrealista. Taka je bila pred to vojno moda. Kasneje, zlasti po vojni, se je nemara pod pritiskom smerodavnih moči v našem artističnem svetu sprijaznil z realističnim načinom in je slikal figuralno, pokrajine, tihožitja in konvencionalno stilizirane realistične načine. Njegov okus za barve je marsikakemu očesu prikrl hladnost njegovega temperamenta in sorazmerno neznačno intenziteto pri dojemljanju in predstavljanju predmetov. Vse to je bilo gladko, hladno, dovolj elegantno in v resničnem umetniškem smislu — prazno.

Po letu 1948 so se razmere v kulturnem sponanju pri nas spremenile. Smerodavnost je popustila, artisti so zadili svobodnejše. Kregar je odšel v inozemstvo, v Pariz, si ogledal novo modo. Do leta 1950 slika v onem realističnem načinu, ki sem ga opisal. V tem letu pa nenadoma prične »iskati«. Iz seznama razstavljenih slik, ki so lepo datirane, toda, žal, samo z letnicami, sicer bi bilo mogoče določiti celo točen datum, kdaj se je to »iskanje« začelo, in iz opazovanja slik je mogoče zasledovati ves proces tega artističnega prizadevanja do podrobnosti.

Nekako z letom 1951 se prične draperija na njegovih slikah gubiti in nenavadno pravičnih in ostrih geometričnih likih. Vse drugo ostane na njih konvencionalno realistično stilizirano. Kmalu prične njegove slikarske predmete prepredati rahla pajčevina popolnoma samovoljno nanešenih bolj ali manj pravičnih geometričnih figur. Nato mu začno predmeti sami razpadati v take figure, a konture obdrže. Nato navzamejo ti geometrični liki spet popolnoma samovoljno razne barve. Predmeti so sestavljeni iz pisane mozaika. Toda »iskanje« gre dalje. Predmeti se izgubljajo bolj in bolj v geometrični liki sami se prične deformirati in izgubljati, dokler nazadnje ne ostane na platnu kaos pisanih linij, izmišljenih oblik in barv. Tudi smo na koncu »iskanja«. Kregar je prispel do »abstraktnosti«.

K temu procesu je seveda marsikaj pripomnil. Predvsem, kar zadeva novost ali modernost te smeri. Že več kot 30 let srečujemo in sem srečaval take smeri in taka iskanja po vseh mestih zahodne Evrope. Od časov Kandinskega je vse to znano in tisočkrat ponavljano, ne da bi koga kam privedlo. Za vsako fazo Kregarjevega razvoja bi strokovnjaki, ki bi se mu ne zdelo škoda časa, lahko navedli celo vrsto imen in del, v katerih so bili značilni artistični »problemi« načeti, obdelani in zavrnjeni. Ista usoda je doletela teoretične argumente, ki so ta »iskanje« razlagali, utemeljevali in propagirali. Komu naj bo to danes še zanimivo? In kaj naj novaga pove gledalcu? Zdi se mi, da Kregar skuša svoje prizadevanje spraviti v nekakšno zvezo z moderno tehniko, z reaktivnimi letali in eksploatacijo atomske energije. Tako nekako nam je vsaj govoril na nedavnem diskusijskem večeru, češ umetnost dobe, ko se človeštvo ukvarja s takimi tehničnimi izumi, mora biti drugačna kakor umetnost prejšnjih časov. Toda ali sme biti taka, kakršna je skušala biti pred desetletji, ko vseh teh tehničnih strahot še ni bilo?

PO NOVI MODI

Nadalje se mi zdi ves proces »iskanja« pri Kregarju nenavadno nagel. Ali je res mogoče vse njegove faze umetniško prepričevalno preživeti in preboleti v kratkem času dveh let? Zdi se mi, da je v tem neka lahкотnost in površnost, ki ne more dati prepričevalnosti končnemu dozežu, če mu jo sploh more dati kaka stvar. Njegova pot se mi zdi tem bolj lahкотna, če jemljemo v poštev, da gre tu za nenavadno težko odločitev: Zavreči v slikarstvu predmet kot tak, se pravi edino realno osnovo, na kateri ali ob kateri lahko slikar razumljivo izrazi svojo intenzivno dojemljivost, organsko fantazijo, čustvo, skratka vso globino svoje osebnosti. Za Kregarja to ni problem. Zakaj ne? Bojim se, da zato, ker tudi ob predmetu ni imel povedati nič novega, nič svojega. Morda ga pri »iskanju« navdaja upanje, da bo v »abstraktni umetnosti« vendarle imel kaj povedati? In spet se bojim, da se mu to upanje ne bo izpolnilo, ker se ne more.

Naposled zaključek njegovega »iskanja«, »abstraktna umetnost. Ali Kregarju njegova slikarska praksa ni razodela ene izmed bistvenih zahtev sleherne umetnosti, namreč eksaktnosti. Eksaktnosti v tem smislu, da naj umetnina vzbudi v gledalcu čustvo in doživljajo, ki ga more umetnik vzbuditi? In sicer točno tako in tako čustvo in doživljajo? Kakšno precizno reakcijo naj vzbudi v človeku kaotična kombinacija likov, linij in barv? Kako in po čem so in bi mogli biti njegovi »melanholični dnevi« res samo melanholični dnevi, ne pa na primer »Močvirje v vetru« ali »Oddih v veselju« ali sploh kar koli si kdo hoče od njih predstavljati, če si še sploh hoče kaj predstavljati. Kje je, kje more biti tu tista čustveno precizna in nujna nazorost, s kakršno je znal na primer Van Gogh naslikati svoj stol, samo stol, nič drugega. In vendar kakšna porazna intenzivnost v slikarskem jeziku, ki je poln te nenavadne in zagonečne osebnosti. Ali je vse to mogoče doseči z »abstraktno umetnostjo«? Mislim,

da absolutni liniji in barvi ni dana ta moč nad človeško psiho. Dobi jo lahko samo v zvezi s predmetom. Mogočni in mnogo, mnogo globlje prestrudirani eksperimenti kakšnega Kandinskega so prav tako neuspehi kot Kregarjevi poizkusi, kar zadeva vrednote, za katere umetnosti gre. O tem se lahko prepričate, če si predstavljate zbirko takihle »abstraktnih« del vrste slikarjev. Po čem se bodo ločili, po čem se bodo mogli ločiti drug od drugega? Po paleti, po kombinatoriki, po kateri se razlikujejo drug od drugega tudi sestavljalci rebusov in križank. In po čem še? Po kakšnih višjih človeških svojstvih? Morda po naslovih.

Sicer so pa pri takih delih navadno dovolj govorni že prav njih naslovi. Enega izmed Kregarjevih sem že omenil. Nekaj nadaljnjih: »Spomin na Rovinj«, »Svitanje«, »Zapuščeno mesto«, »Chartarska simfonija« itd. Ta slikar slika svoje spomine, slika svitanje sploh, ne nekega svitanja; slika melanholične dneve, ne enega, ki bi bil konkreten. In kdo mu navsezadnje pravi, da so ti njegovi spomini, melanholični dnevi in svitanja zanimivejši, primernejši in bolj prepričevalni predmeti kakor predmeti starih mojstrov, se pravi predmeti, na katere se vsaj deloma nanašajo njegovi spomini? Zakaj je mnenja, da je sled sence zarje zanj in za nas vselej od zarje same? Ali upa, da bo v tem prenosu pozornosti našel umetniški ekvivalent razpoloženju »atomske dobe«? O podobnih stvarih o kakršnih bi rad Kregar govoril kot slikar, govori že stoletja muzika, toda s svojimi specifičnimi sredstvi, in še ta govori o njih kot o življenjskih in čustvenih gmohtih, ne pa na primer kot o spominih na francoske katedrale. Toda za svoj posel ima muzika ustrezna sredstva na razpolago, ki jih slikarstvo nima in jih ne more imeti.

Spričo pomislekov o Kregarjevem iskanju in spričo globokega dvoma o možnostih prepričevalnega abstraktnega

slikarstva me samo še zanima, od kod nenadna potreba nekaterih slikarjev po tem dvomljivem eksperimentu. Tudi pri tem mi ostane Kregar samo primer. Med njegovimi 39 razstavljenimi slikami lahko naštejete vsaj 13 tihožitij. Najmanj toliko pa lahko prštejemo tudi številu — slik, ki po svojih predmetih ali predmetnih osnovah niso nič drugega kakor nekakšna tihožitja. Zoper tihožitje nimam seveda nič načelnega. Toda slikar, ki se tako pretežno posveča tej zvrsti, si vsekakor s tem daje neko oznako, ki ne govori ravno o posebno živahnem in razgibanem notranjem sponanju. In ravno tak slikar čuti potrebo, iskati za svoje popolnoma novodobne občutke in doživljaja novih oblik, od zametkov kubizma ali vsaj geometrizma vse do popolnoma »abstraktnega slikarstva«. Razumel bi to do neke meje pri slikarju, ki ga muči vsakršna problematika, i človeška i intelektualna i artistična, pri človeku, ki bi bil res bitje »atomske dobe«; toda pri tem slikarju? Poglejte si samo bedno puščobnost njegovega »Spomina na francoske katedrale« in njegovo »Chartarsko simfonijo«, pa se boste morali vprašati, kaj je v teh spominih in simfonijah tega, da bi bilo zanje treba iskati novih oblik, ki vrhu tega niti ne morejo izraziti niti puščobnega siromaštva, ki jih je povzročilo.

Resnično ozadje vsega tega Kregarjevega »iskanja« ni prekipeljavno in v vse smeri kompliciran temperament, ki bi bil poln problematike in napetosti našega časa, temveč je ravno nasprotje vsega tega: puščoba, praznost in dolgčas, ki si namesto skromnega umetniškega zadočenja, kakršnega mu upodabljanje življenja in stvari brez strasti ne more nuditi, išče nadomestila v artističnih novotarijah, trikih in modnih fintah. Ničeno si zoper novo formo, toda ta nova forma mora biti najdena, ne da bi bila iskana. In našel jo bo nevede in nehoče samo umetnik polnega srca in živega duha, ki bo resnično nosil v sebi vso problematiko našega časa in ki se bo hotel tega bremena na vsak način iznebiti in ga izročiti svojim sodobnikom v obliki, ki mu bo v imenu iskrenosti in preciznosti diktirana in edino mogoča. Kregar in njegovi »soiskalci« lahko »ustvarjajo« v vsakem stilu in v vsaki načinu, ki ga kje srečajo. Najljubši jim je seveda tisti, ki je ravno v modi, ker jim daje občutek, da korakajo v prvi vrsti bojevnikov in »iskalcev«. Samoprevara, ki je prav tako bedna, kakor je bedna vsa ta razstava, o kateri govorim.

Na diskusijskem večeru, ki sem ga tu že omenil, nas je Stane Kregar skušal zastrašiti in nam je prebral, kar je nekoč — zdi se mi da — Milutin Zarnik pisal o Groharju, češ vsaka nova velika umetnost je v svojem času nerazumljiva in kdor to nerazumevanje javno izrazi, se osramoči pred zgodovino. Ni me strah te usode, vsaj ne v tem primeru, kajti v sorazmerno dolgi praksi, ki jo imam kot kritik, sem spoznal, da je nazov velikanih, ki nas strah s temi klavnimi dogodki v zgodovini umetnosti, veliko več kot teh žalostnih primerov samih. Koliko silnih in velikih poetov, dramatikov in sploh piscev nas je že pilašilo na podoben način, toda kako malo sem v tem času srečal pri nas — Groharjev. In tudi če bi se motil: manj bi me bolelo posmeh bodočih rodov, kakor bi me pekla zavest, da sem bil samo za trenutek previden nasproti svojemu prepričanju, da sem se pustil zastrašiti z modrostjo, z modernostjo, s sodobnostjo itd. ali z zgodovino ter da si nisem upal odkrito povedati, kar po dolgem preudaranju o umetnosti, za katero gre, v tem res nekoliko glasnem, toda očitnem primeru mislim in sodim.

Ali je treba plesalcu poleg globoke in mimike česa drugega? Če je izraz prepričljiv in če je občuten, tedaj bosta gib in obraz zadostovala in povedala gledalcu vse, kar je potrebno. Če sta ta dva elementa bistvena, zakaj je bilo toliko različnih kostimov, mask, rož in trakov, ki so odtegovali oko vsemu važnejšemu. Poleg tega so tudi učinkoviti zaključki plesov naredili vtis, da hoče Kreutzberg navdušiti občinstvo z zunanjimi efekti. Kot že rečeno, je svoj najboljši ples pripravil za zaključek in res dosegel z njim prvi publiki priznanje, tako da ga je ponovil, čeprav ne bi bilo napak, da bi namesto tega raje nekaj podobnega dodal.

Kar se pa tiče objav z naslovi »moderni plesi«, bi bilo bolje, da bi ta naslov zamenjali z »ritmičnimi plesi«, ker je izvedba bolj odgovarjala tem, kot pa prvimi. BeS



Z razstave v Moderni galeriji: Riko Debenjak: Počitek. — Po razstavi bo danes dopoldne ob 11. uri vodil dr. Fran Sijancec

Moderni plesi Haralda Kreutzberga

V petek, 11. t. m. se je v ljubljanskem dramskem gledališču dvignil zastor in nemirno občinstvo se je oddahnilo. Mnogo obetajota reklama je pritegnila. Pričakovali smo odkritja.

Harald Kreutzberg je v svojem enajstem programu odplesal najstarejšo kompozicijo na glasbo Czernyja, Dvořaka, Straussa, Mozarta, Pergolesi — Stravinskega, Scotta in Gershwna, pri klavirju pa ga je spremljal avtor glasbe starih plesov, Friedrich Wilkens.

Prvi ples na Czernyjeve štiri male etude nas je pustil hladne in od tedaj pa do konca smo pričakovali nečesa, kar bi nas popolnoma pritegnilo. Končni vtis je bil precej medel.

Ceprav se je plesalec trudil, da bi s pestro izbranim repertoarjem poživljal celoto, so se motivji porjavljali. Res, da mu je treba priznati lahкотnost, gibčnost in izredno gracioznost rok, vendar ni bilo mogoče prezreti tehnično neobdelanosti gibov. Posamezni detajli so lepo izdelani, kot celota pa so plesi neenotni, razen zadnjega. V tem plesu, bi la je to kompozicija na valček Jos. Straussa, se je prvič iz zadnjice približal občinstvu.

Njegovi plesi so premalo doživeti, ali včasih celo brez vse-



Mira Pregelj: Ljubljana 1933

Pomemben obisk v našem gledališču

Ob gostovanju Drame Narodnega pozorišta iz Beograda

Nedvomno je pozdraviti pobudo, ki je omogočila gostovanje srbskega Narodnega pozorišta iz Beograda, najsi je prišla od vodstva ljubljanske Drame in naletela na takojšnji odziv v Zagrebu na Krleževi proslavi gostujočega srbskega dramskega ansambla. V neki meri pa je mogoče biti nastop v Ljubljani vsaj organizacijsko le nmproviziran vezan na določeno število igralških oseb in še bolj na že pripravljeno in zbrano uprizoritevno delo, ki je bilo po takem naključju pač le Krleževa drama »Gospoda Glembayevci«, dasi bi nam najbržje pripravljeno gostovanje moglo ponuditi to ali ono drugačno delo iz repertoarne obilice osrednjega srbskega gledališča. Izbor takih del bi morda našemu občinstvu predstavil umetniško vlogo tega gledališča izdatneje in mogoče bolj mnogostransko.

Ne glede na to pa je bila Krleževa drama izbrana kot ena najbolj hvaležnih točk repertoarja jugoslovanskih gledališč v domala zadnjem stoletju živahnega sporednega duhovnega igralškega in režiserskega sodelovanja. Bolj kot kakršnokoli sodelovanje na različnih drugačnih kulturnih ravneh povezuje prav Glembayevski cikel napore naših gledališč in jih živi in neprisiljeno povezuje v enovito kulturno delavnost od vseh variantah posebnosti uprizoritev v razvoju naših igralških treh gledališč. Laskalo bi nam zato, primerjati posamezne igralške kreacije med seboj in podoživljati odskočno resničnost izpred dvajsetih let, ko so igralci ljubljanske Drame prav ob Glembayevih dosegli enega svojih velikih viskov v rasti slovenskega gledališča. Toda taka dokaj preprosta metoda kritičnega izraza bi nas mogla

zavesti, če že ne v pretiravanju, pa vsaj v meritorno morvanje krivično ocenjevanje uspehov primerjanih igralških osebnosti.

Res je Krleževa drama zrasla iz tipičnega zagrebškega okolja izpred prve svetovne vojne, ali če hočete, iz okolja povojne projekcije, smujoče v analizi izredno močnega umetniškega razuma. Dasi pa je pisana iz okolja, premaguje po umetniški potenci svoja stvaritelja tipiko in prehaja v sfero, če že ne sveta, pa vsaj Evrope. Režijski koncept: Raše Plavčiča prestopa zagrebško tipiko in je ubran preveč po razpoložljivih članih dramskega ansambla (nekateri vloge so zasedene v alternacijah, ki jih v Ljubljani nismo videli). Ob slogovnem aspektu inscenacije (Jovan Križek) in kostumov (Mara Trifunović), ki bi jim komaj bilo kaj očitati, prevrača svet zagrebške glembayevske tipike v vzdušje drugega okolja, ki bi morda umetniški resničnosti drame ne bilo preveč tuje, če bi ji ne jemal nekaterih svojstvenih značilnosti, pomembnih za tisto zunanjo in notranjo podobo drame, ki jih skoraj ne dovoljuje, dasi jih mora trpeti, da ne splahne celotna režijskega koncepta.

Toda določeno moremo reči, da igralski lik Raše Plavčiča, ki je ob režiji hkrati igral tudi Leona, prerašča družo igralške like, dasi je svojevrstno zasnovan. To svojstvo no zasnovi Leona interpretira Plavčič z veliko igralško vsežino in z zglednim odskim jezikom, ki ga goji tudi ostala igralška družina.

In v njej je zlasti omeniti lik starega Glembaya, ki ga interpretira Ljubisa Jovanović kot lik gazde še brez grandseigneurске oklepa, medtem ko ostali liki Glembayevcev razodevajo bolj na-

ravne igralске darove posameznikov, kakor pa značilno glembayevsko vzdušje in mogočni Krležev dramski tekst. Zdelo se je tu in tam (zlasti v prvem dejanju), da uhajajo iz okvira režiserjeve oblikovalne roke, in je morda temu dejstvu pripisati, da so bili nekateri skupinski prizori medli in prevečkrat presekanji dasi moramo priznati, da je zlasti za baronico Castellijevo v teh prizorih, če ni igralka izrednega formata, skritih mnogo mučnih in togih trenutkov, ki jih more prevažati le »sarm« osebnosti, kakršna naj bi bila baronica, Dava Rudanovičeva - Miloševića. Je v tej vlogi naša stik z baronico šele v drugem dejanju. Ostale vloge so igrali Divna Djoković, Vlada Dragutinović, Pavle Bogatinčević, Mirodrag Lazarevič, Božidar Drnić, Bogdan Buljan in Velimir Bosković, ki so se prilagodili celoti.

Tako nam je srbska uprizoritev »Glembayevci« ponudila v Ljubljani dozdaj prav redko priložnost, spoznati srbski dramski ansambl vsaj v tej Krleževi igri. Občinstvo je napolnilo operno gledališče pri obeh predstavah in pozorno spremljalo igro bratskih srbskih igralcev, katerih srbsko odsko govorico je hkrati imelo priložnost poslušati in jo neredkokrat občudovati.

Ponovitev igre je v četrtek zaključila slovesnost na odprtem odru ob stiku slovenskih in srbskih igralcev ter vodstev obeh gledališč. Obojestransko so bila izmenjena darila, v odgovoru na pozdrave (Juž Kozak, Mira Danilova, Ljilja Drenovec) pa je upravnik Narodnega pozorišta Milan Bogdanović poudaril nalogo jugoslovanskih gledališč v bližnji bodočnosti. Ta končna slavnost je bila pri srčna, občinstvo se je igri in govorom odzvalo z daljšim ploskom, ter mimpjesticiralo svojo željo, da bi čimprej ponovno videli srbske igralce v Ljubljani. Janko TRAVEN

Razvoj bibliografije v Jugoslaviji

Bibliografija se v Jugoslaviji zadnja leta vedno bolj razvija. Z njo se bavijo republiške biblioteke, predvsem pa Bibliografski inštitut v Beogradu. Direktor Bibliografskega inštituta je uredniku Jugopresa takole opisal razvoj bibliografije v Jugoslaviji:

Jugoslovanska nacionalna bibliografija izhaja v obliki časopisa »Bibliografija FLR« ter beleži vse izšle knjige, brošure in muzikalije. Material je razvrščen po mednarodni decimalni klasifikaciji. Trimesečno izhaja pod istim imenom bibliografska publikacija, ki registrira članke in priloge, objavljene v več kot 1000 izvodih. Poleg tega izhaja še republiške bibliografske publikacije. Bibliografski inštitut v Beogradu pa pripravlja tudi centralne kataloge tujih knjig in časopisov, ki so v jugoslovanskih knjižnicah. Centralni katalog tujih knjig bo obsegal vse tujke knjige, ki so v jugoslovanskih knjižnicah in ki so bile tiskane od 1919. leta do danes. Katalog je v delu ter je zanj zbranih doslej okrog 400.000 podatkov.

Center za mednarodno izmenjavo publikacij, ki dela v okviru Bibliografskega inštituta, je povezan z mnogimi državami sveta. Ustanovljen je na osnovi bruselske konvencije iz leta 1886, na kateri je bilo dogovorjeno, da se med državami podpisnicami konvencije izmenjujejo uradne publikacije. Istega leta je konvencijo podpisala kraljevina Srbija, Jugoslavija pa jo je ratificirala. Na osnovi te konvencije vzdržuje omenjeni center zveze z ZDA, Belgijo, Portugalsko, Avstralijo in Anglijo, pogaja pa se za sklenitve pogodb z Dansko, Burkino in Indijo. Tudi mnoge druge države, ki nimajo z inšti-

tutom pogodbe, pošiljajo centru svoje publikacije. V 10 mesecih 1953. leta je prejela inštitut 660 publikacij iz ZDA, Avstrije, Francije, Portugalske, Švice, Danske in Belgije. Poleg tega je bilo poslanih nad 2200 zavrtkov publikacij raznim ustanovam in knjižnicam v Jugoslaviji.

Zgodovina Slovencev na Jadranu

V kratkem bo izšel v Kopru zgodovinski zbornik, ki so ga napisali člani zgodovinskega društva jugoslovanske cone SLO. Ta zanimiva knjiga, ki bo obravnavala zgodovino Slovencev in Hrvatov ob zgornjem Jadranu, je plod večletnega dela. Prav gotovo bo ta zbornik s svojimi razpravami in številnimi doslej še neobjavljenimi listinami mnogo doprinesel k izpolnitvi slovenske narodne zgodovine. V prvem delu zbornika bo 6 razprav: in sicer Rižanski placitum (806), Upor Koprčanov proti Benečanom (1348), Slovenci v koprskih statutih, Gli Slavi istranski (Facchinetti), Družbene korenine italijanskega iredentizma v Istri in Problemi zgodovinskih arhivov v Istri in na Primorskem.

Razpravo o istrskih Slovanih, ki jo je napisal leta 1847 italijanski duhovnik Facchinetti iz Vižinade, štejemo med najboljše opise slovenskih navad v Istri. Facchinetti spada med tiste istrske Italijane, ki so dvignili ostro kritiko proti prvemu pojavu italijanskega šovinizma v Istri. Ne smemo se zaradi tega čuditi, če je njegova razprava doživela le eno izdajo (1847) in če so njegovo razpravo italijanski iredentisti spretno prikrivali javnosti.

V drugem delu zbornika je okrog 80, doslej še neobjavljenih zgodovinskih listin, ki se tičejo naše gospodarske in kulturne zgodovine. Listine zajemajo obdobje od leta 1348 do 1945. Prav posebno zanimiva so listine, ki se nanašajo na naše ljudi v Materadi, Mornjanu in Krkavčah, ki potrjujejo, da Benečani niso mogli preko navad in običajev našega ljudstva. Mnoge listine (1635—1820) so pisane v slovenskem jeziku. Poučen je spisek slovenskih županov na Koprskem iz druge polovice XVIII. stoletja. Nekatero listino prav nazorno prikazuje politični boj našega ljudstva (Slavjansko društvo v Trstu 1848), druge spet bolj naših ljudi na prosvetnem polju. Zadnja skupina listin je posvečena NOB v Istri.

V tretjem delu zbornika imamo številne recenzije knjig

cam v Jugoslaviji. Center za mednarodno izmenjavo publikacij oskrbuje okrog 60 slavističnih seminarjev in večjih nacionalnih knjižnic v inozemstvu z leposlovno in drugo literaturo za spoznavanje jugoslovanskih jezikov književnosti in zgodovine.

Diskusija o kulturno-prosvetnem delu v Bosni in Hercegovini

Sarajevo, 11. dec (Tanjug). — Predstavniki kulturnih, prosvetnih, umetniških in drugih društev in organizacij so imeli danes v Sarajevu sestanek, ki je bil sklican na iniciativo Glavnega odbora SZDL Bosne in Hercegovine. Član komisije za kulturno-prosvetno delo pri Glavnem odboru SZDL Bosne in Hercegovine Dušan Kovačević je dejala, da Republika zveza kulturno-prosvetnih društev ni izpolnila pričakovanj ter je postavila vprašanje, ali naj sploh še obstaja. Izrazila je mnenje, naj bi Socialistična zveza imela samo splošno vodstvo kulturno-prosvetnega dela, ne bi se pa smela ukvarjati z direktnim vodstvom tega dela. V diskusiji so udeleženci posvetovanja sklenili, da mora Republika zveza kulturno-prosvetnih društev vsekakor prevzeti novo vsebino dela. Med drugim je bilo tudi ugotovljeno, da kulturno-umetniška društva nimajo dovolj finančnih sredstev ter da nekateri umetniki (dramski in glasbeniki) zahtevajo za delo v teh društvih prevleke honorarja.

O novem sistemu kmetijskega šolstva

Naše kmetijske šole so opravile po osvoboditvi veliko nalogo: socialističnim kmetijskim poslovalcem so dale mnogo strokovnih kmetijskih kadrov, ki so pripomogli, da se kmetijska gospodarstva v organizacijsko vse bolj utrjujejo.

Ze dlje časa se čuti potreba po usklajenosti kmetijskega šolstva. O tem bo jutri razpravljaj Svet za prosveto in kulturo LRS ter odločil, ali naj se že izdelani osnutki predpiso o kmetijskem šolstvu izda v obliki nove uredbe ali zakona.

Temelji na nadaljnje šolanje v kmetijstvu bi bile kmetijsko-gospodarske šole (o teh šolah je naš list poročal 15. nov. letos), ki bi dajale naslednje gospodarstvu polkvalificirane delavce pod pogojem, da so učenci uspešno končali te šole, opravili triletno prakso v kmetijski proizvodnji in uspešno položili strokovni izpit. Te šole bi lahko sprejemale le tiste učence, ki so dokončali štiri razrede osnovne šole; če nimajo tolike izobrazbe, bi morali obiskovati enoletni pripravljalni razred. Teoretični pouk na kmetijsko-gospodarskih šolah naj traja od 1. novembra do 31. marca.

Učenci, ki bi želeli razširiti svoje znanje, bi se lahko vpisali v enoletne splošne kmetijske ali kmetijsko-gospodarske šole; študenti teh šol v naši republiki bi se po vsej verjetnosti povečali, kajti desetletni načrt za razvoj kmetijstva določa, naj bi imel v prihodnosti vsak okraj po eno splošno kmetijsko ali kmetijsko-gospodarsko šolo.

Pogoj za vstop v te šole naj bi bila opravljena kmetijsko-gospodarska šola ali dva razreda gimnazije, kar pomeni, da bi bili učenci ob vstopu v šolo stari nad 17 let. Po uspešno opravljeni šoli bi se jim priznala strokovna usposobljenost za polkvalificiranega delavca. Za vpis v te šole naj bi skrbeli predvsem kmetijske zadruge in občinski ljudski odbori ter okrajne zadrzne zveze, ki naj bi te učence tudi finančno podprli. Tako bi imela stasoma vsaka vsaj nekaj absolventov teh šol, ki bi s pridobljenim znanjem pomagali okoliškim kmetom ter obenem razvijali proizvodnjo delavnosti kmetijskih zadrug. Pouk v teh šolah naj bi trajal eno leto in naj bi dal poudarek glavnim kmetijskim panogam v tistem okraju. V šoli, ki bi imela poudarek na živinoreji, bi se lahko enoletni pouk razdelil na dve zaporedni zimi.

V srednje kmetijske šole bi se lahko vpisali učenci, ki so uspešno končali osem razredov osnovne šole ali štiri razrede nižje gimnazije ter opravili z uspehom dvomesečno prakso na primernem šolskem posestvu. Izjemoma bi lahko sprejle tudi učence, ki so z odličnim uspehom opravili enoletno splošno kmetijsko ali gospodarsko šolo. Učencem, ki končajo te šole, bi se priznal poklic kmetijskega tehnika-pripravnika.

Pouk na teh šolah naj bi trajal štiri leta in naj bi obsegal vse panoge kmetijstva, ne pa tako kot doslej, ko se je v teh šolah dijaki specializirali že v začetku leta za vinogradništvo, sadjarstvo, živinorejstvo, poljedelstvo ali vrtnarsko smer.

Absolventom, ki bi posebno uspešno končali srednjo kmetijsko šolo in ki bi kazali spo-

sobnosti za znanstveno delo, naj bi se omogočilo nadaljevanje šolanja na agronomski fakulteti brez diferencialne gimnazijske mature ali s posebnim sprejemnim izpitom. Določeno število absolventov srednje kmetijske šole, ki bi pokazali veselje za pedagoško šolo, naj bi se po dveletni praksi usposobili v posebnih enoletnih tečajih za strokovne učitelje, oziroma z dodatnimi tečaji za predmetne učitelje v osnovnih ali kmetijsko-gospodarskih šolah.

Pogoji za sprejem v posebne kmetijske šole, na katerih lahko traja pouk eno leto ali več, bi bili naslednji: učenci bi morali opraviti enoletno splošno kmetijsko ali gospodarsko šolo in doletno prakso v ustreznem poklicu teh šol ter dopolniti 20. leto starosti; možni bi lahko obiskovali te šole šele po ureditvi vojaške obveznosti. Učencem, ki bi opravili te šole in triletno prakso ter strokovni izpit, bi se priznal poklic visokokvalificiranega delavca v ustreznih panogah kmetijstva (kletar, živinorejec, maslar, zelenjadar itd.). V letošnjem šolskem letu bodo v naši republiki naslednje posebne kmetijske šole: v Sloveniji pri Mariboru vinarsko-sadjarstvo, v Medlogu pri Celju vrtnarska, v Črčetah pri Kra-

nju pa mlekarška šola. Prihodnje šolsko leto naj bi se v skladu z desetletnim načrtom za razvoj kmetijstva ustanovile tudi kletarske, živinorejske, zadrzne in druge tovrstne kmetijske šole.

Kvalifikacije bi lahko dobili izjemoma le starejši ljudje, ki niso mogli iz kakršnih koli vzrokov obiskovati kmetijsko-gospodarskih šol. To vprašanje naj bi v bodoče urejali praktični izpiti za polkvalificirane, kvalificirane in močete tudi za visokokvalificirane delavce tako, da bo močete tudi delavcem kasneje regulirati pokojnino.

— ač —

Nenavaden kolodvor ob Miklošičevi cesti

Malokdo ve, da je na Miklošičevi cesti v Ljubljani prav nenavaden kolodvor. Imenuje se poslovalnica Jugoslovanskega aerotransporta. Ta je zrcalo prometa na ljubljanskem civilnem letališču. Red, točnost, uslužnost do popotnikov, ki jo srečamo tukaj v poslovalnici, nas spremljajo tudi vso pot bodisi doma ali na tujem, kjerkoli letajo letala Jugoslovanskega aerotransporta. Ko sem se letos vozil v letalu od Ljubljane do Beograda in naprej do Skoplja, mi je ostala trdno v spominu pohvala nekega zahodnonemškega tovarnarja. Pozneje, ko sem prisluhnul natančneje, sem zvedel še več. Nemeč, ki je potoval že z letali mnogih tujih bogatejših letalskih družb, je razlagal svojim spopotnikom, da mu je na JAT najljubši prav zaradi prijaznosti in uslužnosti, ki ju je srečaval v Ljubljani in tudi drugod na vsakem koraku.

Ljubljansko civilno letališče in seveda tudi poslovalnica v Ljubljani sta imela letos zelo velik promet. Od aprila do novembra, kolikor je trajala letalska sezona, je vstopilo na ljubljansko polniškem letališču v letala Jugoslovanskega aerotransporta 1268 potnikov. Mesečno so letala napravila 12 do 14 poletov. V novembru so bili zaradi slabih vremenskih prilik le štiri poletji; največji vzletov je bilo junija (14). Medtem ko je imelo ljubljansko potniško letališče lani sleherni dan zvezo z Zagrebom in Beogradom, je letos vzletelo letalo JAT le trikrat na teden.

Od junija do septembra so letala Jugoslovanskega aerotransporta vzdrževala ob nedeljah tudi zvezo med Reko in Ljubljano. Za turistično progno je velika pridobitev za Slovenijo. Letos so letala Jugoslovanskega aerotransporta vzdrževala ob nedeljah tudi zvezo med Reko in Ljubljano. Za turistično progno je velika pridobitev za Slovenijo. Letos so letala Jugoslovanskega aerotransporta vzdrževala ob nedeljah tudi zvezo med Reko in Ljubljano.

O filmih jugoslovanske kinoteke

Jugoslovanska kinoteka se je od svojega osnivanja dalje trudila, da bi njene filme videlo čim večje število kulturnih in javnih delavcev. Pri realizaciji tega programa je imela mnogo težav. Po otvoritvi muzeja v Beogradu smo se slovenski tisk kritiziral, da nas je spremenili v beografsko kinoteko in bi morali naše filme razen Beograda videti tudi ostala mesta. V letu 1952-53 smo imeli s svojim pokretnim muzejem in filmi gostovanja v 11 velikih mestih in obiskali v Sloveniji Ljubljano in Maribor, o čemer je pisal tudi tisk. V tej sezoni ne moremo iz tehničnih razlogov na turnejo, pa smo se zato poslužili prakse preteklih let — gostovanja s posameznimi filmi.

Naše podjetje je sredi novembra sklenilo pogodbo za okoli 20 filmov za posojilo iz inozemskih kinotek. Razumljivo je, da so ta posojila na kratke termine. Med temi filmi so opera »Za tri groše« v režiji Pabsta, »Generalna linija« (režija Eisenstein), »Berlin — Simfonija velemesta« (režija Rutman), »Legenda o Gosti Berlingu« (prvi film Grete Garbo), »Velika iluzija« in 31 programov francoske kinoteke.

Iz švicarske kinoteke smo dobili film »Beraška opera«, ki pa mora biti že do 15. decembra v Parizu.

Obnili smo se b kinematografskemu podjetju v Ljubljani za kino dvorano in prejeli odgovor, da naših filmov ne morejo predvajati, ker imajo do 15. januarja 1954 zasedene vse termine. Iz tega odgovora se vidi, da ne bomo nosilo nobene odgovornosti naše podjetje, če javni in kulturni delavci Ljubljane ne bodo videli naših filmov.

Ko smo pred leti dajali v dvorani Milice, so nam prigovarjali, da dve predstavi ne moreta zadovoljiti interesa javnih in kulturnih delavcev Ljubljane. Toda mi smo vezani za mednarodni sporazum, da v nobenem republiškem centru ne moremo dati več kot dveh predstav, kar gre na škodo številnih gledalcev, zaradi tega, ker je dvorana Doma Milice precej majhna.

Prosimo vas, da objavite gornje sporočilo, da v bodoče ne bi dolžili jugoslovanske kinoteke glede njene repertoarske politike in gostovanj po republiških centrih, kar pričakujejo tudi slovenski kulturni in javni delavci.

Šef organizacije centralne jugoslovanske kinoteke Aleksander Ježić

skega aerotransporta letela iz Ljubljane na Reko 14-krat. Največji promet je bil na tej progno avgusta, ko je bilo pet vzletov proti Reki. (Avgusta je bil na splošno največji promet na ljubljanskem civilnem letališču. Z letali so odpotovali iz Ljubljane 303 potniki). Nizka tarifa, ki je določena za polet na Reko, nam približuje morje, obenem pa je ta proga namenjena za takolimenovane zračne krste ter se je poslužujejo zlasti delovni kolektivi. Na ta način se ljudem priljubljeni potovanje z letalom, ki je najcenejša. Vsekakor bi bilo

Občina Ig je pravično odmerila letošnje davke

Sredi novembra so imeli v bivši občini Tomišelji volilni sestanek, ki so se ga udeležili volivci Tomišelji, Brestu, Vrbljenju in Strahomeru. Kmetje so ob tej priložnosti med drugim predlagali, naj bi in sestanek našli ključ za pravično odmero letošnjih davkov. Ko je takoj zatem tov. Japelj predlagal, naj bi davke odmerili na osnovi števila hektarov zemlje, ki jih ima posamezni posestnik in po količini prodanega lesa, so volivci sklenili, da bo treba tak način odmere davka šimprej izvesti.

Pred dnevi so se tamkašnji davčni zavezanici zopet sestali in vnovič odmerili davke po omejenem predlogu. Ob tej priložnosti so ugotovili, da je nov ključ odmere davkov pravičen zlasti tiste, ki so doslej prikrivali zemljo ali pa prodali več lesa, kot je bilo rečeno v sečnem dovoljenju, razen tega pa so bili prizadevi tudi tisti, ki jih je doslej ži-

nila davčna komisija. Pri novi odmeri davka se je pokazalo, da je v občini Ig nekaj takih, ki prikrivajo zemljo; vaščani pravijo, da bodo tudi ti kmalu prišli na vrsto.

F. B.

Gospodarske vesti

Urugvajska vlada je povišala kurz pezoza (napram dolarju) za uvoz luksuznih predmetov od 2,45 na 2,80. Obenem je določila prvi znesek 8 milijonov dolarjev za uvoz po novem kurzu.

Irsko odločba glede nekaterih deviz. Irsko ministrstvo financ je sporočilo, da so argentinski pezo, brazilski kruzelo, libanonski funt, sirski funt in urugvajski pezo črtani iz seznama deviz, ki jih je treba preko irske banke obvezno gonuditi na prodaj ministrstvu financ. Odločba velja od 7. decembra.

Da se razumemo: pri tem filmu nam ne gre niti za vsebino, niti za druge čimtelje, ki določajo filmu kakovost. Samo mimogrede povemo o njem, da ni prida, in kdor si ga ne bo ogledal, ne bo ničesar zamudil. Gre predvsem za tekstno opremo ali podnaslavljanje, ki je v tem filmu za ljubljano in končno tudi za vsakga zadanjo gorsko vas, kjer ljubijo svoj materin jezik, prava sramota. Pritožbe o slabih tekstni opremi je bilo že večkrat slišati. Saj drž: prevažanje iz tuje jezika je dokaj težko in odgovorno delo.

Kdor pa je prevedel ta film, ta je imel očitno za norca nas ali naše brate Hrvate, drugega si o njem ne moremo misliti. Prevedel V. Firm, piše na začetku filma z dovolj velikimi in ponosnimi črkami, in zanima nas, kdo je ta mojster. Ali se ne bi lotil zase česa koristnejšega, ne pa prevažanja tujih filmov v slovenščino, če tega ne zmore? In dalje: ali Slovenci res ne premoremo spretnega prevajalca, da morajo za nas prevajati filme v Zagrebu? Če je tako, potem je vsekakor boljše, če nam dobavljajo naši kinematografi filme s hrvatsko tekstno opremo, vendar ne razumemo, zakaj bi moralo biti tako?

Gledalci so ta prevod filma sprejeli s smehom. No, mislimo, da je vse skupaj prejšlo kakor smešno in da bi se morali predvajanju takih filmov v naših kinematografih odločno upreti. Če ne gre na miren način, bo pač potrebno z izžvižganjem filma prisiliti upravo, da si bo prihodnjost premislila uvrstiti v spored tak kulturni škandal, ali pa predstavo odločno bojkotirati. Nikomur ne more biti vseeno, kakšno spakendranščino ustvarjajo iz našega jezika!

V tmenu nekaterih gledalcev: VANDA ŠKOPNIKOVA

Znanstvenik J.A. Scopoli spada v naš kulturni krog

Dva zagrebška znanstvena delavca: entomolog Inštituta za zaščito rastlin v Zagrebu inž. Danon Moisie in namestnik kustosa kmetijskega zavoda Hrvatske ter agrobotanik Zavoda za agroekologijo dr. Josip Kovačević sta nam poslala za objavo naslednji zanimiv prispevek:

Pred 230 leti, 13. VII. 1723, se je rodil v tirolski vasi Cavalese v alpski dolini Fleimstahl Joannes Antonius Scopoli. V Trentu je dokončal gimnazijo, v Innsbrucku, kjer je študiral medicino pa je doktoriral kot 20-letni mladenič. Ze kot študent se je zanimal za botaniko. Zbiral je rastline iz okolice Innsbrucka v želji, da bi pozneje opisal rastlinstvo svoje domovine Tirolske.

Znanstvenika Scopoli ne bi omenili, če ne bi spadal v naš kulturni krog in če ne bi bilo njegovo delo tako tesno povezano tudi z našo domovino. J. A. Scopoli je namreč od leta 1755—1764 služboval potem, ko je na Dunaju dobil drugi doktorsko diplomu, tudi v Irskoj. Zaposlen je bil kot rudarski fizikus, obenem pa je predaval metalurško kemijo.

Med svojim bivanjem v Idriji je prav tako marljivo zbiral žuželke in rastline. V okolici tega starodavnega kraja, pa še dlje naokrog, tako okoli Ljubljane, Kranja, po Vipavski dolini in v okolici Cerkniškega jezera. Kot plod tega njegovega marljivega dela je izšla leta 1760 na Dunaju knjiga »Flora carniolica« (Flora na Kranjskem), in leta 1763 knjiga »Entomologia carniolica« (Entomologija Kranjske). S to knjigo je Scopoli napisal prvo slovensko in tudi jugoslovansko entomologijo (Entomologija je veda o insektih — žuželkah).

Zaradi tega zasluži ta znanstvenik vso našo pozornost; letos praznujemo med drugim 190-letnico prve slovenske oziroma jugoslovanske entomologije, obenem pa tudi 230-letnico njegovega rojstva.

Ceprav je bil Scopoli tujece, pa vendar spada v naš kulturni krog. V letih 1759—1762 je namreč zbiral žuželke po Kranjskem. Vse, kar je zbral je opisal v latinščini; v knjigi, ki smo jo že omenili; njena prva izdaja je izšla leta 1763 na Dunaju. Scopoli je razdelil vse žuželke nabrane na Kranjskem in opisane v njegovi knjigi (420 strani) v 7 redov in 80 rodov. Opisal je 1153 žuželk. Posebno pomembne so žuželke, ki jim je Scopoli dal lokalna — krajevna imena. Na prim. Scarabeus illyricus (Skarabej ilirski), Sphinx carniolica, Tipula Idriensis in druge. Mnoge žuželke je Scopoli prvi opisal in imajo še danes v znanosti tisto ime, ki jim ga je on dal.

Utemeljitelj sistematike rastlin in živali Sved Linne je pil-

sal 8. I. 1765 Scopoliju v latinškem jeziku med drugim tudi naslednje:

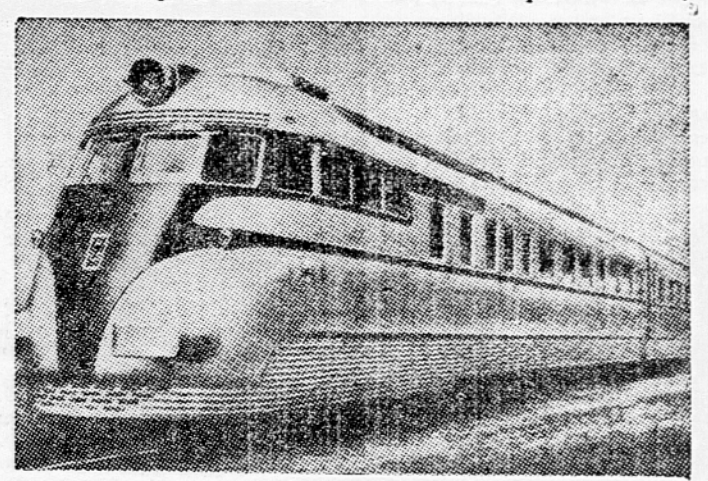
»Po raznih brezuspešnih poskusih sem končno dobil Tvojo knjigo, Entomologija carniolica« in to za tri zlate dukate... občudujem Tvoj napor v zbiranju, razdelitvi in razlagu. Vsega tega ne more razumeti nihče drug, kot tisti, ki se je sam s tem bavil.« Veliki, nesmrtni Linne je obžaloval, da se ne more sesti s Scopolijem in Geoffrejem, vsaj za mesec dni, da bi skupno proučili svoje zbirke rastlin in živali. Linneovo pismo, vabilo, ki ga je dobil Scopoli, da bi prevzel v Petrogradu izpraznjeno stolicu za mineralogijo, po smrti znanega mineraloga Lehmana ter stolicu za kemijo in botaniko na univerzi v Paviji, kjer je Scopoli deloval do smrti (8. V. 1788), nam jasno dokazujejo, kakšen ugled je v tedanjih časih užival v svetu.

Razlastitev egiptovske kraljevske družine

Izmed vseh sklepov egiptovskega revolucionarnega sveta, ki jih je sprejel le-ta po razglasitvi republike, je nedvomno najpomembnejši tisti o razlastitvi članov kraljevske družine, objavljen letos 8. novembra. S tem sklepom se je prav za prav začelo zadnje obdobje v boju proti bivšim oblastnikom. Predlog o razlastitvi se nanaša na celotno imovino vseh članov družine Mohamed Ali. Dinastija Mohamed Ali je stara že okoli 150 let ter je sprito tega razumljivo zelo števila. Najprej so mislili, da bo sklep o razlastitvi prizadel le okoli 85 ljudi, pozneje se je ta številka povečala na 138, danes pa se ta revolucio-

frankov.

Komisije, ki bodo razlaševale premoženje kraljevske družine, bodo imele vsekakor težko delo. Zda so šele na začetku težavne naloge, pa je administracija uprave oziroma odbora, ki bo skrbel za razlastitev in omenitve že izredno številna in zamotana. Odbor za razlastitev vodita neki bivši minister in državni podtajnik v finančnem ministrstvu. Odbor je razdeljen v 10 pododborov, ki jih sestavljajo juristi, kmetijski in drugi strokovnjaki ter zastopniki armade. Tri skupine so predvidene za prevzem celotnega inventarja in za izvedbo zaplenbe. Posebna pravna komisija



Last egiptovske kraljeve hiše je bil tudi tale moderni vlak

narni sklep tiče že 350 članov kraljevske družine, da ne govorimo o ljudeh, ki so bili pri njih v službi.

Nekaj števil nam bo ponazorilo pomembnost te velike razlastitvene akcije v Egiptu. Razlastitveni bo: 1. okoli 100.000 ha plodne zemlje, za katero imajo na razpolago tudi moderne obdelovalne stroje; samo mati in sestra bivšega kralja Faruka sta posedovali okoli 8000 ha zemlje; 2. razlastitveni bo tudi 285 palač in vil z dragocenim pohištvo in zbirkami; samo v Aleksandriji so ocenili razlašene umetnine na 4 milijone funtov; samo ena princesa iz kraljevske družine poseduje za okoli 400.000 funtov nakita. Vrednost vsega premoženja, ki pride v poštev za razlastitev cenijo na 2 milijardi švicarskih

(predseduje ji visok uradnik ministrstva za pravosodje) pa se bo morala baviti s pravnimi vprašanji, ki se bodo pojavila v zvezi z zapleno premoženja egiptovske kraljevske hiše.

Pričakujejo, da bo proti razlastitvi mnogo ugovorov in pritožb. Ze doslej se je javilo mnogo ljudi, češ da so jim člani kraljevske hiše okradili premoženje. Terjave teh ljudi cenijo na 20 milijonov funtov. Malodane so problemov je pred to komisijo. Mnoge vile, ki bodo razlašene, še niso zapечатene. Nekateri, ki naj bi bili razlašeni, trdijo, da je ta ali oni nakit last drugih itd. Predvsem pa bo moral ta odbor egiptovske republike hitro poskrbeti za to in to ljudi, ki so bili v službi pri članih kraljevske družine.

Radijski vžigalniki - smrt sovražnika

Eden najpomembnejših načinov vojskovanja v pretekli vojni je bila radijska vojna. O poglavitnem orožju radijske vojne — radarju že več ali manj vsakdo nekaj ve. Manj znano pa je izredno odkritje, zasnovano na radiološkosti, ki je radijski vžigalnik. V prvotni obliki so ga konstruirali Angleži, izpopolnjenega pa so začeli izdelovati serijsko v ZDA. Radijski vžigalnik je v protiletal-

Radijske žarnice in drugi deli radarskega sistema v izstrelku so morali zdržati ogromne hitrosti. Težka naloga za konstruktorje, ki so morali razen tega rešiti še marsikak izredno tehnični problem, kakršno je bilo na primer oskrbovanje radijske naprave v izstrelku z energijo. Spočetka so rešili ta problem z drobnou, suho baterijo v velikosti poklopca nalivnega peresa, ki je dajala



Radarska naprava, montirana na gumijastem čolnu s posadko

ski altierji pomenil ogromen napredek. Celo pri netočnem merjenju pušča tak vžigalnik izstrelku možnost, da »vidi« in sam »poišče« tudi še tako hitro gibajoči se cilj ter eksplodira v njegovi bližini. Izstrelke ima vdelan in vključen v svoji glavni miniaturni sistem radarja, ki se sestoji iz radijskega oddajnika in sprejemnika, vira energije in antene — vse skupaj ni večje od moške pesti. Radio-oddajnik izžareva valove, ki se odbijajo od sovražnega letala ali drugega cilja, se vračajo nazaj v sprejemnik in s pomočjo pomožnega vžigalnika povzročijo eksplozijo izstrelka natančno v tisti razdalji, v kateri je učinek eksplozije najhujši.

Ijala tudi v megli in temi z razdalje 900 m na sovražna letala, rusila sovražnika s 50% gotovostjo. Prav tako se je hitro večala učinkovitost delovanja letalstva proti blindam, skrivnim orožjem, letalom v podzemnih hangarjih in podobnih objektih. Se posebno naglo pa so radijski vžigalniki zvečali učinkovitost angleškega protiletalskega ognja v boju z nemškimi letalskimi bombami V1 in V2 od avgusta 1944 dalje, ko je Angležem uspelo zrušiti tudi do 4/5 vsega izstreljenega nemškega »maševalnega orožja«.

Vlogo radarske tehnike, kot rušilnega orožja najlepše ponazuje naslednji podatki: v prvi svetovni vojni so morali 17 tisočkrat ustreliti, da so letalo samo zadeli, v drugi svetovni vojni pa je zaradi pomoči radarja zadostovalo le še 90 izstrelkov, da so letalo sestrelili.

ZANIMIVOSTI

Churchillove slike so drage. Elliot Roosevelt, sin bivšega predsednika ZDA, je ponudil znani galeriji slik »Hammer« eno izmed Churchillovih slik za 33.000 švicarskih frankov. Gre za podobo stolpa znamenite Katubijske mošeje, ki jo je naslikal Churchill januarja 1943 tik pred začetkom konference v Casablanci in jo je takoj nato podaril pokojnemu Rooseveltu.

Za sultanom pridejo na vrsto tudi levji. Na dvoru novega maroškega sultana so sporočili, da bodo prodali 22 levov iz bivšega privatnega živalskega vrta nedavno pregnanega sultana.

V renski ladjedelnici »Walsum« so v začetku tega meseca splovili največji švicarski tanker. Novi švicarski tanker imenovan »Novara« je dolg 99 m, širok 11 m in lahko vkrca 2.750.000 litrov tekočih goriv. Uporabljali ga bodo za prevoz med Baselom in Rotterdamom.

Gnojila nam nudijo - zastoni

Peskanje kmetijskih površin se je v Sloveniji že toliko uveljavilo, da ni treba več razlagati njegovega pomena. Kninski apnenec je dal lepe uspehe, je pa preveč oddaljen in prevoz je predolg in predrag. Namesto njega se je zelo dobro izkazalo odpadno apno tovarn sladkorja v Vojvodini — saturacijski mulji.

Zopet nam tovarne nudijo to gnojilo popolnoma brezplačno. Računamo samo stroške nakladanja (50 din za tono). Prevoz ob znanih vozninih pa znaša 500—560 din za tono. Vagon s 15 tonami saturacijskega mulja stane torej v Sloveniji okrog 8.000 do 9.000 dinarjev.

Letos bo verjetno zadnja prilika, da pridemo brezplačno do tega, za našo zemljo odličnega gnojila. Prestrejši ga bodo namreč že v Vojvodini, kjer se čedalje bolj zanimajo zanj, dasi vojvodinska zemlja ne rabi toliko apna kakor naša.

Poleg apna je važna tudi vse-

bina fosfora, ki ga je v 15 tonah mulja najmanj toliko, kolikor v 1 toni 16 odstotnega superfosfata, ki ima prodajno vrednost 8.500 dinarjev. Kalcij ter nekaj kalija in dušika, ki ju mulj vsebuje, so torej darovani.

Glede na vse to bi človek pričakoval, da bodo kmetijske zadruge na veliko naročale ta mulj. Toda pri mnogih našlost ni mnogo zanimanja; je pač premalo neposrednega zaslužka!

Zato nam neposredni interesi niti zahtevajo od zadrug, da naroče mulj. Prvih, že naročenih 80 vagonov tega gnojila bo v začetku prihodnjega meseca že na poti za obe znani napredni kmetijski posestvi Beltinci in Račiči.

Tudi vrtničarji in vrtnarji naj ne bi zamudili te prilike, saj lahko skupno naročijo vagon. Enkratna dajatev 50 do 100 kg na 100 kvadratnih metrov učinkuje več let. Mulj lahko leži na dežju brez škode.

Ing. V. B.

Bliza se dan ustanovitve gradbene zadruge z.o.j. »ŽIČNICA VELIKA PLANINA«

Zadnje čase se v Ljubljani in okolici mnogo razpravlja o žičnici na Veliko planino.

Stikovitosti letaki in vabila, ki so jih prejela naša podjetja, so ozbudiva veliko zanimanje za občini zbor. Nekatera podjetja, ki pomotoma niso prejela teh vabil, so celo zahtevala formulirje in navodila. Veliko število podjetij pa se že na sejah svojih delavskih svetov odločilo, da se s svojimi deleži pridruži tej zadrugi. O tem tematični odbor pri Gostinskih zbornici Ljubljana-akolice.

Dosedaj je prijavitelj deležev

višini 9.250.000.— din. Inletationi odboja pa je že zvedel za načeljni pristope izjave, ki so na poti. Ta ko bo na pr.: Ljudski odbor mestne občine Kamnik prispeval 2.000.000.— din, kolektio Rudnika Kaolin Crna 1.000.000.— din, kolektio Top. usnja Kamnik 500.000.— din, kolektio Top. pohišta Duplice 500.000.— din, kolektio Top. Industrijski Jarše 1.000.000.—, gostinska zbornica LRS 100.000.—, gostinska zbornica MLO 500.000.—, komunala ustanova Kamnik 50.000.—, kmetijska zadruga Kam. Bistrica 100.000.—, kmetijska zadruga Kamnik 100.000.—, kolektio podjetja Kalif Kam. Bistrica 50.000.—, kolektio tov. Solianit Kamnik 250.000.—.

FILM, KI BI GA BILO TREBA IZŽVIŽGATI

Gre za film »To je moj sin«, ki ga te dni vrtiljo v kinu »Komuna«. Mi smo si ga ogled-



O RODITELJSKIH SESTANKIH

Starši šoloobveznih otrok so od časa do časa povabljeni v šolo na roditeljske sestanke. Sestanke prireajo učitelji z željo, da bi tam skupno s starši pretresali razna splošna vprašanja na vprašanja in da bi se obirneje pogovorili s posameznimi očetali ali materami o individualnih problemih posameznih učencev. Prav rado pa se dogaja, da so učitelji v teh svojih prizadevanjih razočarani, ker obisk roditeljskih sestankov ni povsod zadovoljiv.

V prvi vrsti je treba poudariti, da vidimo na roditeljskih sestankih vse premalo očetov. So v družini nekatera opravila, ki jih imamo že iz navade za izrazito ženska. Vzgoja otroka pa ni niti izključno žensko niti izključno moško opravilo, temveč mora biti plod enakega, istosmerjenega, doslednega in vztrajnega prizadevanja obeh roditeljev. V mnogih družinah se očetje oglašajo šele takrat, ko jim neka napaka pri otroku ne ugaša. Ob takih prilikah zaključijo svoje mnenje celo s pripombo materi: »Vidiš, tako si jih vzgojila.«

Kakšne zaključke si ustvari otrok ob takšnih očetovih posegih v vzgojno vprašanje, o tem bi bila potrebna posebna razprava. Če moč in žena skupno rešujeta gospodarska vprašanja v družini, koliko bolj potrebno je, da se z družinimi močmi posvetita vzgoji svojih otrok. Če bodo očetje tudi zahajali na roditeljske sestanke, bodo šele spoznali, kaj so doslej zanemarjali in zamudili. Tako bosta oba roditelja prinesla s seboj nešteto misli, o katerih bosta doma dalje razpravljala čisto drugače, kakor če mati očetu le poroča o tem, kar je slišala na sestanku.

Toda temeljiteje bi se rada pogovorila z onimi starši, ki se za vabila na roditeljske sestanke sploh ne zmenijo. Ugotovljeno je, da so to v prvi vrsti starši otrok, ki povzročajo učiteljem v šoli največ težav v vzgojnem kakor učnem pogledu. Taka mati, tak oče, se ne zavedata, da je vzgoja otroka v polnovrednega in srečnega človeka ena najtežjih nalog, kar jih je življenje postavilo pred nas. Niti najboljši roditelji, niti najpopolnejši učitelji si ne more in ne sme domisljati, da bi lahko to težavno nalogo opravil sam. Tudi ona je ne moreta opraviti, če hodita vsak svojo pot. Kako težavna je vzgoja otroka nam dokazuje dejstvo,

da tudi v primeru, da delata pri vzgoji nekega otroka šola in dom v najboljši vzajemnosti, še vedno ni zanjamo pozitivni vzgojni rezultat. Ta dva, sicer močna vzgojna činitelja, morata nujno upoštevati še tretjega, ki je lahko celo močnejši od njiju — to je okolje, v katerem se nahaja otrok takrat, ko ni v šoli ne doma. Če šola in dom ne bosta s skupnimi naporu proučevala dobrih in slabih vplivov okolja, v katerega otrok zahaja, bodo lahko vsa njuna prizadevanja zaman. Torej je vzgoja vsakega posameznika otroka nekaka slika v treh barvah, katere je treba pravilno vskladiti, da bo slika res umetnina.

Ali še vedno menite, da bi lahko to težavno delo opravili sami? Če ste, potem ste slepi in ne vidite, kam se zgublja vaš otrok, ali pa svojih otrok ne ljubite dovolj in vam je vseeno, kaj bo iz njih. O tej drugi možnosti sicer dvomim. Kako bi ne ljubili svojih otrok? Le razmišljali niste dovolj o tem vprašanju.

Ker upam, da boste odslej vsi starši obiskovali roditeljske sestanke, pa si oglejmo še tak sestanek. Tam slišimo prav zanimive stvari. Če učitelj otroka pohvali, se mati s tem strinja, je zadovoljna in ne pove, če morda otrok doma ni take pohvale vreden. Ako pa učitelj otroka graja, potem stopijo matere kaj rade takoj v obrambo. Hočejo z vsemi mogočimi pripombami doseči, da bi učitelj

grajo omilil, otrokove napake v materinih očeh zmanjšal. Matere ne pomislijo, da v vsej debati z učiteljem ne gre za učiteljevo mnenje o otroku, temveč za otrokovo bodočnost. Pripravljene so sprejeti pohvalo o otroku, četudi vedo, da je ne zasluži. Dobro se jim zdi, če v šoli nekako »izmažejo« svojo otroka. Kakšno korist le ima otrok od tega? Ne samo, da take matere s svojimi obrambnimi nastopi onemogočijo vsako skupno prizadevanje, da bi se otrokova napaka odpravila, temveč je še razpihuje, da se ja nekega dne razbohoti v plamen. Otroka takoj zasluži, če je mati njegov odvetnik.

Mnogokrat je slišati na roditeljskih sestankih pripombo materi: »Doma pa ni takšen.« Imajo prav, to drži. S takimi materami je sicer včasih razgovor tudi težaven, toda jih je treba prav poučiti. Zelo pogosti so pojavi, da je otrok doma dober, v šoli pa slab — ali obratno. Otroci si ustvari dva svetova, dva življenjska kroga, oziroma — kot je bilo že poprej omenjeno, celo tri. Povsod je drugačen, povsod se vede okolijsko primerno, in dobro se zaveda, kdaj zapusti en krog in se pojavi v drugem, ter se niti ne izda. Nekateri otroci so doma pridni, ker imajo zato tudi vse pogoje, ali pa so le potuhnjeni, ker vedo, da bodo za vsako malenkost kaznovani in celo pretepani. Skratka: prvi in

drugi so pridni. V šoli so lahko oboji največji razgrajati. Prvim se je v šoli morda kaj zamerilo, o čemer pa trdovratno molčijo. Iz odpora so poredni. Drugi, »doma pridni« pa za vzgojo z dobro besedo, prepričevanjem in milejšimi kaznimi daljši čas niso dovzetni in postanejo najporednejši v razredu. Take otroke je sicer težko vzgajati, ker so nezaupljivi, toda sčasoma se zaradi človeškega postopanja z njimi z ljubeznijo navežejo na šolo — pač pa potem navadno v svojih srčeh ostro obsodijo starše. Druga zanimivost so otroci, ki lahko počenja doma kar hočejo in so strah in trepet svoje okolice. Isti otroci so pogosto v šoli zelo pridni, ker čutijo nad seboj skrbno in dosledno roko.

Skratka, ni bil moj namen, da bi razpravljala o tem, pred kakšno raznovrstno vzgojno problemem nas lahko postavijo otroci doma, v šoli ali družbi, temveč poudariti, da je teh problemov mnogo, da ni lahko najti poti iz njih, da je lahko pravi čas za vzgojo kaj hitro zamujen in je zato nujno potrebno, da delata dom in šola roko v roki ob nenehnem upoštevanju tega, kakršen vpliv ima na otroka okolje, v katerem se giblje takrat, ko ni niti v šoli, niti doma. Pri tem velikem delu za lepo in srečno bodočnost naše mladine imajo roditeljski sestanki ogromno vlogo.

Marica Koplj

Drobni nasveti

Dobra zamena za kožo za čiščenje oken. Stare kožne rokavice ali odpadke od drugih kož razreži na ozke proge in jih nanašaj na vrvice in oblike obroča. To sredstvo traja dalje časa kot vsaka druga koža.

Gumijaste predmete, ki so postali trdi in lomljivi postavimo v raztopino (2:1) enega dela amoniaka in dveh delov vode. Čez pol ure bodo zopet mehki. Plesniv kotel očisti, če v njem kuhaš pol ure komprimirane olupke.

Da ne bo kapljalo od sveče, jo drži nekaj časa v slani vodi, potem jo pusti, da se na zraku posuši.

Kadar postane kriča mehka, jo namoči v galunovi raztopini, pa bo uporabna spet kakor nova.

Trdo vodo za pranje omehtaj, če dodaš kozarcu vode dve kavnici glicerina.

Madeže od črnila na belem perilu odstraniš izredno hitro, če jih še sveže spreješ v kislem mleku in šele potem v čisti vodi.

Madeže od črnila na jesu odstraniš najlepše z močno žvepleno kislino.

Madeže od črnila na podu (tleh) odstraniš s pomočjo razredčene solne kisline.

Neprijeten vonj v bolniški sobi odstraniš, če pustiš nekoliko razrezane čebule na krožniku na tleh. Čebulo menjaj vsakih 8 ur.

Najbolj navadno lepilo, ki ga uporabimo kadar nimamo drugega pri roki, je jajčni beljak, ki prav dobro lepi in drži.



Tweed, ki smo ga pri nas dolgo pogrešali, je postal zaradi svoje vsestranske uporabnosti in trdnosti priljubljena in iskana tkanina. Uporabno ga lahko za raznovrstne športne plašče, kostume in žimske obleke. Na sliki vidimo tri primere kostimov iz tweeda.

KUHINJA

kateri so imeli postavljeno »nobe« pohištvo, uporabljal pa je ni nihče. In vendar je samo oblika starega tipa kuhinje, torej kuhinje, ki je namenjena izključno gospodinskemu delu, poleg nje pa dnevna soba »hiša« — edino takšna, da nas lahko tehnično, higiensko in estetsko zadovolji. S tem, da smo v kuhinjo postavili štedilnik, kuhinje nikakor še nismo spremenili v prostor, ki bi bil zaradi tega, ker ni več zadimljen, še primeren za skupni prostor gospodinj in družini.

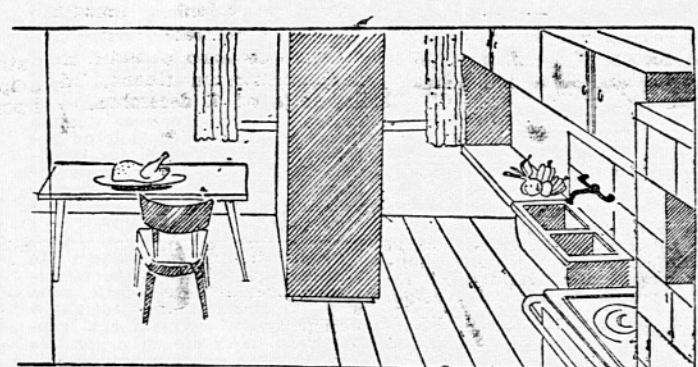
Sodoben kuhinjski prostor Kuhinjo so uredili tako, da je v njej prostora samo za gospodinj. Kuhinja zato ni velika. Nekako najprimernejša velikost kuhinje je 6 kvadratnih metrov. Gospodinja dela v svojem prostoru nemoteno brez strahu, da si bo njen najmlajši poparil obraz, ali da bo pomastila zvezek soljarju. Dela v prostoru, ki je prav toliko velik, da ima vedno vse v dosegu rok. Družina pa živi in obeduje v dnevni sobi, ki je nameščena poleg kuhinje. V slabših primerih zamenja kuhinjo kot poseben prostor kuhinjska niša, ki je vključena v dnevni prostor.

Pri sodobni kuhinji najdemo torej princip oddelčenega gospodinjkega delovnega prostora, takozvano »laboratorijsko« kuhinjo. Ta kuhinja je sicer manjša in zato ekonomičnejša kot naša nekdanja kmečka kuhinja, vendar pa je v principu takšna, kakor ona, pri kateri smo se poznali kuhinjo in »hišo«. To kar smo mi zavrgli, drugje pač smatrajo za najidealnejšo rešitev, kar tudi v resnici je.

Rešitev Kuhinje v novograjenih stanovanjih bi morale biti takšne, da ustrezajo življenju sodobnega človeka. Ker se naša žena udeležuje v gospodarskem in političnem življenju, res nima odvečnega časa za vse tiste neudobnosti preteklih desetletij. Prav bi bilo, da bi tudi me gospodinjile v majhnih kuhinjah, kjer nam ne bi bilo treba hoditi od štedilnika k vodovodu ob nasprotni steni, pa potem spet k mizi, na kateri pripravljamo jedila in je zanj po-

stavimo delovno mizo, ali če je nimamo, pritrdimo ob steni mizno ploščo (stroški za tako ploščo ne bodo veliki). Na ta način združimo okoli štedilnika vse tisto, kar pri kuhanju najbolj potrebujemo: ploščo, na katero pripravljamo jedi, lijak, kjer čistimo, grelno ploščo na kateri kuhamo in omaro, v kateri imamo spravljeno vso kuhinjsko posodo in pribor.

Za hrbtno stranjo »kredence« pa si uredimo dnevni prostor. Sem postavimo mizo na kateri



Našo kuhinjo si s smiselno postavljenim pohištvom lahko udobneje uredimo. Stara (sicer ne sodobna) kuhinjska omara deli prostor v »kuhinjo« in dnevno sobo.

nesodobno grajenih novih stanovanj za poučne primere že dovolj). Stara in nesodobna stanovanja si bomo pa skušali s sodobnim ali vsaj smiselno postavljenim pohištvom urediti tako, da nam bo v njih kolikor mogoče udobno.

Razdelimo kuhinjo

Ce ne kupujemo novega kuhinjskega pohištva in če ne stanujemo v sodobnem stanovanju, potem nam preostane kljub stanovanjski stiski in vsem drugim težavam, še ena pot iz labirinta nesodobnih problemov. Sicer prav nesodobno in neudobno kuhinjsko kredenco (nekateri se danes mislijo, da je takšna »kredence« simbol moderne kuhinje), si razdelimo kuhinjo v dva prostora: jedilnega in kuhinjskega (glej skico). Kredenco skušajmo postaviti tako, da oklepa s svojo »pravo« stranjo štedilnik in lijak. Prostora med štedilnikom in kredenco naj bo le toliko, da se kredenčar vrata lahko odpirajo. Poleg lijaka

obedujemo in če imamo še več prostora lahko v ta del kuhinje postavimo tudi »divan«, ki ga do sedaj v mrzli spalnici nihče ni uporabljal.

Hrbtno stran kredence lahko lepo in koristno izrabimo na ta način, da na njo obesimo police za knjige, zvezke in če je dovolj prostora jo dopolnimo še s pisalno mizico za našega soljarja.

Seveda opisana rešitev ni najidealnejša. Je pa še vedno mnogo boljše kot vse druge, pri katerih se ne moremo izogniti nepotrebnemu beganju po kuhinji in potrebi po intimnejšem prostoru za obedovanje, šolsko delo, otroško igranje in počitek.

D. P.

Madeže od kakava očistiš le z vodo — ne uporabljaš pri tem mila.

Madeže od črnega vina namazaj takoj s svežo svinjsko mastjo in jih pusti do pranja.

sanatorij za bolne starčke in starke. Takih domov je na Švedskem precej in jih vzdržujejo občine. Država skrbi samo za duševno bolne.

Zdravi živijo v malih hišicah po nekaj družin — starih zakoncev ali samcev skupaj. Hrano dobivajo iz skupne kuhinje, v hišicah so urejene samo kavne in čajne kuhinje. Taka kolonija ima približno po 10 hiš za okrog 200 ljudi. Streženo osebje prihaja tjakaj samo enkrat na teden — za večje čiščenje prostorov, vse ostalo opravijo stari sami. To pa seveda ne velja za bolne. Leti imajo popolno zdravniško oskrbo in stalno nego. Samci plačujejo v takih domovih po 5 kron na dan, zakonci pa po 7 in pol krone, vsi pa imajo po želji lahko svojo opremo in pohištvo, da jim je čim prijetnejše in bolj domače. Oskrbovna v domu za bolne je z ozirom na zdravi nižjo oskrbo in stalno nego seveda znatno višja. Domovi za stare so rešitveno nadse prijetni in v njih življenje na starost sončno, vedro in zadovoljno.

Svedska - dežela številnih socialnih ustanov

»In to,« je pripovedoval vodnik, ko se je naša skupina vračala v središče mesta — »tote tam na desni je dom za naše matere brez mož...«

Pred nami na desni je stalo na križišču poslopje čudne oblike, precej velik in prostorn dom za nezakone matere. V njem imajo le-te vsi oskrbo, otroke pa jim čuvajo me, njihovim delovnim časom zato nameščene otroške negovalke. Nekaj podobnega kakor naše jasli, le da gre tu samo za otroke, rojene izven zakona in njihove matere. Vse to se mi je zdelo pametno urejeno, če me le ne bi bil motil nekoliko cinčen odtenek v vodnikovem glasu, ko je pripovedoval o tem. Očitno je na Švedskem še vedno doma — kljub temu, da je sicer v dolozenih pogledih dokaj napredna država — podcenjevanje otrok izven zakona in krivičen odnos do njih, in je morda tudi nezakon-

ska mati še družbena sramota — napočeno in nečloveško mišljenje, ki se ga je naša socialistična družba otrekla.

Zdaj sem že v glavnem prerov mala glavno mesto in njegovo bližnjo okolico. Ogledata sem si novi Stockholm, mestne četrti, ki so v nekaj zadnjih letih zrastle v majhna mesteca s tudi do 30.000 prebivalci. To so nekakšne samostojne mestne enote, neodvisne od mestnega središča, delavske kolonije, katerih prebivalci dobe tamkaj vse, kar potrebujejo za življenje, od trgovin in najrazličnejših gostinjskih in uslužnostnih obratov, pa vse do kulturnih in prosvetnih ustanov vseh vrst kinematograf, gledališč, knjižnic in šol. Seveda ne manjkajo tudi socialne in zdravstvene ustanove.

Vsaka taka delavska kolonija ima na primer tudi po več otroških vrtcev. Ti so razdeljeni v splošnem na tri oddelke. Prvi od-

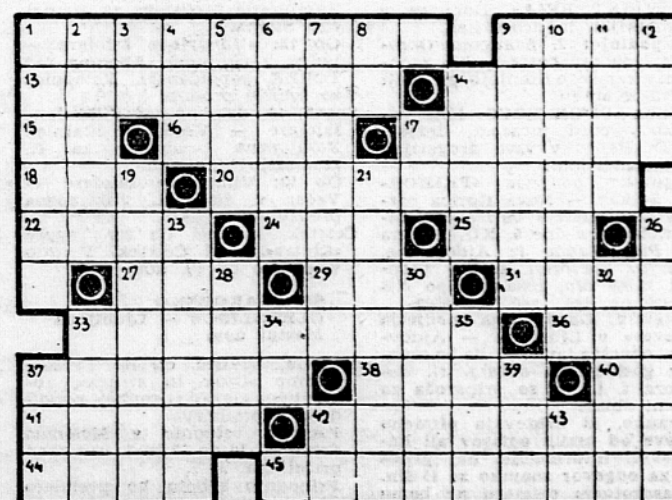
delek — jasli — sprejema otroke v starosti od 6 mesecev do enega leta, drugi od enega leta do 3 let in tretji od treh do 5 let. Oskrbna o njih stane roditelje povprečno 3 krone na dan (približno 174 din našega denarja), kar pa zavisi od višine prejemkov roditeljev. Oddelki za starejše so razvidni že po igrah, ki so večje in zahtevnejše za igranje. Otroci so v vrtcu od pol sedmih jutraj do šestih zvečer in pride na vsakih dvonajst po ena vzgojiteljica. En sam vrtec v naselju sprejme do 50 otrok, o glavnem pa se jih starši zelo poslužujejo.

Seveda imajo malčki ločene kuhinje — po starosti oziroma po oddelkih, kar je pač zanje primerno. Kuhinje so urejene sodobno in moderno, kakor na splošno do malega vse kuhinje na Švedskem, tudi v zasebnih gospodinjstvih (plinski in električni štedilniki, hladilniki in vse naprave, ki gospodinj olajšajo delo). Vse to sem švedskim gospodinjstvom resnično zavidala, saj na tak način res nismo imeli svojih gospodinjstev, če jih

razbremenjujejo vse tehnične priprave. Sicer pa tudi za nas vse to ni nedosegljivo, če ne še danes ali jutri, pa se bo morda poltrijem tudi našim gospodinjstvom o tem pogledu zvedrilo življenje. To velja tudi za strojne pralnice, ki jih ima vsa šola stockholmska mestna četrt (in tako je tudi v drugih mestih in celo na deželi — o mnogih primerih in razumljivo tudi pranje potemtakem ni noben napor. Perilo lahko žena odda v pranje ali pa ga v pralnici opere sama, ne da bi ji bilo potrebno zmočiti roke. Če pere sama, plača manj (60 do 70 örov — 40 do 45 dinarjev oziroma 40 örov — nekaj manj kakor 30 dinarjev za kg subega perila.)

Svedom moram priznati tudi mnogo smisla za ureditev domov za stare in onemogle. V tem so že dosegli to, za čemer pri nas stremimo in si prizadevamo — da bi bila namreč našim starim in onemoglim življenjska jesen prijetna. Enega izmed takšnih domov smo si ogledali. To je lična kolonija za zdrave upokojence in

KRIZANKA



Vodovodno: 1. nepoznan, pod tujim imenom; 9. jutranje svitanje; 13. španski klubok s širokimi kraki; 14. časovni prislov; 15. začetenec sodobnega srbskega skladatelja (Licitarsko srce); 16. ital. moško ime; 17. preklete narobe; 18. stvar; 20. pitčeslovec; 22. trojanski junak; 24. hribovita pokrajina v južni Sahari; 25. gol; 27. rastlina, iz katere pridobivajo opij; 28. katica našega civilnega letalstva; 31. univerzitetno mesto v Nemčiji; 33. nenaturan; 36. ime starejših filmske igralke Dagover; 37. izbrana, vrstna; 38. rižovo zganje; 40. mene; 41. svečana oprava; 42. ukročen, domač; 44. pritok reke Meuse, po katerem se imenuje sporno ozemlje med Francijo in Nemčijo; 45. polžasto zavit.

Navpično: 1. odkritosrčen; 2. nihče (pridevnik); 3. katica za dolžinski mero; 4. eden in drugi; 5. prehod iz žrela v sapnik; 6. prsi; 7. prikrito norčevanje; 8. kazalni zaimek; 9. spodaj; 10. zaokrožen; 11. čin, stopnja (tuj.); 12. zdravilišče v Firencah; 14. moško ime; 17. slov. katica za »senior«; 19. zagrenjena, slabe volje; 21. reka v Birni; 23. dragocena okamenela smola; 26. nadarjenost; 28. nemški filozof (Immanuel); 30. strahovišča; 32. mesto v južni Franciji (industrija svile); 33. tisenova drama; 34. egipt. kanski sončni bog; 35. trgovski hiša v Ljubljani; 37. mednarodni kile za pomoč; 39. poganjek; 42. nada; 43. značilnost hrvaškega narčja.

Na okrajnem sodišču I.

Kazenski senat ima na Okrajnem sodišču I. v Ljubljani polne roke dela. Dan za dnem izreka sodbe — obsodilne, opustilne in zavrnjene, njih izmed obtožencev ne pa pomisliti, ki pride pred ločeno zaklenjeno ali skleneno, da bi vsa tega ne bilo treba, če bi se ne lotevali dejanj zaradi katerih pridejo v spor s kazenskimi zakonomi. Vsa nasprotja in nepravilnosti bi se dalo odpravljati s večjo vestnostjo, pomembnostjo in čim bolj odgovorno storila kaznivih dejanj in sodišču bi bil prihranjen trud, njim samim pa osebni mir in nepotrebnosti stroški.

Tajiti ne pomagaj

Bil sem na kazenski obravnavi Okrajnega sodišča I. v Ljubljani 5. decembra in ugotovil, da takšna pravila se vedno kar drže. Tako sta se znašla dve dne pred sodiščem dva mlada, krepka in zastavna fanta P. J. in J. V. Bila sta obtožena kaznivih dejanj, ki sta telesne poškodbe, ki sta na februarja v neki gostilni pri Ljubljani prizadejala P. Oba sta takoj v začetku obravnave kazala vidne, da sta kmečka fanta, ki v središču sodišča se s tem, da pridejo obtožena, telesne poškodbe, v nanovo oprano srajco, z velikim vzorom na kravati. Toda ta videl je bil samo vidne tradicionalnega kmečkega spoštovanja do sodišča, samo videl, obnašanje je bilo namreč povsem nasprotje. Obtožena sta bila razlijevala obravnave prezirljivo, na vprašanja odgovarjala ostro, kratko in odsekano ter vztrajno zaklinala vsako krivdo. Vse to je bilo seveda v skladu z dejanjem, ki sta ga storila in primerno predmetu, s katerim sta se soočala. Fanta sta namreč omenjenega dne v februarju, ko je bila merica že polna, uporabila »pipice« in se znela brez vzroka nad P. Alkoholi je bil tudi to pot vzrok za pretep med dvema pivskima tabornarjema, pri katerem pa sta se seveda niti ne sodelovala. Razprava pa je še pokazala, da prvi obtoženez ni držal niti prvi v roki, temveč, da je bil zaradi tega vni ali noža že kaznovan, pa se še ni spomnil.

Sodišče in je obsojilo — prvega na 3 mesece zapor, drugega pa na 30 dni denarne kazen.

Tudi dolge jeziki pripelje pred sodišče

Ni ena nevarnost, da se ne dogodi na sodišču primer, ko mora kazenski senat ponovno obravnavati kako zadevo, če se prva sodba na pritožbeni stopnji razveljavi in vrne iz zakonitih razlogov na ponovno presojilo.

Tako je bilo z obtožencema V. E. in J. H., ki sta bila prvotno obtožena obtožbe, da sta v neki gostilni v centru mesta, na kateri sta bila razlijevala obravnave prezirljivo, na vprašanja odgovarjala ostro, kratko in odsekano ter vztrajno zaklinala vsako krivdo. Vse to je bilo seveda v skladu z dejanjem, ki sta ga storila in primerno predmetu, s katerim sta se soočala. Fanta sta namreč omenjenega dne v februarju, ko je bila merica že polna, uporabila »pipice« in se znela brez vzroka nad P. Alkoholi je bil tudi to pot vzrok za pretep med dvema pivskima tabornarjema, pri katerem pa sta se seveda niti ne sodelovala. Razprava pa je še pokazala, da prvi obtoženez ni držal niti prvi v roki, temveč, da je bil zaradi tega vni ali noža že kaznovan, pa se še ni spomnil.

Dnevne vesti

KOLENDAR
Nedelja, 13. dec.: Lucija, Vitica. Ponedeljek, 14. dec.: Voljmir, Dusan.

13. XII. 1797. — Rojen nemški pesnik Heinrich Heine.
13. XII. 1881. — Umrl v Zagrebu hrvaški pisatelj Avgust Senoa.
13. XII. 1949. — Studentstva mladina Jugoslavije je dobila dve novi univerzi, v Sarajevu in Skopju.

Zdravniška dežurna služba
Ljubljana: za nujne primere — Poliklinika, Miklošičeva c. 20, tel. 25-031; sobotna in nedeljska služba ob 18. ure do ponedeljka do 6. jutraj, nočno dežurna služba vsak dan ob 20. do 8. ure jutraj. Celje: dr. Jože Frišer, Kržišnikova ul. 7 — od sobote ob 18. ure dalje do ponedeljka do 8. ure jutraj.

Ljubljanske naročnice »Slovenskega poročevalca« opozarjamo, naj čimprej poravnajo naročnino za tekoči mesec in morebitni zaostanek, da si zagotovijo pravico do neopoznega prejemanja. Na medicinski fakulteti v Ljubljani je dne 12. XII. promoviral za doktorja medicine Miloš Kralj iz Ljubljane. Čestitamo!

Vsem našim cenjenim odjemalcem sporočamo, da zaradi inventure od 15. decembra 1953 do 2. januarja 1954. materiala iz naših skladišč Vižmarje in naše podružnice v Mariboru ne bomo izdajali. »Gradbeni material« Vižmarje, P. Sentvid, pri Ljubljani in Maribor, Partizanska 70. Tov. STEFANU ZAGORJANU čestitajo za 60-letnico rojstva in mu žele še mnogo zdravih let. — Člani K. K. Slov. poročevalca.

V spomin pokojnega prof. Janka Mikarja so darovali kolegi inje in kolegi bivše Mestne ženske realne gimnazije za siepo mladino 1800 din. Iskrena hvala. Vse drugače se boš počutila v družbi, če si prej napravlja masko »TEINT BELLE«. Dobi se v parfumerijah in drogerijah. Gospodinj! Z nakupom Gosodovih izdelkov boste vedno zadovoljne, ker se odlikujejo po svoji odlični kakovosti.

Krema »POUR VOUS« štiti Vašo kožo pred mrazom, dežjem itd. Dobite jo v vseh drogerijah in parfumerijah. Podjetje »PRIMOR-KA« Solkan — Nova Gorica razglasa amortizacijo baritana čeka št. 240036 z dne 5. XII. 1953 na ime Pire Vanda iz Ajdovščine, Lokarjev dvorac št. 3 v vrednosti 15.000 din, izdanega po NB Ajdovščina, tek. rač. 6551-6500.

Kolektiv Gostinskega podjetja »Figeve« v Ljubljani — Ajdovščina obvešča javnost, da bo otvorila gostinskega obrata, 17. decembra t. l. ter se priporoča za cenjeni obisk.

Stranke, ki zahtevajo pismeno naslove od malih oglasov ali kakršnekoli informacije, naj priložijo za odgovor znamko za 15 din. V nasprotnem primeru ne bomo odgovarjali. — Uprava »SP«

Zveza borcev Skofja Loka poziva vse partizane skofjeloškega odreda, da se zanesljivo, s parti-zanskim čutom in obveznostjo, udeležijo slavnega obinskega praznika, kateri se lotos v Skofji Loki pri-

obravnavi pokazalo, da merica obkrovalnih besedi ni nikoli polna. Ki otoku kraje se je pridružil še otok hudojbe in tako bi slo je naprej, če bi ne napravil kosega sodnika, ki sta ob porokotnej tako, da bosta v žepu občutla, kdaj sta hotela jemati čast in dobro ime drugemu.

Vneta pravdarica

Včasih pa se tudi izkaže, da ni vedno podano obkrovanje, če se govori o človeku nekaj slabega. Utegne biti resnično, kjer pa se stvar obrne narobe.

Istea dva se je znana pravdarica D., ki se zateka k sodišču za najmanjšo malenkost, potegovala, da ni vedno podano obkrovanje, če se govori o človeku nekaj slabega. Utegne biti resnično, kjer pa se stvar obrne narobe.

NOVICE IZ PTUJA

Danes bo v Ptuj letna mladinska konferenca, na katero se je ptujska mladina muljivo pripravljala. Na nedeljski konferenci bodo tudi odlikovani najboljši brigadirji mladinskih brigad, iz Ptuja in ptujskega okraja, ki so se večkrat vračali z naših gradbišč kot udarniki. Spominjajoč odlikovanih bodo prejeli Felika Šegar, Mejda Voljč, Viktor Krajnc, Miha Remec, Jože Škok in Franc Letonja. Odlikovani so povabljeni na konferenco mladine kot častni gostje.

Posestnikom, ki imajo svoje parcele ob brežici Perce, se je večkrat uničila posevke, morali so povsem opustiti gojenje nekaterih vrst njivskih kultur. Večji del se obdelovalne površine spremenile v slabe pašnike s kislini travami. Vzdrževanje v ptujskem in mariborskem okraju je okoli 9000 ha take zemlje, ki pa bi se dala z ustreznimi agrotehničnimi in melioracijskimi ukrepi spremeniti v najboljše njive in travnike.

Ob melioraciji Pesniške doline je bilo že precej razpravljanj, ki dobivajo zdaj realno podlago. Gospodarski odsek pri OLO Ptuj je že prišel s pripravi za ustanovitev Vodne skupnosti za melioracijo pesniške doline. To bo močna gospodarska organizacija, ki bo združevala prizadete kmetovalce in mariborskega okraja. V ta namen že zbirajo podatke za kataster melioracijskega projekta, preli so tudi že z agencijo, da se v Vodno skupnost včlanijo čimveč kmetovalcev. Računajo, da bodo s pripravi končali do konca meseca in bo v letu 1954 ustanovljena Vodna skupnost z določenim programom.

Na občinskem ljudskem odboru v Makolah pod v nedeljo ob 8. uri jutraj pričeli s prodajo hiš splošno ljudskega premoženja. Na prodaj bodo šli hiše v posredni stanju s dvema gospodarskima poslopijema. Najvišje ocenjena hiša za 515.985 dinarjev, najnižja cena pa je 203.569 dinarjev.

OBVESTILA
IZNENIRJI IN TEHNIKI — POZOR!
Mestni odbor Ljudske tehnike Ljubljana in Zveza inženjerskih in tehnikov Ljubljana naproša vse inženjere in tehnike, da sodelujejo kot pomoč Mestnemu odboru Ljudske tehnike pri izvedbi letošnje Novoletne jelke. V kolikor razpolagajo z različnimi tehničnimi predmeti, kot so makete, razni modeli, predvsem gibljivi predmeti itd. Vas naprošamo, da daste vse te predmete na razpolago Mestnemu odboru Ljudske tehnike, katere bo rabili za razstavo za Centralno zabavišče v bivši kavarni Emona. Poudarjamo pa, da se bodo ti predmeti rabili samo za razstavo, katere bo ob 20. do 31. decembra. Za vsako okvamo na teh predmetih Vam jamči Mestni odbor Ljudske tehnike. Javite se osebno ali telefonično na Mestnem odboru Ljudske tehnike Ljubljana, Resljeva cesta 9/II nadstropje, soba 24, telefon 22-542. — Mestni odbor Ljudske tehnike.

OBVESTILA
IZNENIRJI IN TEHNIKI — POZOR!
Mestni odbor Ljudske tehnike Ljubljana in Zveza inženjerskih in tehnikov Ljubljana naproša vse inženjere in tehnike, da sodelujejo kot pomoč Mestnemu odboru Ljudske tehnike pri izvedbi letošnje Novoletne jelke. V kolikor razpolagajo z različnimi tehničnimi predmeti, kot so makete, razni modeli, predvsem gibljivi predmeti itd. Vas naprošamo, da daste vse te predmete na razpolago Mestnemu odboru Ljudske tehnike, katere bo rabili za razstavo za Centralno zabavišče v bivši kavarni Emona. Poudarjamo pa, da se bodo ti predmeti rabili samo za razstavo, katere bo ob 20. do 31. decembra. Za vsako okvamo na teh predmetih Vam jamči Mestni odbor Ljudske tehnike. Javite se osebno ali telefonično na Mestnem odboru Ljudske tehnike Ljubljana, Resljeva cesta 9/II nadstropje, soba 24, telefon 22-542. — Mestni odbor Ljudske tehnike.

OBVESTILA
IZNENIRJI IN TEHNIKI — POZOR!
Mestni odbor Ljudske tehnike Ljubljana in Zveza inženjerskih in tehnikov Ljubljana naproša vse inženjere in tehnike, da sodelujejo kot pomoč Mestnemu odboru Ljudske tehnike pri izvedbi letošnje Novoletne jelke. V kolikor razpolagajo z različnimi tehničnimi predmeti, kot so makete, razni modeli, predvsem gibljivi predmeti itd. Vas naprošamo, da daste vse te predmete na razpolago Mestnemu odboru Ljudske tehnike, katere bo rabili za razstavo za Centralno zabavišče v bivši kavarni Emona. Poudarjamo pa, da se bodo ti predmeti rabili samo za razstavo, katere bo ob 20. do 31. decembra. Za vsako okvamo na teh predmetih Vam jamči Mestni odbor Ljudske tehnike. Javite se osebno ali telefonično na Mestnem odboru Ljudske tehnike Ljubljana, Resljeva cesta 9/II nadstropje, soba 24, telefon 22-542. — Mestni odbor Ljudske tehnike.

OBVESTILA
IZNENIRJI IN TEHNIKI — POZOR!
Mestni odbor Ljudske tehnike Ljubljana in Zveza inženjerskih in tehnikov Ljubljana naproša vse inženjere in tehnike, da sodelujejo kot pomoč Mestnemu odboru Ljudske tehnike pri izvedbi letošnje Novoletne jelke. V kolikor razpolagajo z različnimi tehničnimi predmeti, kot so makete, razni modeli, predvsem gibljivi predmeti itd. Vas naprošamo, da daste vse te predmete na razpolago Mestnemu odboru Ljudske tehnike, katere bo rabili za razstavo za Centralno zabavišče v bivši kavarni Emona. Poudarjamo pa, da se bodo ti predmeti rabili samo za razstavo, katere bo ob 20. do 31. decembra. Za vsako okvamo na teh predmetih Vam jamči Mestni odbor Ljudske tehnike. Javite se osebno ali telefonično na Mestnem odboru Ljudske tehnike Ljubljana, Resljeva cesta 9/II nadstropje, soba 24, telefon 22-542. — Mestni odbor Ljudske tehnike.

OBVESTILA
IZNENIRJI IN TEHNIKI — POZOR!
Mestni odbor Ljudske tehnike Ljubljana in Zveza inženjerskih in tehnikov Ljubljana naproša vse inženjere in tehnike, da sodelujejo kot pomoč Mestnemu odboru Ljudske tehnike pri izvedbi letošnje Novoletne jelke. V kolikor razpolagajo z različnimi tehničnimi predmeti, kot so makete, razni modeli, predvsem gibljivi predmeti itd. Vas naprošamo, da daste vse te predmete na razpolago Mestnemu odboru Ljudske tehnike, katere bo rabili za razstavo za Centralno zabavišče v bivši kavarni Emona. Poudarjamo pa, da se bodo ti predmeti rabili samo za razstavo, katere bo ob 20. do 31. decembra. Za vsako okvamo na teh predmetih Vam jamči Mestni odbor Ljudske tehnike. Javite se osebno ali telefonično na Mestnem odboru Ljudske tehnike Ljubljana, Resljeva cesta 9/II nadstropje, soba 24, telefon 22-542. — Mestni odbor Ljudske tehnike.

OBVESTILA
IZNENIRJI IN TEHNIKI — POZOR!
Mestni odbor Ljudske tehnike Ljubljana in Zveza inženjerskih in tehnikov Ljubljana naproša vse inženjere in tehnike, da sodelujejo kot pomoč Mestnemu odboru Ljudske tehnike pri izvedbi letošnje Novoletne jelke. V kolikor razpolagajo z različnimi tehničnimi predmeti, kot so makete, razni modeli, predvsem gibljivi predmeti itd. Vas naprošamo, da daste vse te predmete na razpolago Mestnemu odboru Ljudske tehnike, katere bo rabili za razstavo za Centralno zabavišče v bivši kavarni Emona. Poudarjamo pa, da se bodo ti predmeti rabili samo za razstavo, katere bo ob 20. do 31. decembra. Za vsako okvamo na teh predmetih Vam jamči Mestni odbor Ljudske tehnike. Javite se osebno ali telefonično na Mestnem odboru Ljudske tehnike Ljubljana, Resljeva cesta 9/II nadstropje, soba 24, telefon 22-542. — Mestni odbor Ljudske tehnike.

OBVESTILA
IZNENIRJI IN TEHNIKI — POZOR!
Mestni odbor Ljudske tehnike Ljubljana in Zveza inženjerskih in tehnikov Ljubljana naproša vse inženjere in tehnike, da sodelujejo kot pomoč Mestnemu odboru Ljudske tehnike pri izvedbi letošnje Novoletne jelke. V kolikor razpolagajo z različnimi tehničnimi predmeti, kot so makete, razni modeli, predvsem gibljivi predmeti itd. Vas naprošamo, da daste vse te predmete na razpolago Mestnemu odboru Ljudske tehnike, katere bo rabili za razstavo za Centralno zabavišče v bivši kavarni Emona. Poudarjamo pa, da se bodo ti predmeti rabili samo za razstavo, katere bo ob 20. do 31. decembra. Za vsako okvamo na teh predmetih Vam jamči Mestni odbor Ljudske tehnike. Javite se osebno ali telefonično na Mestnem odboru Ljudske tehnike Ljubljana, Resljeva cesta 9/II nadstropje, soba 24, telefon 22-542. — Mestni odbor Ljudske tehnike.

OBVESTILA
IZNENIRJI IN TEHNIKI — POZOR!
Mestni odbor Ljudske tehnike Ljubljana in Zveza inženjerskih in tehnikov Ljubljana naproša vse inženjere in tehnike, da sodelujejo kot pomoč Mestnemu odboru Ljudske tehnike pri izvedbi letošnje Novoletne jelke. V kolikor razpolagajo z različnimi tehničnimi predmeti, kot so makete, razni modeli, predvsem gibljivi predmeti itd. Vas naprošamo, da daste vse te predmete na razpolago Mestnemu odboru Ljudske tehnike, katere bo rabili za razstavo za Centralno zabavišče v bivši kavarni Emona. Poudarjamo pa, da se bodo ti predmeti rabili samo za razstavo, katere bo ob 20. do 31. decembra. Za vsako okvamo na teh predmetih Vam jamči Mestni odbor Ljudske tehnike. Javite se osebno ali telefonično na Mestnem odboru Ljudske tehnike Ljubljana, Resljeva cesta 9/II nadstropje, soba 24, telefon 22-542. — Mestni odbor Ljudske tehnike.

OBVESTILA
IZNENIRJI IN TEHNIKI — POZOR!
Mestni odbor Ljudske tehnike Ljubljana in Zveza inženjerskih in tehnikov Ljubljana naproša vse inženjere in tehnike, da sodelujejo kot pomoč Mestnemu odboru Ljudske tehnike pri izvedbi letošnje Novoletne jelke. V kolikor razpolagajo z različnimi tehničnimi predmeti, kot so makete, razni modeli, predvsem gibljivi predmeti itd. Vas naprošamo, da daste vse te predmete na razpolago Mestnemu odboru Ljudske tehnike, katere bo rabili za razstavo za Centralno zabavišče v bivši kavarni Emona. Poudarjamo pa, da se bodo ti predmeti rabili samo za razstavo, katere bo ob 20. do 31. decembra. Za vsako okvamo na teh predmetih Vam jamči Mestni odbor Ljudske tehnike. Javite se osebno ali telefonično na Mestnem odboru Ljudske tehnike Ljubljana, Resljeva cesta 9/II nadstropje, soba 24, telefon 22-542. — Mestni odbor Ljudske tehnike.

OBVESTILA
IZNENIRJI IN TEHNIKI — POZOR!
Mestni odbor Ljudske tehnike Ljubljana in Zveza inženjerskih in tehnikov Ljubljana naproša vse inženjere in tehnike, da sodelujejo kot pomoč Mestnemu odboru Ljudske tehnike pri izvedbi letošnje Novoletne jelke. V kolikor razpolagajo z različnimi tehničnimi predmeti, kot so makete, razni modeli, predvsem gibljivi predmeti itd. Vas naprošamo, da daste vse te predmete na razpolago Mestnemu odboru Ljudske tehnike, katere bo rabili za razstavo za Centralno zabavišče v bivši kavarni Emona. Poudarjamo pa, da se bodo ti predmeti rabili samo za razstavo, katere bo ob 20. do 31. decembra. Za vsako okvamo na teh predmetih Vam jamči Mestni odbor Ljudske tehnike. Javite se osebno ali telefonično na Mestnem odboru Ljudske tehnike Ljubljana, Resljeva cesta 9/II nadstropje, soba 24, telefon 22-542. — Mestni odbor Ljudske tehnike.

OBVESTILA
IZNENIRJI IN TEHNIKI — POZOR!
Mestni odbor Ljudske tehnike Ljubljana in Zveza inženjerskih in tehnikov Ljubljana naproša vse inženjere in tehnike, da sodelujejo kot pomoč Mestnemu odboru Ljudske tehnike pri izvedbi letošnje Novoletne jelke. V kolikor razpolagajo z različnimi tehničnimi predmeti, kot so makete, razni modeli, predvsem gibljivi predmeti itd. Vas naprošamo, da daste vse te predmete na razpolago Mestnemu odboru Ljudske tehnike, katere bo rabili za razstavo za Centralno zabavišče v bivši kavarni Emona. Poudarjamo pa, da se bodo ti predmeti rabili samo za razstavo, katere bo ob 20. do 31. decembra. Za vsako okvamo na teh predmetih Vam jamči Mestni odbor Ljudske tehnike. Javite se osebno ali telefonično na Mestnem odboru Ljudske tehnike Ljubljana, Resljeva cesta 9/II nadstropje, soba 24, telefon 22-542. — Mestni odbor Ljudske tehnike.

OBVESTILA
IZNENIRJI IN TEHNIKI — POZOR!
Mestni odbor Ljudske tehnike Ljubljana in Zveza inženjerskih in tehnikov Ljubljana naproša vse inženjere in tehnike, da sodelujejo kot pomoč Mestnemu odboru Ljudske tehnike pri izvedbi letošnje Novoletne jelke. V kolikor razpolagajo z različnimi tehničnimi predmeti, kot so makete, razni modeli, predvsem gibljivi predmeti itd. Vas naprošamo, da daste vse te predmete na razpolago Mestnemu odboru Ljudske tehnike, katere bo rabili za razstavo za Centralno zabavišče v bivši kavarni Emona. Poudarjamo pa, da se bodo ti predmeti rabili samo za razstavo, katere bo ob 20. do 31. decembra. Za vsako okvamo na teh predmetih Vam jamči Mestni odbor Ljudske tehnike. Javite se osebno ali telefonično na Mestnem odboru Ljudske tehnike Ljubljana, Resljeva cesta 9/II nadstropje, soba 24, telefon 22-542. — Mestni odbor Ljudske tehnike.

OBVESTILA
IZNENIRJI IN TEHNIKI — POZOR!
Mestni odbor Ljudske tehnike Ljubljana in Zveza inženjerskih in tehnikov Ljubljana naproša vse inženjere in tehnike, da sodelujejo kot pomoč Mestnemu odboru Ljudske tehnike pri izvedbi letošnje Novoletne jelke. V kolikor razpolagajo z različnimi tehničnimi predmeti, kot so makete, razni modeli, predvsem gibljivi predmeti itd. Vas naprošamo, da daste vse te predmete na razpolago Mestnemu odboru Ljudske tehnike, katere bo rabili za razstavo za Centralno zabavišče v bivši kavarni Emona. Poudarjamo pa, da se bodo ti predmeti rabili samo za razstavo, katere bo ob 20. do 31. decembra. Za vsako okvamo na teh predmetih Vam jamči Mestni odbor Ljudske tehnike. Javite se osebno ali telefonično na Mestnem odboru Ljudske tehnike Ljubljana, Resljeva cesta 9/II nadstropje, soba 24, telefon 22-542. — Mestni odbor Ljudske tehnike.

OBVESTILA
IZNENIRJI IN TEHNIKI — POZOR!
Mestni odbor Ljudske tehnike Ljubljana in Zveza inženjerskih in tehnikov Ljubljana naproša vse inženjere in tehnike, da sodelujejo kot pomoč Mestnemu odboru Ljudske tehnike pri izvedbi letošnje Novoletne jelke. V kolikor razpolagajo z različnimi tehničnimi predmeti, kot so makete, razni modeli, predvsem gibljivi predmeti itd. Vas naprošamo, da daste vse te predmete na razpolago Mestnemu odboru Ljudske tehnike, katere bo rabili za razstavo za Centralno zabavišče v bivši kavarni Emona. Poudarjamo pa, da se bodo ti predmeti rabili samo za razstavo, katere bo ob 20. do 31. decembra. Za vsako okvamo na teh predmetih Vam jamči Mestni odbor Ljudske tehnike. Javite se osebno ali telefonično na Mestnem odboru Ljudske tehnike Ljubljana, Resljeva cesta 9/II nadstropje, soba 24, telefon 22-542. — Mestni odbor Ljudske tehnike.

OBVESTILA
IZNENIRJI IN TEHNIKI — POZOR!
Mestni odbor Ljudske tehnike Ljubljana in Zveza inženjerskih in tehnikov Ljubljana naproša vse inženjere in tehnike, da sodelujejo kot pomoč Mestnemu odboru Ljudske tehnike pri izvedbi letošnje Novoletne jelke. V kolikor razpolagajo z različnimi tehničnimi predmeti, kot so makete, razni modeli, predvsem gibljivi predmeti itd. Vas naprošamo, da daste vse te predmete na razpolago Mestnemu odboru Ljudske tehnike, katere bo rabili za razstavo za Centralno zabavišče v bivši kavarni Emona. Poudarjamo pa, da se bodo ti predmeti rabili samo za razstavo, katere bo ob 20. do 31. decembra. Za vsako okvamo na teh predmetih Vam jamči Mestni odbor Ljudske tehnike. Javite se osebno ali telefonično na Mestnem odboru Ljudske tehnike Ljubljana, Resljeva cesta 9/II nadstropje, soba 24, telefon 22-542. — Mestni odbor Ljudske tehnike.

OBVESTILA
IZNENIRJI IN TEHNIKI — POZOR!
Mestni odbor Ljudske tehnike Ljubljana in Zveza inženjerskih in tehnikov Ljubljana naproša vse inženjere in tehnike, da sodelujejo kot pomoč Mestnemu odboru Ljudske tehnike pri izvedbi letošnje Novoletne jelke. V kolikor razpolagajo z različnimi tehničnimi predmeti, kot so makete, razni modeli, predvsem gibljivi predmeti itd. Vas naprošamo, da daste vse te predmete na razpolago Mestnemu odboru Ljudske tehnike, katere bo rabili za razstavo za Centralno zabavišče v bivši kavarni Emona. Poudarjamo pa, da se bodo ti predmeti rabili samo za razstavo, katere bo ob 20. do 31. decembra. Za vsako okvamo na teh predmetih Vam jamči Mestni odbor Ljudske tehnike. Javite se osebno ali telefonično na Mestnem odboru Ljudske tehnike Ljubljana, Resljeva cesta 9/II nadstropje, soba 24, telefon 22-542. — Mestni odbor Ljudske tehnike.

OBVESTILA
IZNENIRJI IN TEHNIKI — POZOR!
Mestni odbor Ljudske tehnike Ljubljana in Zveza inženjerskih in tehnikov Ljubljana naproša vse inženjere in tehnike, da sodelujejo kot pomoč Mestnemu odboru Ljudske tehnike pri izvedbi letošnje Novoletne jelke. V kolikor razpolagajo z različnimi tehničnimi predmeti, kot so makete, razni modeli, predvsem gibljivi predmeti itd. Vas naprošamo, da daste vse te predmete na razpolago Mestnemu odboru Ljudske tehnike, katere bo rabili za razstavo za Centralno zabavišče v bivši kavarni Emona. Poudarjamo pa, da se bodo ti predmeti rabili samo za razstavo, katere bo ob 20. do 31. decembra. Za vsako okvamo na teh predmetih Vam jamči Mestni odbor Ljudske tehnike. Javite se osebno ali telefonično na Mestnem odboru Ljudske tehnike Ljubljana, Resljeva cesta 9/II nadstropje, soba 24, telefon 22-542. — Mestni odbor Ljudske tehnike.

OBVESTILA
IZNENIRJI IN TEHNIKI — POZOR!
Mestni odbor Ljudske tehnike Ljubljana in Zveza inženjerskih in tehnikov Ljubljana naproša vse inženjere in tehnike, da sodelujejo kot pomoč Mestnemu odboru Ljudske tehnike pri izvedbi letošnje Novoletne jelke. V kolikor razpolagajo z različnimi tehničnimi predmeti, kot so makete, razni modeli, predvsem gibljivi predmeti itd. Vas naprošamo, da daste vse te predmete na razpolago Mestnemu odboru Ljudske tehnike, katere bo rabili za razstavo za Centralno zabavišče v bivši kavarni Emona. Poudarjamo pa, da se bodo ti predmeti rabili samo za razstavo, katere bo ob 20. do 31. decembra. Za vsako okvamo na teh predmetih Vam jamči Mestni odbor Ljudske tehnike. Javite se osebno ali telefonično na Mestnem odboru Ljudske tehnike Ljubljana, Resljeva cesta 9/II nadstropje, soba 24, telefon 22-542. — Mestni odbor Ljudske tehnike.

OBVESTILA
IZNENIRJI IN TEHNIKI — POZOR!
Mestni odbor Ljudske tehnike Ljubljana in Zveza inženjerskih in tehnikov Ljubljana naproša vse inženjere in tehnike, da sodelujejo kot pomoč Mestnemu odboru Ljudske tehnike pri izvedbi letošnje Novoletne jelke. V kolikor razpolagajo z različnimi tehničnimi predmeti, kot so makete, razni modeli, predvsem gibljivi predmeti itd. Vas naprošamo, da daste vse te predmete na razpolago Mestnemu odboru Ljudske tehnike, katere bo rabili za razstavo za Centralno zabavišče v bivši kavarni Emona. Poudarjamo pa, da se bodo ti predmeti rabili samo za razstavo, katere bo ob 20. do 31. decembra. Za vsako okvamo na teh predmetih Vam jamči Mestni odbor Ljudske tehnike. Javite se osebno ali telefonično na Mestnem odboru Ljudske tehnike Ljubljana, Resljeva cesta 9/II nadstropje, soba 24, telefon 22-542. — Mestni odbor Ljudske tehnike.

OBVESTILA
IZNENIRJI IN TEHNIKI — POZOR!
Mestni odbor Ljudske tehnike Ljubljana in Zveza inženjerskih in tehnikov Ljubljana naproša vse inženjere in tehnike, da sodelujejo kot pomoč Mestnemu odboru Ljudske tehnike pri izvedbi letošnje Novoletne jelke. V kolikor razpolagajo z različnimi tehničnimi predmeti, kot so makete, razni modeli, predvsem gibljivi predmeti itd. Vas naprošamo, da daste vse te predmete na razpolago Mestnemu odboru Ljudske tehnike, katere bo rabili za razstavo za Centralno zabavišče v bivši kavarni Emona. Poudarjamo pa, da se bodo ti predmeti rabili samo za razstavo, katere bo ob 20. do 31. decembra. Za vsako okvamo na teh predmetih Vam jamči Mestni odbor Ljudske tehnike. Javite se osebno ali telefonično na Mestnem odboru Ljudske tehnike Ljubljana, Resljeva cesta 9/II nadstropje, soba 24, telefon 22-542. — Mestni odbor Ljudske tehnike.

OBVESTILA
IZNENIRJI IN TEHNIKI — POZOR!
Mestni odbor Ljudske tehnike Ljubljana in Zveza inženjerskih in tehnikov Ljubljana naproša vse inženjere in tehnike, da sodelujejo kot pomoč Mestnemu odboru Ljudske tehnike pri izvedbi letošnje Novoletne jelke. V kolikor razpolagajo z različnimi tehničnimi predmeti, kot so makete, razni modeli, predvsem gibljivi predmeti itd. Vas naprošamo, da daste vse te predmete na razpolago Mestnemu odboru Ljudske tehnike, katere bo rabili za razstavo za Centralno zabavišče v bivši kavarni Emona. Poudarjamo pa, da se bodo ti predmeti rabili samo za razstavo, katere bo ob 20. do 31. decembra. Za vsako okvamo na teh predmetih Vam jamči Mestni odbor Ljudske tehnike. Javite se osebno ali telefonično na Mestnem odboru Ljudske tehnike Ljubljana, Resljeva cesta 9/II nadstropje, soba 24, telefon 22-542. — Mestni odbor Ljudske tehnike.

OBVESTILA
IZNENIRJI IN TEHNIKI — POZOR!
Mestni odbor Ljudske tehnike Ljubljana in Zveza inženjerskih in tehnikov Ljubljana naproša vse inženjere in tehnike, da sodelujejo kot pomoč Mestnemu odboru Ljudske tehnike pri izvedbi letošnje Novoletne jelke. V kolikor razpolagajo z različnimi tehničnimi predmeti, kot so makete, razni modeli, predvsem gibljivi predmeti itd. Vas naprošamo, da daste vse te predmete na razpolago Mestnemu odboru Ljudske tehnike, katere bo rabili za razstavo za Centralno zabavišče v bivši kavarni Emona. Poudarjamo pa, da se bodo ti predmeti rabili samo za razstavo, katere bo ob 20. do 31. decembra. Za vsako okvamo na teh predmetih Vam jamči Mestni odbor Ljudske tehnike. Javite se osebno ali telefonično na Mestnem odboru Ljudske tehnike Ljubljana, Resljeva cesta 9/II nadstropje, soba 24, telefon 22-542. — Mestni odbor Ljudske tehnike.

OBVESTILA
IZNENIRJI IN TEHNIKI — POZOR!
Mestni odbor Ljudske tehnike Ljubljana in Zveza inženjerskih in tehnikov Ljubljana naproša vse inženjere in tehnike, da sodelujejo kot pomoč Mestnemu odboru Ljudske tehnike pri izvedbi letošnje Novoletne jelke. V kolikor razpolagajo z različnimi tehničnimi predmeti, kot so makete, razni modeli, predvsem gibljivi predmeti itd. Vas naprošamo, da daste vse te predmete na razpolago Mestnemu odboru Ljudske tehnike, katere bo rabili za razstavo za Centralno zabavišče v bivši kavarni Emona. Poudarjamo pa, da se bodo ti predmeti rabili samo za razstavo, katere bo ob 20. do 31. decembra. Za vsako okvamo na teh predmetih Vam jamči Mestni odbor Ljudske tehnike. Javite se osebno ali telefonično na Mestnem odboru Ljudske tehnike Ljubljana, Resljeva cesta 9/II nadstropje, soba 24, telefon 22-542. — Mestni odbor Ljudske tehnike.

OBVESTILA
IZNENIRJI IN TEHNIKI — POZOR!
Mestni odbor Ljudske tehnike Ljubljana in Zveza inženjerskih in tehnikov Ljubljana naproša vse inženjere in tehnike, da sodelujejo kot pomoč Mestnemu odboru Ljudske tehnike pri izvedbi letošnje Novoletne jelke. V kolikor razpolagajo z različnimi tehničnimi predmeti, kot so makete, razni modeli, predvsem gibljivi predmeti itd. Vas naprošamo, da daste vse te predmete na razpolago Mestnemu odboru Ljudske tehnike, katere bo rabili za razstavo za Centralno zabavišče v bivši kavarni Emona. Poudarjamo pa, da se bodo ti predmeti rabili samo za razstavo, katere bo ob 20. do 31. decembra. Za vsako okvamo na teh predmetih Vam jamči Mestni odbor Ljudske tehnike. Javite se osebno ali telefonično na Mestnem odboru Ljudske tehnike Ljubljana, Resljeva cesta 9/II nadstropje, soba 24

Nov učni načrt za osnovne šole koprškega okraja

Svet za prosveto in kulturo pri OLO v Kopru je imel 10. t. m. sejo, na kateri je sprejel nov učni načrt za osnovne šole, slovenske in italijanske, za šolsko leto 1953-54. V zvezi s tem bo 19. t. m. konferenca vseh učiteljev, na kateri bodo učni načrt podrobno obravnavali ter se pogovorili o njegovi uvedbi na šolah. Na seji je odbor za telesno vzgojo poročal o športnem dnevu, ki bo enkrat na mesec na vseh šolah. Prvi športni dan bi moral biti danes, pa je bil zaradi slabega vremena preložen. Na seji so govorili tudi o sklepanju pogodb med upravami zadrug in kulturnimi domovi za oddajo dvoran telesnovzgojnim organizacijam za športne prireditve.

Na današnji seji je svet tudi odobril za izredna popravila nekaterih šol 4 milijone din. Pred zaključkom seje je zastopnik Društva profesorjev načel vprašanje nove uredbe, s katero se ukinja povračilo potnih stroškov vsem delavcem in uslužbencom, ki ne stanujejo na področju mesta službovanja. Izjavil je, da bo Društvo profesorjev proti dohodbi te uredbe vložilo protest.

stala okoli 55 milijonov dinarjev. Tovarna bo 15 m dolga in 20 m široka. S preselitvijo v novo zgradbo se bodo znižali režijski stroški za 20%, kar bo vplivalo na znižanje proizvodnih stroškov, to pa obeta znižanje cen pohištva. V novi tovarni bodo montirali nekaj novih strojev in zaposlili še 50 delavcev.

V Celju pripravljajo tečaj za odstranitev govornih napak

V sredo popoldne je bila pod vodstvom novoizvoljenega predsednika Staneta Poljančiča redna seja sveta za ljudsko zdravstvo in socialno politiko MLO Celje, na kateri je med drugim poročal o potrebi organizacije tečaja za odpravo govornih napak tudi upravitelji pomožne šole v Celju.

Zelja za organizacijo takšnega tečaja je bila izražena prvič na redni tečajski seansi na pomožni šoli, saj je samo na tem zavodu 24 otrok z govornimi napakami. Anketi, ki jo je nato razpisala pomožna šola za ugotovitev točnejšega števila otrok, ki bolelih za govornimi napakami, pa je pokazala naslednjo sliko: Na prvi osnovni šoli je 22 takšnih otrok, na drugi 20, na učiteljsko 16, na I. gimn. 4, na II. gimn. 4, na Industrijski kovinarski šoli 1 ter na ekonomski srednji šoli prav tako eden. Glede na to, da v tem številu (92) ni vračunanih otrok s šole uspešne v gospodarstvu, s podjetji, industrije itd. lahko trdimo, da je v Celju okoli 200 otrok s govornimi napakami.

Okoliščina, da otroci in še bolj odrasli ljudje z govornimi napakami trpijo zaradi občutka manjvrednosti, da se počutijo zapuščeni in da se v družbi ne znajdejo, poleg tega pa, da so tudi večkrat predmet zasmehovanja itd. nalaga družbi nalogo, da z vsemi možnimi sredstvi odpravi to hibo. Pogosti so primeri, da takšni ljudje zaradi tega izgubijo voljo do dela in da po vsem tem lahko postanejo tudi asocialni. To dejstvo je bilo tudi jasno pred očmi vseh članov sveta, ki so razpravljali o možnostih organizacije logopedskega tečaja. Kakor je pokazala razprava, za organizacijo takšnega tečaja v Celju ni ovir v pomanjkanju denarnih sredstev, marveč bolj v pomanjkanju logopedov. Svet za ljudsko zdravstvo in socialno politiko pri MLO v Celju računa pri reševanju tega problema na pomoč ljubljanske gluhonemnice, če drugače ne, saj v tem, da bo posredovala nastavitve honorarnega učitelja — logopeda.

Železnica se ne ravna po voznem redu

Na železniški progi Ljutomer — Gornja Radgona vozi med drugimi tudi mešani vlak štev. 7934, ki odpelje iz Ljutomer ob 15.03. Tako vsaj pravi voznik red. Dejansko pa vozi ta vlak redno z zamudami kakih 20 do 30 minut. Zlasti jeseni so zamude velike. Kaže, da se železnica sama ne drži voznega reda, medtem ko so potniki zaradi potnih stroškov vsem delavcem in uslužbencom, ki ne stanujejo na področju mesta službovanja, Izjavil je, da bo Društvo profesorjev proti dohodbi te uredbe vložilo protest.

ki znaša v nekaj mesecih gotovo več sto tisoč din. Razen tega se vozi v tem vlakom delovni ljudje — uslužbeni, delavci, gospodinjice in mnogo dijakov, ki so tudi oškodovani, vsak po svoje.

Redno funkcioniranje železniceškega prometa je prav gotovo v interesu vseh, tudi same železniške direkcije, ki naj bi odpravila zamude ali pa popravila vozni red, da ne bi potniki zaman čakali.

Dr. Milan Podgornik

IZ VČERAJSNJE DRUGE IZDAJE

Organizacija združenih narodov je temelj upanja na svetovni mir

New York, 11. dec. Stalni predstavnik Jugoslavije pri Združenih narodih Leo Mates je danes izjavil predstavnikom jugoslovanskega tiska, da se sicer niso izpolnile vse nade, izražene pred osmimiasedanjim Generalne skupščine OZN, a je vendar Organizacija združenih narodov temelj vsega upanja za mir in za pravilno rešitev vseh sporov na svetu.

Ko je odgovarjal na razna vprašanja novinarjev, je omenil tudi delo Ekonomsko-socialnega odbora, kateremu je predsedoval. V začetku so se močno izražala različna stališča posameznih delegacij v tem odboru, med razpravami pa so se nasprotja tedaj bolj zmanjševala in ko je bila resolucija o ustanovitvi posebnega sklada za podpiranje nerazvitih držav sprejeta z veliko večino 53 glasov, se je videlo, da je marsikatera delegacija temeljito spremenila svoje prvotno stališče.

Pri tem se ne sme govoriti o zmagovalcih in premagancih,

kajti pri tem je zmaga ideja ter moralna sila, ki stoji za njo. Velik uspeh tega zasedanja Generalne skupščine je tudi

Sestanek ameriškega veleposlanika in Molotova

Washington, 11. dec. (AFP). Predstavnik ameriškega ministristva za zunanje zadeve je danes sporočil, da je ameriški veleposlanik v Moskvi Charles Bohlen izročil sovjetskemu ministru za zunanje zadeve Molotovu kopijo govora, ki ga je imel predsednik Eisenhower pred Generalno skupščino OZN. Ameriški veleposlanik je opozoril Molotova na pomen predsednikovega predloga, ki pomeni uporabo atomske energije v miroljne namene. Ameriška vlada sodi, da Sovjetska zveza še ni odgovorila na predsednikov predlog. Predstavnik ameriškega zunanjega

ministristva je hotel s tem povedati, da ameriška vlada ne smatra za odgovor vse dosedanje sovjetske komentarje predsednikovega govora. Predstavnik ameriškega zunanjega ministristva je tudi omenil, da predsednikov načrt na pristojnem mestu se proučujejo in da zaradi tega več o tem načrtu še ne more govoriti.

New Delhi, 11. dec. (Tanjug). Nocoj je prisel v New Delhi novi jugoslovanski veleposlanik v Burmi Krsto Bulajić, ki bo nadaljeval potovanje v Rangun čez nekaj dni.

IZ HRASTNIKA

Hrastniški cicibani in pionirji še željno pričakujejo Dedka Mraza. Ta se bo ogledal kar v dveh hrastniških dvoranah v Spodnjem in Zgornjem Hrastniku. Obe hrastniški »Svobodni pripravi« najmlajšim pestre sporede, Dedek Mraz pa bo nato pogostil vse otroke.

Na praznik Jugoslovanske ljudske armade se pripravila ves Hrastnik. Na čast tega dne bo priredil TVD Partizan v soboto 19. decembra zvečer telovadno akademijo v svojem domu. Oba centra predvojaške vzgoje v Zgornjem in Spodnjem Hrastniku pa bosta priredila na predvečer samega praznika slovesno akademijo s bogatim sporedom. Tedaj bodo tudi odlikovani vzorni mladinci. Center Spodnjega Hrastnika bo imel pred akademijo še poskusno valovanje v obrambi pred napadom na steklarne, kjer bo sodelovalo okrog 300 ljudi. Poleg mladincev bodo tu še gasilci, člani protiletalske zaštite, rezervni oficirji in godba steklarne.

Na Brneci pri Hrastniku so že dolgo pogrešali vodovod, letos pa so sklenili, da ga bodo zgradili. Od dolge občine so dobili finančno pomoč, sami so pa opravili precej prostovoljnih ur. Tako je dobilo na Brneci nad 50 hiš z novim vodovodom vodo za pitje, kuhanje in kopanje.

L. H.

Nove pridobitve rudnika rjavega premoga v Laškem

Nedaleč od vhoda v jašek obrata Brezno je zraslo novo poslopje, na katerega so rudarji rudnika rjavega premoga v Laškem zelo optimisti. Razen upravnih prostorov obrata so v novi stavbi slačilnica, garderoba in kopalnica rudarjev, ki so tu zaposleni. Doslej so tukajšnji rudarji prihajali na delo, kopali premog v jami ter odhajali v eni in isti obleki. Tudi možnosti, da bi se po delu okopali, niso imeli.

M. B.

IZ GALICIJE PRI CELJU

Tu je pretekli teden zavetila elektrika. Galitani so v kratkih desetih mesecih postavili 3,2 km dolg daljnovod, zgradili transformatorsko postajo in 17 km omrežja. Za to delo so iztrževali nad 30.000 delovnih dni. Dve tretjini in precejšnje delo je opravila večja dotacija, ki je dobila okrajni ljudski odbor Celje-okolica. Elektrika luč je zavetila tudi na Ponikvi pri Zalcu. Tamkajšnji prebivalci so s skupnim delom omogočili, da se jim je uresničila davna želja, da vsa ta dela znanja nad 10 milijonov dinarjev. Okrajni ljudski odbor je tudi tukaj prisločil na pomoč in prispeval okrog 6 milijonov dinarjev. Z elektrifikacijo teh dolin zapuščenih krajev, se bo tudi začelo razvijati prosvetno in kulturno življenje.

M. C.

IZ RANCEV IN OKOLICE

V Rancevih so se dni začeli z zimsko izobraževalnim delom. Nedavno je bilo združenstvo predavateljev, kjer je predaval dr. Kline o otroški ohromelosti ali paralizi. V osnovni šoli prireja združenstvo tečaj za žensko mladino, ki jo redno obiskuje 23 tečajnic. Sindikalna podružnica slatinskih podjetij, pa je organizirala tečaj angleškega in nemškega jezika.

Priprave za novoletno folko so že zelo živahne. Pionirji bodo dedka Mraza lepo sprejeli s kulturno prireditvijo.

V malem naselju Hrastje — Mota v občini Slatina — Ranceve so nedavno odobrili v prenovljenem zastilskem domu dvorano. Prvo prirediteljo so imeli 29. novembra, sedaj pa se pripravljajo na igro »Dekle z rožmarinom«.

I. K.

MARIBOR

Dežurna lekarna: »Planinka«, Glavni trg 20. Slovensko narodno gledališče: Ob 13: Roland »Obdelujmo v taktu svoje vrtove«. Izven: Ob 19:30: Pucini »La Boheme«. Izven.

Radio Maribor: Od 6.00 — 12.00 Prenos sponora Radia Ljubljana, ob 12.00 Oddaja v madžarskino, ob 12.20 Prenos sponora Radia Ljubljana ob 23.00. Kino Maribor: Pustovski amer. film »Trinajsto pismo«. Udarniki: amer. film »Rdečelaska in kobjov«.

Pobrezje: amer. film »Skrivno življenje Walterja Mittyja«. Studenci: ameriški barvni film »Dumbo«. Mestni kino Murska Sobota: nem. film »Niki«. Mestni kino Ptuj: ameriški film »Afera na Trinidadi«.



PIRC PREMAGAL GLIGORICA

Zagreb, 12. decembra. Prekinjena partija iz XII. kola med Pircem in Gligoricem se je danes nadaljevala dvakrat. Šele v 82. potezi je Gligorič udal, Djurašević je remiziral z Nikolcem in Trifunović s Preinfalkom, medtem ko je Udovič premagal Bogdanovića, Nedeljkovića pa Janoševića. Remi se je končala partija Puc — Trifunović.

Stanje na tabeli je zdaj takole: Fuderer, Rahar 10, Nikolac 9, Milič, Djurašević in Janošević 8,5 (1), Matanović 8,5, Gligorič 8 (2), Nedeljkovič 8 (1), Pirc 7,5 (3), Trifunović 7,5, Marič, Udovič in Dimc 6,5, Puc 5, Preinfalk in Bogdanovič 4,5, Bulat 2,5 (1) t.

Neodigrane partije iz 13. 14. in 15. kola, ki so morale biti danes zaradi zaposlenosti Pirca in Gligoriča še enkrat odigrane, bodo odigrane v ponedeljek.

Reprezentanca Italije je v četrtak v Istanbulu premagala reprezentanco Turčije 1:0 (1:0). Tekma ni bila na posebnih višinih, gledalo jo je okrog 25.000 gledalcev. Ta izid šteje za tekmovalno za sredozemski pokal, v katerem igrajo tudi Francija B, Grčija, Egipt in Španija.

Trening s smučarji skakalcev A skupine bo na Poljuki. Odhod iz Ljubljane v ponedeljek 14. dec. ob 5.10. Zbor vseh skakalcev ob prehodu jutranjega vlaka na postajo Bled-jezero, od koder bodo udeleženci nadaljevali pot na Poljuko z avtobusom.

V vsako hišo knjige Prešernove družbe!

Plodno delo planincev v Kobaridu

Pred letom dni ustanovljeno planinsko društvo v Kobaridu, ki se zdaj pripravlja na svoj drugi redni občni zbor, je v minuli sezoni svojega delovanja zabeležil lep napredek. Število članov je poraslo na 180. Med letom so pridobili več množičnih izletov na vrhove naših Juličev, se povzpeli na Mangart, kjer so pomagali tudi pri gradnji te ceste. Poleg tega so markirali pot iz Kobarida na Krm. Najlepša delovna zmagaja pa je nedvomno ureditev planinske doma na Vranem, kjer je rojstna vas Simona Gregoričiča. Dom ima vso oskrbo in bo odprt tudi med zimom.

Nova planinska postojanka lahko sprejme 50 ljudi na skupnih ležiščih. Prihodnje leto nameravajo kobaridski planinci svoj dom še razširiti. Med drugim bodo zgradili novo obednico in razgledno teraso, od koder bo lep razgled v dolino Soče in njenih slapov. Prireditelji bodo tudi več množičnih izletov. Društvo tesno sodeluje z ostalimi planinskimi društvi na Tolminkem in s planinci v Novi Gorici.

-jp

ŠPORTNE ZANIMIVOSTI V KRAVKEM

Uspešno delo jugoslovanskega nogometnega trenerja Zarka Mihajloviča v Istanbulu. Pred kratkim je prejšnji trener Crvene zvezde Zarko Mihajlovič iz Beograda prevzel trening enega najboljših istambulskih klubov Fenerbahčija. Ta enajstotica z dolgoletno nogometno tradicijo ima prav te dni pred seboj važne prvenstvene nastope, pa računamo, da Mihajlovič uspešno pripravi moštvo tako dobro, da bi se spet dokopalo do prvenstvenega naslova.

Profesionalizem na Portugalskem. Na Portugalskem je med maloletnimi evropskimi državi še vedno v čisti čisti amaterizmu. Zaled je nedavno predsednik vrhovne športne organizacije že nakazal, da bi se utegnile razmere v tem pogledu že v bližnji bodočnosti spremeniti. Sprito tajnega nagajevanja raznih igralcev in športnikov drugih vrst bi bilo treba tako je naglasil ta odgovorni voditelj — kar javno priznati profesionalizem in ustvariti portugalskemu športu boljše pogoje za še večje uspehe.

Italijan o ruskem nogometu. Biti kapetan italijanske državne nogometne reprezentance Pozzo je nedavno preživel nekaj tednov v Sovjetski zvezi in po povratku naglasil med drugim, da so velika moštva v Moskvi in Leningradu znatno slabša kakor so bila pred petimi ali šestimi leti. Moskovski Dinamo danes ne bi mogel več ponoviti uspehov iz leta 1954, ko je pospravil razne senzacionalne zmage po skandinavskih državah in Angliji.

Johann Strauss na sardine

Austriji in Portugalski so igrali zadnje mesece o izločitnih tekmah za svetovno prvenstvo sami med seboj. Dobrojo so dokončno dobili Avstrijci, ki so prvo tekmo doma dobili z 9:1, o Lizboni pa so o drugem srečanju ostali oboti brez gola. V finale pojedbo tako Avstrijci in Portugalski.

Ko so Portugalski tako neradno izgubili sredi Dunaja, je neki dunajski list zapisal: Najboljše, kar imajo Portugalski, so sardine. Po povratni tekmi je nato neki lisbonski list objavil risbo, na kateri je bilo enajst sardin, ki naj bi pokazale avstrijskim, kako je treba igrati nogomet. Dunajčani pravijo, da bi se ne smeli pravi nič jeziti, če bi bili Portugalski namesto ocene njihovega moštva napisali kratko in malo: Najboljše, kar imajo Avstrijci, je vendarle Johann Strauss.

„SLAVOLOK“ ERICH MARIA REMARQUE ZMAGE

»Gotovo si ga nisi ogledal. Jaz seveda nisem povedala, da si bil ti tisti večer za trenutek pri nas.« Ravic je pokimal.

»Bolje tako,« je izjavila Rolande. »Tako kifcljem ne da- jemo prilike, da bi nedolžne ljudi spraševali po potnih listih.« »Naravno. Je povedal, kaj hoče?« Rolande je zmignila z rameni. »Ne. In nam tudi ni nič mar. Rekla sem mu, da ni bilo nikogar tu. To je staro pravilo pri nas. Mi nikdar ničesar ne vemo. Bolje je. Tudi ni bil posebno zainteresiran.«

Rolande se je nasmešnila. »Ravic, veliko Francozov je, ki si ne belijo las s tem, kaj se zgodi s kakšnim nemškim turistom. Sami s seboj imamo dovolj opravka.«

Vstala je. »Zdaj moram iti. Adieu, Ravic.«

Adieu, Rolande. Zdaj ne bo tukaj več isto, brez tebe.«

Nasmehnila se je. »Sprva nemara ne. A kmalu.«

Sla je, da bi se poslovila od deklet. Medpotoma si je še enkrat ogledala registrirno blagajno, naslanjače in mize. Bila so praktična darila. Kar videla jih je že v svoji kavarni. Posebno registrirno blagajno. Ta je pomenila dohodek, varnost, dom in blaginjo. Rolande je omahovala trenutke; nato se ni mogla ustavljati. Vzela je nekaj novcev iz svoje žepne torbice, jih položila poleg iskrenega se aparata ter pričela tipkati. Aparat je zaročljaj, pokazal dva franka petdeset, predal je izskočil in Rolande je z otročje srečnim smehljajem kasirala iztržek od same sebe.

Dekleta so radovedno prišle bliže in obkolile blagajno. Rolande je registrirala drugič. Frank petinsedemdeset.

»Kaj se dobi pri vsaki za frank petinsedemdeset?« je vprašala Marguerite, ki si pri rekli drugače tudi žreb.

Rolande je pomislila. »Časa dubonneta, dva permoda.«

»Koliko stane časa amèr piconi in pivo?«

»Sedemdeset centimov.« Rolande je zavrtela. Nič frankov, sedemdeset centimov.

»Poceni,« je rekla žreb.

»Cenejši moramo biti kakor v Parizu,« je dejala Rolande.

Dekleta so postavile pletene naslanjače okrog marmornih miz in oprezno sedle vanje. Pogladile so si svoje večerne obleke in bile mahoma gostje v bodoči kavarni Rolande. »Rade bi tri čaje z angleškimi piškoti, madame Rolande,« je rekla Daisy, nežna blondinka, ki je bila posebno priljubljena pri zakonskih možeh.

»Sedem frankov osemdeset.« Rolande je poglala blagajno v tek. »Zal mi je, a angleški piškoti so zelo dragi.«

Maguerite je, je pri stiskani mizi po ostrcem premisljevanju dvignila glavo. »Dve steklenici pommeryja,« je zmagovalno naročila. Rada je imela Rolande in ji hotela pokazati to.

»Devetdeset frankov. Dober pommery.«

»In štiri konjake,« je pihnila žreb. »Rojstni dan imam.«

»Štiri franke štirideset.« Blagajna je klopotala.

»In štiri kave s puserli.«

»Tri franke šestdeset.«

Očarana žreb je strmelala v Rolande. Ničesar več ni vedela. Dekleta so se gnetle okrog blagajne. »Koliko je to skupaj, madame Rolande?«

Rolande je pokazala listek z natisnjenimi številkami. »Sto pet frankov osemdeset.«

»In koliko je pri tem zaslužka?«

»Približno trideset frankov. To napravi šampanjec, pri katerem se veliko zasluži.«

»Dobro,« je rekla žreb. »Dobro! Tako mora iti vedno!«

Rolande se je vrnila k Ravicu. Oči so ji sijale, kakor le morejo sijati oči, če je v njih ljubezen ali zaslužek. »Adieu, Ravic. Ne pozabi, kar sem ti dejala.«

»Ne bom. Adieu, Rolande.«

Sla je krepko, zravnano, jasno — prihodnost je bila preprosta zanjo in življenje dobro.

Sedel je z Morozovom pred Fouquetom. Bilo je ob devetih zvečer. Terasa je bila natlačeno polna. Daleč tam za Slavolokom sta goreli dve svetilki z belo, zelo mrzlo lučjo.

»Podgane zapuščajo Pariz,« je rekel Morozov. »V Internationalu so tri sobe prazne. Tega ni bilo izza leta 1953.«

»Drugi emigranti pridejo in se vselijo vanje.«

»Kakšni pa? Imeli smo Ruse, Italijane, Poljake, Spance, Nemce —.«

»Franciozi,« je rekel Ravic. »Od mejá. Begunci. Kakor v zadnji vojni.«

Morozov je dvignil svoj kozarec in videl, da je prazen. Pomignil je natakarku. »Se vrč pouillyja.«

»Kako je s teboj, Ravic?« je rekel nato.

»Kot podgani?«

»Da.«

»Podgane potrebujejo dandanes tudi potne liste in vizume.«

Morozov ga je pogledal z neodobravanjem. »Si jih doslej mar imel? Kljub temu si bil na Dunaju, v Zürichu, v Španiji in v Parizu. Zdaj je čas, da izgineš od tod.«

»Kam?« je vprašal Ravic. Vzel je vrč, ki ga je prinesel natakark. Steklo je bilo hladno in okovano. Natočil je lahkega vina.

»V Italijo? Tam čaka gestapo na meji. V Španijo? Tam čakajo falangisti.«

»V Švico.«

»Švica je premajhna. V Švici sem bil trikrat. Vsakokrat me je čez teden dni prijala policija in me poslala nazaj v Francijo.«

»V Anglijo. Iz Belgije kot slepi potnik.«

»Izključeno. Primoje te v pristanišču in te pošljejo nazaj v Belgijo. In Belgija ni dežela za emigrante.«

»V Ameriko ne moreš. Kako je z Mehiko?«

»Prenapolnjena. In mogoča samó z vsaj kakšnim dokumentom.«

»Ti sploh nimaš nobenih?«

»Imel sem samo nekaj izpustnic iz zaporov, kjer sem pod različnimi imeni sedel zaradi nelegalnega prestopa meje. Ni ravno pravo. Vedno sem jih seveda takoj raztrgal.«

Morozov je molčal.

»Beg je pri kraju, stari Boris,« je rekel Ravic. »Nekoč jo zmerom pri kraju.«

»In več, kaj se bo zgodilo tukaj, če pride do vojne?«